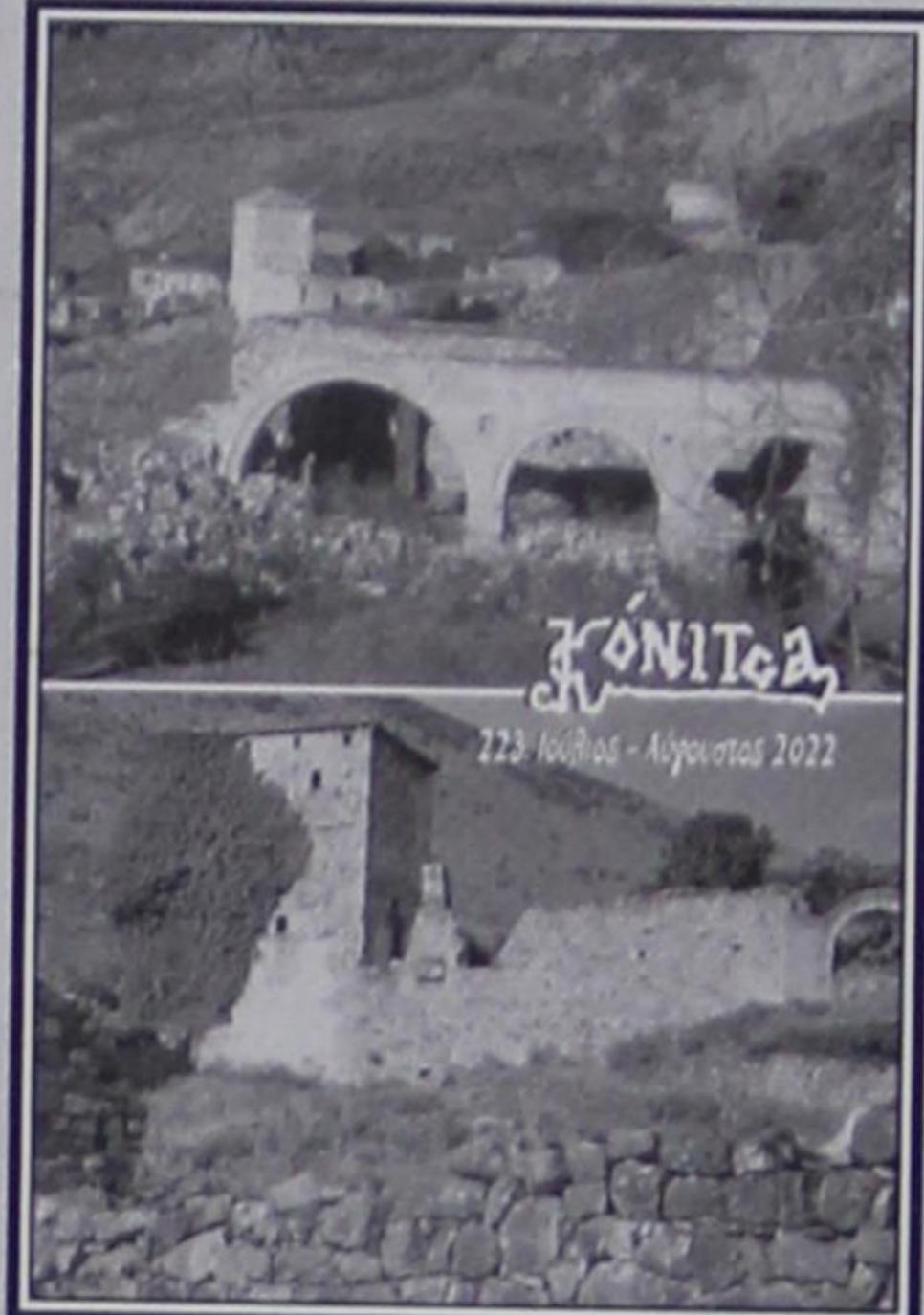

KÓNITSA

223. Ιούλιος - Αύγουστος 2022

223. Ιούλιος - Αύγουστος 2022

Φωτ. Εξωφύλλου:
"Αρχοντικό Χάμκως" Κόνιτσα. (Σ.Τ.)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. - fax. 26550 22212
Κιν. 6979 138 737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:
Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 20 Ευρώ,
Εξωτερικού 40 Ευρώ ή 50 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**
ή
Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

IBAN: GR 32 0171 3020 0063 0201 0076 607

Κόνιτσα

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 223 Ιούλιος - Αύγουστος 2022 • Euro 3

Π ε ρ i ε χ ó μ ε ν α

Σελ.

233	Με απλά λόγια, Σ.Τ.
234	Τεκμερίωση, H. Ανδρέου
237	Από την ιστορία Αρίστης, X. Γκούτος
246	Αλησμόνητες πατρίδες, H. Ανδρέου
251	Μ. Θεοδωράκης, A. Παπαχρήστου
253	Το λιοτρόπι - μερομήνια, Δ. Ζιακόπουλος
256	Άπνοη Πολιτεία, Γ. Μαυρογιάννης
260	Υπάρχει ελπίς; Βασ. Κουκέση
266	Η παιδοκτονία, Αγ. Πολίτης
267	Ποίημα (Ζαλοκώστα)
268	Παραλιακά ταβερνάκια, Σ. Μανουσιουδάκης
273	Εύθυμα και σοβαρά, M. Σπηλιόπουλος
275	Ερημοποίηση, Φ. Ζήσης
276	Έχασε σημαντικές ευκαιρίες, E. Ευαγγελίδη
278	Φούρκα Κόνιτσας
281	Εκδήλωση στο Αηδονοχώρι
283	Εκδήλωση στη Μολυβδοσκέπαστη
290	Εκδήλωση για Αγ. Παΐσιο
292	Γιορτή στην Αετομηλίτσα, K. Παγανιάς
294	Εκδήλωση για Αγ. Κοσμά
295	Η βαλανιδιά, Σωτ. Οικονόμου
296	Τη αγνώστω Γυναικί (ποίημα N. Ντάγκα)
297	Το βιβλίο, M. Μηλιώνη
298	Πάδες, M. Τσουμάνη
300	Από τον Δήμο – Εκδηλώσεις
308	Ειδήσεις – Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,

45221 Ιωάννινα

τηλ. 26510 77358

e_theodo@otenet.gr

Με απλά λόγια Τα ευλογημένα χωριά μας και η απογραφή...

Σε όλα, σχεδόν, τα ορεινά χωριό μας υπήρχαν κάποιες εκτάσεις μικρές ή μεγαλύτερες τις οποίες καλλιεργούσαν οι κάτοικοι για τις ανάγκες της διατροφής τους. Και γράφουμε υπήρχαν γιατί στις μέρες μας βρίσκονται σε «αγρανάπαυση» αφού εγκαταλείφθηκαν και σιγά σιγά γίνονται δάσος!

Σε μας τους μεγαλύτερους αυτής της κατάστασης προκαλεί νοσταλγικές αναμνήσεις και πικρές σκέψεις. Αναλογίζεται κανείς πώς αυτό το Κράτος, που τώρα γιόρτασε τα διακόσια χρόνια της δημιουργίας του, εγκατέλειψε τόσο άσπλαχνα την ύπαιθρο; Προπολεμικά, αλλά και μετά την κατοχή και τον εμφύλιο τα χωριά ήταν «ζωντανά».

Η κάθε οικογένεια καλλιεργούσε μερικά στρέμματα με σιτηρά, είχε αμπέλι, λαχανόκηπο, έναν αριθμό γιδοπροβάτων, φορτηγά ζώα, βόδια, πουλερικά κ.α. Με το υνί στο ξύλινο αλέτρι (πριν έρθουν τα σιδερένια της UNRA) όργωναν, έσπερναν χωράφια σε κάμπους και λιοφοπλαγιές παράγοντας το μεγαλύτερο μέρος της διατροφής τους, ενώ με την πώληση ή ανταλλαγή προμηθεύονταν αυτά που τους έλειπαν.

Έτσι ζούσαν οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας από τα παλιά χρόνια. Με σύμπνοια, αλλολεγγύη και παρά τις όποιες δυσκολίες ένοιωθαν ευτυχισμένοι, με τις κοινωνικές εκδηλώσεις (γόμους, πανηγύρια, ziaφέτια κ.λπ.). Αυτά τα ευλογημένα χωριά μας τροφοδοτούσαν τους αγωνιστές της ελευθερίας του 1821, αυτά συνέδραμαν τους φαντάρους μας στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο

και τους αγωνιστές στην Αντίσταση κατά την κατοχή.

Όλα αυτά μέχρι τον καταραμένο εμφύλιο και λίγο αργότερα με τη δεκαετία του 1960, πού φούντωσε η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση αδειάζοντας τα χωριά μας. Μπήκαμε και στο χορό της λεγόμενης «παγκοσμιοποίησης» = (παγκοσμιοχαλασμός) και τα πράγματα χειροτέρεψαν...

Τι κι αν στρώθηκαν οι δρόμοι με άσφαλτο, τι κι αν φτιάχτηκαν πλατείες πλεκτροφωτισμένες και υδραγωγεία; Τα χωριά μας ερήμωσαν από κόσμο. Τα σχολεία είναι κλεισμένα, παιδικές φωνές δεν ακούγονται πια και οι μετρημένοι κάτοικοι περιμένουν τους 2-3 μήνες του καλοκαιριού να δουν ένα προσωρινό ζωντάνεμα του χωριού...

Τα χωριά μας περιμένουν ανάκαμψη, αλλά φως δε φαίνεται. Ακόμα και ο τουρισμός δε λύνει το πρόβλημα.

Έγινε και η απογραφή που έδειξε ελάπτωση πληθυσμού. Θα βάλουν μυαλό οι κυβερνώντες αυτόν τον τόπο να αναλύσουν τα αποτελέσματα και να λάβουν μέτρα για το ξαναζωντάνεμα της υπαίθρου. Με το άδειασμα της υπαίθρου, τη συγκέντρωση του πληθυσμού στις μεγάλες πόλεις και τη φυγή στο εξωτερικό θα είμαστε εσαεί εξαρτημένοι από τα «μνημόνια».

Οι σπουδαγμένοι με τα πολλά πτυχία οικονομολόγοι μας ας βρουν κάποια στιγμή την πατριωτική λύση του προβλήματος!...

Σ.Τ.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

του Ηλία Ανδρέου

Φίλτατε Αναγνώστη του Περιοδικού μας «ΚΟΝΙΤΣΑ». Ασφαλώς θα διαπίστωσες πως στα τελευταία τεύχη φιλοξενούνται άρθρα τα οποία με σοβαρότητα και υπευθυνότητα προσεγγίζουν το πλέον ακανθώδες πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας και δεν είναι άλλο παρά η πληθυσμιακή καθίζηση και η συνακόλουθη οικονομική κατάρρευση. Το πρόβλημα δεν είναι μονοδιάστατο και δεν περιορίζεται στο δίπολο πληθυσμός-οικονομία, τουναντίον είναι πολυδιάστατο και εφάπτεται θεμάτων πολιτισμού, κοινωνικού βίου, θρησκευτικού βίου και γενικά θεμάτων που έχουν σχέση με την ύπαρξη του ανθρώπου.

Το κοινωνικό φαινόμενο της αστυφιλίας δεν υπήρξε κεραυνός εν αιθρίᾳ. Ευθύς αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και ειδικότερα με τον Εμφύλιο η ύπαιθρος χώρα άρχισε να αιμορραγεί. Οι λόγοι δεν ήταν μόνον η αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής που έκανε την εμφάνισή της στα αστικά κέντρα αλλά και η αποφυγή των διασταυρούμενων πυρών των δύο αντιμαχομένων εμφυλιοπολεμικών παρατάξεων.

Η αμφιταλάντευση του πληθυσμού της υπαίθρου μεταξύ των δύο παρατάξεων είχε και τις ανάλογες αρνητικές επιπτώσεις με διώξεις, φυλακίσεις, ξυλοδαρμούς, βίαιες στρατολογήσεις και άλλα συναφή.

Άλλα και στους νεώτερους καιρούς

σταθήκαμε άβουλοι και μοιραίοι στην αντιμετώπιση της αστυφιλίας η οποία οδήγησε τα δύο τρίτα του πληθυσμού της Χώρας να διαβιούν στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Ηράκλειο και στις λοιπές πόλεις της Περιφέρειας. Η επόμενη χρονιά του 2023 κυριαρχείται από εκλογές τόσο Εθνικές όσο και Αυτοδιοικητικές. Θέλω να πιστέψω πως σε Δήμους μειονεκτικούς όπως ο δικός μας το θέμα της ερημοποίησης θα είναι εκείνο που θα κυριαρχήσει.

Θα ήταν θλιβερό και αναξιοπρεπές οι υποψήφιοι να ακολουθήσουν για μια ακόμη φορά την προεκλογική πεπατμένη. Και ποιά είναι αυτή: Σωρηδόν υποσχέσεις οι οποίες δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν υποσχέσεις διορισμών, Υποσχέσεις ανάθεσης έργων, υπενθυμίσεις εξυπηρετήσεων, συμμετοχή σε εορτές και πανηγύρεις και πένθη. Δεν αναιρώ την κοινωνικότητα των αιρετών αλλά όμως συμβαίνει και υπερβολή. Πλην όμως και ο Δημότης ψηφοφόρος για τον οποίον λέγεται πως είναι ευκολόπιστος και πάντα προδομένος κρύβει και αυτός επιμελώς στο πίσω μέρος του μυαλού του το προσωπικό συμφέρον και τις εν αναμονή εξυπηρετήσεις.

Σε ένα από τα προηγούμενα τεύχη του Περιοδικού είχα διατυπώσει την άποψη πως η επιβίωση των κωμοπόλεων όπως η Κόνιτσα είναι όχι μόνο θέμα εθνικής-ιστορικής αναγκαιότητας αλλά

πρωτίστως θέμα που σχετίζεται με την ύπαρξη του ανθρώπου και γίνομαι σαφής.

Η ύπαιθρος και οι κωμοπόλεις αντιπροσωπεύουν έναν τρόπο ζωής ο οποίος στο εγγύς μέλλον θα είναι ο πνεύμονας υπαρξιακού οξυγόνου για τις πόλεις οι οποίες ήδη ασφυκτιούν εξ αιτίας πολλών καταστάσεων και άλλων απρόβλεπτων μέχρι στιγμής οι οποίες όμως αχνοφαίνονται στον ορίζοντα των γεγονότων.

Και μιά που το έφερε η γραφίδα ας κάνουμε αναφορά στον ορίζοντα γεγονότων που έχουν οι μαύρες τρύπες του διαστήματος. Ό,τι προσεγγίσει αυτόν τον ορίζοντα χάνεται δια παντός εντός της οπής λόγω της ισχυρής βαρυτικής έλξης. Το ίδιο μπορεί να συμβεί με την ύπαιθρο, η οποία αν πληθυσμιακά φθάσει στο όριο των γεγονότων δεν θα υπάρξει για αυτήν επιστροφή.

Το Δίστρατο γίνεται πληθυσμιακά Παλαιοσέλλι (22 κάτοικοι του Χειμώνα) και η Κόνιτσα Δίστρατο (180 κάτοικοι του Χειμώνα).

Δεν θα μου ήταν δύσκολο να καταθέσω την προσωπική μου τεκμηρίωση υπέρ της υπαίθρου αλλά το Περιοδικό μας με την μακρόχρονη πορεία του μέσω της οποίας κατέκτησε ένα πολύ αξιόλογο πνευματικό υπόβαθρο, στοχεύει και στην παρουσίαση του λόγου σπουδαίων και αξιόλογων ανθρώπων του πνεύματος.

Στην προκειμένη περίπτωση θα παρουσιάσουμε φιλοσόφους του 19ου και 20ου αιώνα οι οποίοι πολύ ενωρίς προ-

φήτευσαν για την αρνητική πλευρά των μεγαλουπόλεων. Η αρνητική πλευρά των μεγαλουπόλεων αποτελεί τρόπον τινά την θετική της υπαίθρου.

Νομίζω πως με την επιλογή αυτή δεν περιοριζόμαστε στον μονόλογο υπέρ της υπαίθρου. Ως κορυφαίο έργο του 20ου αιώνα θεωρείται το «Είναι και ο Χρόνος» του Μάρτιν Χαϊντέγκερ ο οποίος προέρχονταν από αγροτική οικογένεια του Μέλανα Δρυμού. Υπέρ το δέον λάτρης της υπαίθρου είχε κατασκευάσει ένα αγροτόσπιτο την περίφημη «καλύβα» σε υψόμετρο 1.600 στον Μέλανα Δρυμό όπου διαβιούσε οικογενειακά ακόμη και στην περίοδο που διετέλεσε Πρύτανης στο πανεπιστημίο του Φράϊμπουρκ. Εκεί στην καλύβα συνέλαβε και την κεντρική ιδέα του Είναι και ο Χρόνος. Το έτος 1929 κατά την διάρκεια του διάσημου Φιλοσοφικού Συνεδρίου στο Νταβός ξέσπασε η περίφημη αντιπαράθεση μεταξύ Μάρτιν Χαϊντέγκερ και Έρνστ Κασίρερ πγετικές φιλοσοφικές φωνές στη Γερμανία την εποχή μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο οι οποίες υποστήριζαν εκ διαμέτρου αντίθετα πολιτιστικά πρότυπα: τοπικισμός εναντίον κοσμοπολιτισμού, νοσταλγία εναντίον εκσυγχρονισμού ανόθευτη ταυτότητα εναντίον πολυφωνικών μορφών και το κυριότερο αγωνία εναντίον ελπίδας.

Ο Χαϊντέγκερ υποστήριζε επίμονα τις πρώτες έννοιες ο δε Γερμανοεβραίος Κασίρερ τις δεύτερες. Πυρήνας της Φιλοσοφίας του Χαϊντέγκερ αποτελεί το «Εδωνά Είναι» δηλαδή η αυθεντική διαβίωση. Αυτό το κατορθώνουν λίγοι μό-

vov άνθρωποι. Αυτοί που δεν το πράττουν είναι υπέρ το δέον πολλοί. Πρέπει να γίνει δεκτό πως στην σημερινή εποχή ο άνθρωπος που ζει στην μεγαλούπολη είναι ένας άνθρωπος χωρίς ιδιότητες όπως επιγράφεται ένα μυθιστόρημα του Μουζίλ. Εμείς θα λέγαμε πως απλά είναι ένας άνθρωπος χωρίς ταυτότητα. Και ποια είναι αυτή η ταυτότητα ποια στοιχεία την συγκροτούν! Προς τούτο διερευνώ την δική μου ταυτότητα.

Όλοι οι συμπολίτες μου γνωρίζουν τα θετικά και αρνητικά του χαρακτήρα μου, τις ιδέες μου, τις συμπεριφορές, τις αντιλήψεις, τις δράσεις μου και γενικά το όλο μου είναι. Αυτό δεν ισχύει στο χάος της μεγαλούπολης όπου η ταυτότητά σου περιορίζεται στον επαγγελματικό περίγυρο και σαν έρθει η συνταξιοδότηση εξανεμίζεται και αυτή.

Στα χωριά όπου ζήσαμε και εμείς υπήρχε μια υλική και μια υπαρξιακή ταυτότητα συνοχής. Την πρώτη την αντιπροσώπευε η Κοινότητα την δεύτερη η Ευρία.

Ο Χαϊντέγκερ παραδέχονταν πως η αληθινή αυθεντικότητα εκφράζονταν πολύ περισσότερο από την κοινωνία των απλών ανθρώπων του Μέλανα Δρυμού παρά στο συνήθως παραμορφωμένο ακαδημαϊκό περιβάλλον. «Τη συντροφιά με τους καθηγητές δεν την αποζητώ. Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι μου είναι πολύ πιο ευχάριστοι, ακόμη μάλιστα και πιο ενδιαφέροντες» εμπιστεύεται στον

κορυφαίο φιλόσοφο-καθηγητή Κάρλ Γιάσπερς.

Οι έννοιες της νοσταλγίας και της αγωγής όπως τις δέχεται ο Χαϊντέγκερ συγγενεύουν με το νόμα που τους δίνει ο Δανός φιλόσοφος και θεολόγος Σαίρεν Κίρκεγκωρ.

Με το προπατορικό αμάρτημα ο Αδάμ γνώρισε κάτι το οποίο αγνοούσε· την διάκριση ανάμεσα στο καλό και το κακό. Το προπατορικό αμάρτημα εισήγαγε στον κόσμο μιά άλλου είδους ποιότητα και μια καινούργια ταυτότητα με κύρια χαρακτηριστικά την νοσταλγία για το χαμένο παράδεισο και την αγωνία μήπως ανανεθεί το αμάρτημα. Η αγωνία σηματοδοτεί το κίνδυνο να αμαρτάνουμε ανά πάσα στιγμή αλλά και την δυνατότητα της απελευθέρωσης από αυτήν. Ο θεολόγος Κίρκεγκωρ προβάλλει το Χριστιανικό καθήκον το καθένας μας να γίνει ο εαυτός του, το είπε και ο Χριστός στον πλούσιο νέο, και από αυτόν να δημιουργήσει μια νέα ενότητα με τον Θεό.

Σήμερα ο άνθρωπος ως αντίδοτο στην υπαρξιακή αγωνία δημιούργησε τους τεχνητούς παραδείσους των μεγαλουπόλεων, απέτυχε όμως να κατασιγάσει την νοσταλγία για τον απωλεσθέντα παράδεισο και την απώλεια του εαυτού μας.

Στο επόμενο σκέψεις του φιλοσόφου Ζήμερ από το δοκίμιο «Πόλη και ψυχή» και του Όσβαλντ Σπέγκλερ «Η Παρακμή της Δύσης».

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΤΣΙΣΤΑΣ (ΑΡΙΣΤΗΣ)

Χαρίλαος Γ. Γκούτος
Όμ. Καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου

168 π.Χ. Έπίσης σώζονται τμήματα τείχους, πύργου, οἰκημάτων, δεξαμενῶν, φρεάτων κ.ἄ., τά όποια κατασκευάσθηκαν κατά τήν βυζαντινή ἐποχή καί κατά τούς πρώτους ὀθωμανικούς χρόνους¹.

Ο Π. Ἀραβαντινός ἔγραψε ὅτι στόν χῶρο αὐτό τοῦ ὄρους Ὄρονίκου ὑπῆρξε ἡ ὁχυρή βυζαντινή πόλη *Ρευνίκο*, ἡ ὁποία κτίσθηκε ἐπί τῆς ἀρχαίας πόλης Εύρυμενές, ἄκμασε μέχρι καί τόν 150 αἰώνα, ἥταν ἔδρα τῆς τοπαρχίας τοῦ Παπίγκου καί καταστράφηκε ἀπό τόν Ἀλβανό συνεργάτη τῶν ὀθωμανῶν Ἰσαήμ, ὁ ὁποῖος κατέσφαξε τούς αὐτόχθονες καί τούς Ἀλβανούς πολιορκούμενους κατοίκους της. Ο Ἡ. Λαμπρίδης ἀναφέρει ὅτι στόν ἐν λόγῳ χῶρο ὑπῆρξε ἀρχαία ἑλληνική πόλη ἀγνώστου ὀνόματος καί ἔπειτα βυζαντινή πόλη, ἡ ὁποία, σύμφωνα μέ τό Χρονικό τῆς Ἡπείρου [1440], λεγόταν *Ρευνίκιον* (=κοκκινορράχη), ἄρχισε νά ἀκμάζει τόν 13ο αἰώνα ἥ ἐνωρίτερα καί καταστράφηκε ἀπό τόν προαναφερθέντα Ἰσαήμ τό 1380 [ἀκριβέστερα τό 1382] καί ὅτι ἀκολούθως οἱ κάτοικοί της πῆγαν μέχρι τήν εῖσοδο τῶν Ἰωαννίνων καί ἀπέσπασαν χρήματα ἀπό τόν Δεσπότη τῆς Ἡπείρου πρός ὁχύρωση τῶν χωριῶν Ἀρτσίστα, Σουδενά καί Δοβρά²,

1. Βλ. Φ. Πέτσας/Γ. Σαραλής, Ἀρίστη καί Δυτικό Ζαγόρι, 1982 σελ. 58-60, 70, N. Hammond, Ἡπειρος, μτφρ. Ἀθ. Γιάγκα, 1971, τ. Β' 99-100, A. Μηλιαράκης, Ὁδοιπορικά Ἡπείρου καί Θεσσαλίας κατά τόν Emile Isambert, 1878 250.

2. Βλ. Π. Ἀραβαντινός, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, τ. Β' 1856 141, ὁ ἴδιος, Περιγραφή τῆς Ἡπείρου τ. Α 45, 78, τ. Β' 116-117, τ. Γ' 68, 74, I. Λαμπρίδης, Ἡπειρωτικά μελετήματα, τχ Η'

2. Τό Ρευνίκο τό διαδέχθηκε τό χωριό *Καστράκι*, τό όποιο εἶχε τρεῖς τουλάχιστον ἐκκλησίες (Εὐαγγελίστρια πού κτίσθηκε τό 1576, Ἅγιος Νικόλαος καί Ἅγιοι Ἀπόστολοι), ἐρειπωμένες ἦδη. Στόν ἴδιο τόπο βρέθηκε σφραγίδα τοῦ βασιλιᾶ τῆς Πολωνίας Σιγισμούνδου Β' ἀναγράφουσα τό ἔτος 1550. Στά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα οἱ περισσότεροι κάτοικοι ἔφυγαν ἐπειδή οἱ γαῖες τους κατελήφθησαν ἀπό Καραμουρατάτες μουσουλμάνους. Κατά τά ἔτη 1718-1760, οἱ γαῖες τοῦ χωριοῦ πωλήθηκαν στήν μονή τῆς Ἀρτσίστας³.

3. Κοντά στήν Ἀρτσίστα καί στό Καστράκι βρίσκεται τό χωριό *Ἄγιος Μηνᾶς*, τό όποιο κατά τήν βυζαντινή ἐποχή εἶχε 700 οίκογένειες καί μεγάλη ἐκκλησία, ἀφιερωμένη στόν Ἅγιο Μηνᾶ, γι' αὐτό ἀρχικά τό χωριό εἶχε ὄνομασθεῖ Μεγάλη, ὅνομα μέ τό όποιο καταγράφηκε καί σέ ὀθωμανικό κατάστιχο τοῦ 1564. Την ἐκκλησία αὐτή θεωρῶ ὅτι τήν διαδέχθηκε μία νεότερη πού κτίσθηκε τό 1571, σύμφωνα μέ τήν ἔξης ἐπιγραφή ἐπ' αὐτῆς: «Σταμάτης καί Γερένης ἔτη ΖΟΗ'». Ἀλλη ἐπιγραφή σέ κεραμίδι ἀναφέρει «δοῦλος θεοῦ Σταμάτης Γερένης», ὑποδηλώνοντας τό ὄνοματεπώνυμο τοῦ κτίτορα τῆς ἐκκλησίας, οἱ όποιος ἀπεικονίσθηκε σέ τοιχογραφία της φορῶντας περικεφαλαία. Πιθανότατα ἦταν ἀπόγονος μεγαλογαιοκτημόνων⁴.

Τό 1598 οἱ κάτοικοι ἀλληλομάχησαν διχασμένοι ἐπειδή ἔνας χωριανός ἐβίασε τήν κόρη ἄλλου, ἐκδικούμενος τόν βιασμό τῆς συζύγου ἀπό τόν δεύτερο, σκοτώθηκαν δέ ἔνας Γερένης, ἡ σύζυγός του καί δύο ἀνεψιοί τους. Προσκάλεσαν τότε πρός προστασία τους Καραμουρατάτες Ἀλβανούς, ἀλλά ἐπακολούθησε σύγκρουσή τους μέ ἐκείνους ἐπειδή ἔνας ἐξ αὐτῶν ἐξύβρισε χωριανό νεόνυμφο, ἐν συνεχείᾳ δέ οἱ Καραμουρατάτες πυρπόλησαν τό χωριό καί οἱ περισσότεροι κάτοικοί του ἐκπατρίσθηκαν⁵. Ἀπό τά τέλη τοῦ 17ου αἰώνα τουλάχιστον, τό χωριό κατεχόταν ἀπό Καραμουρατάτες. Τό 1752 ὑπαγόταν στό χάσι τῆς Πογδόριανης καί οἱ Καραμουρατάτες τό ἐπώλησαν ἐξ ἥμισείας ἀφ' ἐνός στήν κοινότητα τῆς Ἀρτσίστας καί ἀφ' ἑτέρου στήν μονή της καί στήν οίκογένεια Μίσιου πού καταγόταν ἀπό τό Μονοδένδρι. Οἱ κάτοι-

1889 23, 25-26, 34, 39, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 1870 23-24, *Γκοῦτος*, Ἀπό τήν ιστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, τ. Α' 2017 29-30, 36. Τό 1458, ὅπότε κατεδαφίσθηκαν τά κάστρα τῆς Βελλᾶς, τοῦ Λαχανόκαστρου κ.ἄ. (βλ. *Γκοῦτος*, ὄ.π. 39, 40, 224), ἵσως κατεδαφίσθηκε καί τό κάστρο τοῦ Ρευνίκου.

3. *Λαμπρίδης*, Ἡπειρ. μελετήματα, τχ Η' 23, τχ Θ' 40-41, *Πέτσας/Σαραλής*, ὄ.π. 67-70, 73-74, 90-92. Ὁ *B. Νικολαΐδης* (Στρατιωτική γεωγραφία, 1851 377), οἱ όποιος πέρασε ἀπό τήν Ἀρτσίστα τό 1850, λέει ὅτι εἶδε πρός ΒΑ «μίαν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν, ἐφ' ἣς ὑπάρχει κεραμωτή ἐπιγραφή 1078». Πιθανότατα πρόκειται γιά τό ἔτος 7078 ἀπό κτίσεως κόσμου, δηλαδή γιά τό ἔτος (7078-5508=) 1570 μ.Χ. Ἀλλά ποιά ἦταν ἡ ἐκκλησία αὐτή;

4. *Λαμπρίδης*, Ἡπ. μελετήματα, τχ Η' 26, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 1870 22-23, *Γ. Παπαγεωργίου*, Οἰκονομικοί καί κοινωνικοί μηχανισμοί στόν ὄρεινό χῶρο. Ζαγόρι, 1995 16, *Πέτσας/Σαραλής*, ὄ.π. 66, 72-73.

5. *Λαμπρίδης*, Ἡπ. μελετ., τχ Η' 26, 27, τχ Β' 9, τχ Ζ' 31, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 22-23.

κοι τοῦ χωριοῦ ὑπολογίσθηκαν ώς ἔξης: τό 1856 σέ 260, τό 1868 σέ 132, τό 1873 σέ 102, τό 1902 σέ 97, τό 1913 σέ 124⁶.

B.- Ήμονή Παναγίας τῆς Σπηλαιώτισσας

1. Ἐπιγραφή σέ τοῦχο τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς ἀναφέρει ὅτι ὁ ναός αὐτός, «ἐπ’ ὄνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Σπηλαιώτισσας, οἰκοδομήθη» τό ἔτος 1665 καί ιστορήθηκε τό 1673 ἀπό ίερομονάχους. Ὄμως, κατά τήν παράδοση, ἡ μονή ἴδρυθηκε τό 1579 καί ἀνακαινίσθηκε τό 1634 μέ συνδρομές κατοίκων τῶν γειτονικῶν οἰκισμῶν⁷. Ἐν μέρει εἶναι κτισμένη μέσα στήν σπηλιά ἐνός ἀπότομου μεγάλου βράχου καί περιβάλλεται ἀπό ψηλό τοῦχο πού κατασκευάσθηκε τό 1733. Διατηροῦνται σέ σχετικῶς καλή κατάσταση τό καθολικό μέ τίς τοιχογραφίες του καί τό τέμπλο του (17ος αἰώνας), τά κελλιά καί ἡ κρύπτη-όστεοφυλάκιο⁸.

Σέ ἔγγραφο τοῦ 1813 καταγράφηκαν περιληπτικῶς, βάσει προγενεστέρων σημειώσεων, οἱ 16 ἀγοραπωλησίες κτημάτων, σέ τόπους τῶν χωριῶν Λιτονιάβιστα, Ἀγιος Μηνᾶς, Καστράκι καί Μεσοβούνι, οἱ ὅποιες ἔγιναν κατά τά ἔτη 1644-1764 μέ ἀγοραστές τούς ἡγουμένους «τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἅγιου Μηνᾶ»⁹. Θεωρῶ ὅτι ἡ ὀνομασία αὐτή ὑποδηλώνει τό «μοναστήρι τοῦ χωριοῦ Ἅγιου Μηνᾶ» καί ὑπῆρχε στά προαναφερθέντα προγενέστερα ἔγγραφα, διότι στό ἔγγραφο τοῦ 1813 ἡ μονή ὀνομάζεται «μοναστήρι Ἀρτζίστας». Τό ἵδιο ἔγγραφο περιέχει καί τήν ἔξης ἀχρονολόγητη σημείωση: «ἀρτζουάλι μπογιούρδισμένον (= αἴτηση ἐγκεκριμένη) διά τήν φκιάση τοῦ μοναστηρίου». Η σημείωση αὐτή ὑποδηλώνει πιθανότατα τήν προαναφερθεῖσα ἀνακαίνιση τῆς μονῆς κατά τό 1634. Υπό τήν ἐκδοχή ὅτι ὑπονοεῖ τήν προαναφερθεῖσα «οἰκοδόμηση» τῆς μονῆς κατά τό 1665, πρόκειται καί πάλι γιά ἀνακαίνισή της, διότι ἡ μονή ὑπῆρχε πρό τοῦ 1644, ἀφοῦ ὁ ἡγούμενός της, κατά τό ἐν λόγῳ ἔγγραφο, ἀγόρασε κτήματα καί τό 1644. Ἐπομένως, φαίνεται πιθανή ἡ ἴδρυση τῆς μονῆς τό 1579, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, καθόσον μάλιστα τότε ἀκμαζε ἡ κώμη Ἀγιος Μηνᾶς, εἶχαν δέ κτισθεῖ τό 1571 ἡ ἐκεῖ Μεγάλη ἐκκλησία καί τό 1576 ἡ Εὐαγγελίστρια στό Καστράκι (ἀνωτ. ὑπό Α' 3).

2. Η μονή εἶχε ἔνα οἰκημά της στά Γιάννενα (κάηκε τό 1822), 8 μοναχούς

6. Λαμπρίδης, Ἡπ. μελετ., τχ Η' 44, τχ Θ' 41, *Παπαγεωργίου*, ὄ.π. 25-29, 177.

7. Βλ. Δ. Καμαρούλιας, Τά μοναστήρια τῆς Ἡπείρου, 1996 294, Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 21, ὁ ἵδιος, Περί τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων, τ. Α' 58, Ἀγγ. Παπακώστας, εἰς Μεσαιωνικά Γράμματα, τ. 1936 55-58, *Πέτσας/Σαραλής*, ὄ.π. 86, 88. Κατά τόν Π. Άραβαντινό (Περιγραφή τῆς Ἡπείρου, τ. Γ' 68), ἡ μονή κτίσθηκε τόν 17ο αἰώνα.

8. Αναλυτικότερα βλ. Ἐλ. Κογχυλάκη, εἰς Ἐκκλησίες στήν Ἑλλάδα μετά τήν Ἀλωση, τ. Β' 1982 47-56 καί τήν ἐκεῖ βιβλιογραφία.

9. Βλ. Πέτσας, εἰς Ἡπειρωτικά Χρονικά, τ. 1983 ἐπ., *Παπακώστας*, ὄ.π., ἰδίως σελ. 62. Η μονή καί ἡ κοινότητα Ἀνω Ραβενίων τό 1766 ἀγόρασαν ἐξ ἡμισείας τήν περιοχή Μεσοβουνίου ἀπό μπέηδες (*M. Κωστόπουλος*, Μεσοβούνι, 2006 26-28).

τό 1809 καί 327 αίγοπρόβατα τό 1823. Χρηματοδότησε τήν λειτουργία σχολείων στήν Άρτσίστα (ἀπό τό 1800 περίπου) καί στά χωριά Ἀγιος Μηνᾶς, Μεσοβούνι καί Λιτονιάβιστα (ἀπό τό 1860 περίπου), τήν κατασκευή ναοῦ καί δεξαμενῆς στό Μεσοβούνι (1858), τήν κατασκευή γέφυρας (1873) κ.ἄ. Τά οἰκονομικά τῆς μονῆς τά διαχειρίζονταν ό ήγούμενός της καί, ἀπό τό 1835 τουλάχιστον, ἐπίτροποι πού ἐκπροσωποῦσαν τήν κοινότητα Άρτσίστας. Ἐπί Άλη πασᾶ, ἔνας ήγούμενός της φυλακίσθηκε, βασανίσθηκε καί θανατώθηκε ὅταν περιῆλθε στόν Άλη ἐπιστολή τοῦ ήγουμένου πρός τόν τσάρο τῆς Ρωσίας, μέ τήν ὁποία ἐπαινοῦσε τόν τσάρο καί κατέκρινε τούς Τούρκους¹⁰.

Τό Μεσοβούνι καί τά Ἀνω Ραβένια ἵσχυρίσθηκαν, τό 1856 καί τό 1861 ἀντιστοίχως, ὅτι τά κτήματα τῶν τόπων τους δέν ἀνήκουν στήν μονή, μετά δέ τό 1874 τά χωριά αὐτά, καθώς καί τά χωριά Πάπιγκο, Βιτσικό καί Ἀγιος Μηνᾶς, ἀπαίτησαν ἀνεπιτυχῶς νά μετέχουν στήν διοίκηση τῆς μονῆς λόγω τῶν δωρεῶν τῶν προγόνων τους πρός αὐτήν, καθώς καί νά καταστεῖ ἡ μονή σταυροπηγιακή. Ἀκολούθως, τά χωριά Ἀγιος Μηνᾶς καί Μεσοβούνι δέν κατέβαλλαν πλέον στήν μονή τό γεώμορο, ἡ μονή ἀδυνατοῦσε νά ἔξοφλήσει τά χρέη της, ποσοῦ 200 λιρῶν, οἱ ήγούμενοί της ἦσαν ἀνίκανοι, σπάταλοι καί πλεονέκτες, ἡ Μητρόπολη Ἰωαννίνων ὑποστήριζε κρυφά ἡ ἔμμεσα τούς ὀφειλέτες τοῦ γεώμορου καί τελικά ἡ μονή ἔχασε τήν σχετική δίκη. Ὁ ήγούμενος Γρηγόριος πού διορίστηκε τό 1898 ἦταν μέθυσος καί διατηροῦσε «κρυφίως γυναικας κακῶν ἥθων». Τό 1895 ἡ μονή ὑπέστη ζημίες ἀπό σεισμό. Τό 1902 ὁ ξενώνας κατέρρευσε λόγω πυρκαϊᾶς πού προξενήθηκε ἀπό ἄγνωστο, ὁ ήγούμενος ἔφυγε καί στήν μονή ἔμεινε μόνον ἔνας φύλακας¹¹.

Γ.- Διοικητικά, ἐκκλησιαστικά, ἐκπαίδευση

1. Τήν ἐποχή τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου ἡ Άρτσίστα ὑπαγόταν διοικητικῶς στήν τοπαρχία τοῦ Παπίγκου. Ἐπί τουρκοκρατίας, θεωρεῖται ὅτι ὑπαγόταν στόν καζᾶ τῶν Ἰωαννίνων ώς Ζαγοροχώρι. Ὁμως, πιθανολογῶ ὅτι μέχρι τό 1830 περίπου ἀνῆκε στόν καζᾶ τῆς Κόνιτσας, περιοδικῶς τουλάχιστον, διότι κατά τόν Πουκεβίλ ὁ καζᾶς αὐτός χωριζόταν ἀπό τό Ζαγόρι στό ὄρος Πανέστι, κατά τόν Λαμπρίδη τά χωριά Ἀγιος Μηνᾶς καί Βοϊδομάτι ὑπάγονταν στόν καζᾶ αὐτόν τήν περίοδο 1680-1735, ὅπως καί τά Ἀω Σουδενά τήν περίοδο 1714-1780 καί 1822-1827, σύμφωνα δέ μέ ἔγγραφο τοῦ 1826 ὁ

10. *Rouquerville*, Ταξίδι στήν Έλλάδα. Τά Ἡπειρωτικά, 1994 148, Λαμπρίδης, Περί τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων, τ. Α' 58, *Πέτσας/Σαραλής*, δ.π. 131, 96, 114-5, 304-8, 113, 126, *T. Λάππας*, εἰς Ἡπειρ. Ἐστία, τ. 1955 980. Λόγω θανάτου τοῦ ήγουμένου τό 1869 διορίσθηκε στήν μονή ἔνας ἐπιστάτης, διέμενε δέ σέ αὐτήν τότε καί μία καλόγρια (*Πέτσας/Σαραλής*, δ.π. 101, 104, 106).

11. *Πέτσας/Σαραλής*, δ.π. 129-153, *Παπακώστας*, δ.π. 69-75, Φωνή τῆς Ἡπείρου 25.3.1894 καί 19.9.1901.

μουχτάρης τοῦ Βιτσικοῦ δικάστηκε τότε στὴν Κόνιτσα¹².

Στά χωριά τοῦ Ζαγορίου καί γειτονικῶν του περιοχῶν πού παραδόθηκαν ἔκουσίως, στούς Τούρκους τό 1831, δόθηκαν προνόμια μέχρι τό 1690, ύπό τὸν ὅρο νά στέλνουν ἀγόρια τους στὸν στρατό γιά νά φροντίζουν ἄλογα και ἄμαξες (βοϊνίκηδες). Ἡ Ἀρτσίστα τὸ 1630 ἔστελνε 4 βοϊνίκηδες. Ἀκόμη, μέχρι τό 1680, ἡ Ἀρτσίστα, ὁ Ἀγιος Μηνᾶς, τό Μεσοβούνι καί 34 χωριά τῶν Κουρέντων ἀνῆκαν φορολογικῶς στὴν μητέρα τοῦ σουλτάνου, γι' αὐτό κατέβαλλαν ἐλαφρεῖς φόρους στὸν ἐκπρόσωπό της πού ἔδρευε στὴν Πογδόριανη καί ἦσαν αὐτοδιοίκητα¹³.

Δέν γνωρίζομε ἂν ἡ Ἀρτσίστα μετεῖχε διαρκῶς στὴν ὁμοσπονδία τῶν Ζαγοροχωρίων. Πάντως, ὁ γενικός προεστός τοῦ Ζαγορίου τό 1799, κατόπιν συμφωνίας μέ τους χωριανούς, ύποκατέστησε τὸν καθαιρεθέντα ἀπό αὐτοὺς προεστό τοῦ χωριοῦ, τό δέ 1834, ἀποφάσισε μαζί μέ ἐκπροσώπους τῆς Ἀρτσίστας καί τῶν Ἀνω Ραβενίων νά διορισθοῦν 4 διαιτητές γιά νά ὄρισουν τὰ σύνορα τῶν δύο χωριῶν. Τόν 19ο αἰώνα τουλάχιστον, μέχρι τό 1880 περίπου, ἐκπρόσωποι τοῦ χωριοῦ ἦσαν συνήθως διάφοροι πρόκριτοί του καί ὅχι ὄρισμένοι προεστοί του¹⁴.

2. Ἡ Ἀρτσίστα ύπαγόταν ἀπό τὸν 12ο αἰώνα τουλάχιστον στὴν ἐπισκοπή Βελλᾶς, ἀπό τό 1834 στὴν μητρόπολη Βελλᾶς καί Πωγωνιανῆς, ἀπό τό 1842 στὴν μητρόπολη Βελλᾶς καί Κονίτσης, ἀπό τό 1863 στὴν ἐπισκοπή Βελλᾶς καί Κονίτσης, ἀπό τό 1895 στὴν μητρόπολη Βελλᾶς καί Κονίτσης, κατά δέ τό 1924 μετατάχθηκε στὴν μητρόπολη Ἰωαννίνων. Μολονότι δέν ύπηρξε ποτέ «ἐπισκοπή Ἀρίστης», ύπηρέτησαν στὴν μητρόπολη Ἰωαννίνων ως τιτουλάριοι ἐπίσκοποι Ἀρίστης ὁ Λεόντιος μέχρι τό 1823 καί ὁ Γεράσιμος κατά τὰ ἔτη 1834-63¹⁵.

Τό 1791 ἡ ἐνοριακή ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ «έχαλασε» καί ὁ Ἄλῃ πασᾶς διέταξε νά μήν ἐμποδισθοῦν ἀπό κανέναν οἱ χωριανοί «νά τὴν φκιάσουν». Ἡ ιστόρησή της ἔγινε τὸ 1806 με δαπάνες τῶν συγχωριανῶν. Στά περιουσιακά στοιχεῖα της πού καταγράφηκαν το 1918, περιλαμβάνονταν ίερά σκεύη, πολλά χωράφια, ἀμπέλια, λιβάδια καί ἔνα χάνι. Τό 1888 μιά γερόντισσα πού ύπηρετοῦσε στὴν ἐκκλησία ἐδώρισε σέ αὐτήν τρία κτήματά της. Ἀπό τό 1889

12. *M. Kokoláκης*, Τό ೢστερο Γιαννιώτικο πασαλίκι, 2003 177-179, *Γκοῦτος*, Ἀπό τὴν ιστορία τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, τ. Α' 29, τ. Β' 139. Κατά τὸν Isambert (Μηλιαράκης, ὄ.π. 259), τὰ ὄρια τοῦ Ζαγορίου ἔφθαναν περίπου μέχρι τὴν Ἀρτσίστα.

13. *Λαμπρίδης*, Ἡπ. μελετήματα, τχ Α' 40, τχ Γ' 38, τχ Θ' 5-8, τχ Ε' 26-29, τχ Η' 42-44, *Γκοῦτος*, ὄ.π., τ. Α' 38, 47.

14. *Παπαγεωργίου*, ὄ.π. 224, *Πέτσας/Σαραλής*, ὄ.π. 205-206 καί γιά τοὺς προεστούς 293-294. Τό 1826 οἱ πρόκριτοι τοῦ χωριοῦ ὄρισαν ως βεκίλη του ἔναν χωριανό ίερέα (*Πέτσας*, εἰς Ἡπειρ. Ἡμερολόγιο, τ. 1983 139).

15. *Γκοῦτος*, ὄ.π., τ. Β' 222 ἐπ., ὁ ἴδιος, εἰς Κόνιτσα, τ. 2021 98, π. Γ. Παΐσιος, εἰς Ἡπ. Ἐστία, τ. 1953 254 ἐπ.

τουλάχιστον μέχρι τό 1915 ή έκκλησία χρηματοδοτοῦσε καί τὴν λειτουργία τῶν σχολείων τοῦ χωριοῦ. Στό χωριό ύπηρχαν καί 4 ἔξωκκλήσια, καθώς καί τρεῖς παλιές εἰκόνες τοῦ Κοσμᾶ Αἴτωλοῦ, μία στὴν ἐνοριακή ἔκκλησία καί δύο στίς οἰκίες Μίσου καί Ζαχάρη¹⁶.

3. Ὁ Ἰ. Λαμπρίδης ἔγραψε τό 1870: «Ἡ Ἀρτσίστα συγκαταριθμεῖται μεταξύ τῶν πρώτων τοῦ Ζαγορίου χωρίων τῶν συστησάντων σχολεῖα, φροντίσασα νά προικίσῃ ταῦτα καί μέ βιβλιοθήκην, ὅποσοῦν καλήν, ἀλλά δυστυχῶς πυρποληθεῖσαν» τό 1850, μαζί μέ τό σχολεῖο, πού ἀνακαινίσθηκε ἐσχάτως λαμπρότερο μέ δαπάνες τῆς κοινότητας, πρός διατήρηση δέ τῶν σχολείων τῆς συνεισφέρει καί ἡ μονή της πρό πολλοῦ. Ὁ ἵδιος ἔγραψε τό 1880: ἡ μονή ἀπό τῆς ίδρυσεώς της ἐδίδασκε τήν χριστιανική πίστη στούς περιοίκους, περί δέ τά τέλη τοῦ 18ου αἰώνα ἄρχισε νά διατηρεῖ τήν ἐλληνική σχολή τῆς Ἀρτσίστας, ἐσχάτως δέ δαπανᾶ γιά τήν σχολή αὐτή 55 λίρες ἐτησίως καί γιά τά σχολεῖα τοῦ Ἅγιου Μηνᾶ, τοῦ Μεσοβουνίου καί τῆς Λιτονιάβιστας ἀνά 5 λίρες ἐτησίως, ἐνῶ τό παρθεναγωγεῖο τῆς Ἀρτσίστας χρηματοδοτεῖται ἀπό τήν ἐλληνική σχολή της. Τό 1889 ἔγραψε ὅτι στήν Ἀρτσίστα ίδρυθηκε ἐλληνικό σχολεῖο τό 1825 καί ὅτι τώρα στόν Ἅγιο Μηνᾶ καί στό Μεσοβούνι λειτουργοῦν γραμματοδιδασκαλεῖα μόνον. Ὁ Π. Ἀραβαντινός ἔγραψε τό 1866 ὅτι στήν Ἀρτσίστα ύπηρχε διδασκαλεῖο τό 1823 καί ὅτι ἐδιδασκάλευσε σέ αὐτό μέχρι τό 1824 ὁ Κοσμᾶς Θεσπρωτός μαθητής τοῦ Ψαλίδα¹⁷.

Μεταφέρω ἐδῶ ἀπό ἔγγραφα ἄλλες πληροφορίες γιά τά σχολεῖα τοῦ χωριοῦ: Ἡ μονή θά πληρώνει «τόν μισθόν τοῦ Ἐλληνικοῦ διδασκάλου μας, ώς ἔκπαλαι» (1841, 1848) ἢ «κατά παλαιάν συνήθειαν» (1843) ἢ «ώς ἀνέκαθεν» (1888). Ἀπό τά εἰσοδήματα τῆς μονῆς θά πληρώνονται οἱ δάσκαλοι «διά το κεντρικόν σχολεῖον ὅποῦ ἐκτίσαμε διά νά διαβάζουν τά παιδιά ἀπό τά πέριξ χωρία ἀμισθί» (1835). Ἡ μονή ὀφείλει νά συντηρεῖ στήν Ἀρτσίστα «κοινόν σχολεῖον Ἐλληνικόν νά σπουδάζωσι ὅλα τά τέκνα τῆς Ἀρτσίστης καί τῶν πέριξ χωρίων ἀμισθί κατά τό ἔκπαλαι» (1841). Ἐλαβα τόν μισθό μου ώς δασκάλου τῆς Λιτονιάβιστας ἀπό τήν μονή Ἀρτσίστας (1865, 1866, 1875). Ἡ μονή θά συντηρεῖ ώς ἀνέκαθεν τά σχολεῖα τῆς Ἀρτσίστας, ἐάν δέ εύπορεῖ, καί τῶν περιχώρων (1873). Ἡ μονή θά πληρώνει τούς διδασκάλους Ἀρτσίστας, Ἅγιου Μηνᾶ καί Μεσοβουνίου (1884). Θά πληρώνονται ἀπό τό ἐκκλησιαστικό ταμεῖο ὁ δάσκαλος τοῦ Δημοτικοῦ (1889), ὁ ἐλληνοδιδάσκαλος καί ὁ βοηθός του (1901) καί ὁ δάσκαλος τοῦ ἀρρεναγωγείου ἐργαζόμενος ύπό τήν διεύθυνση τοῦ ἐλληνοδιδασκάλου (1902). Στήν Ἀρτσίστα τό 1875 λειτουργοῦν σχολεῖα ἐλληνικό, ἀλληλοδιδακτικό καί παρθεναγωγεῖο, μέ 95 μαθητές καί μέ

16. Πέτσας/Σαραλής, ὁ.π. 161, 159, 180-6, 311, 116, Παπακώστας, εἰς Νέος Κουβαρᾶς, τ. 1962 27.

17. Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 21, ὁ ἵδιος, Περί τῶν ἐν Ἡπείρῳ ἀγαθοεργημάτων τ. Α' 58, ὁ ἵδιος, Ἡπ. μελετήμ., τχ Η' 53, 55, Αραβαντινός, Περιγραφή τῆς Ἡπείρου, τ. Γ' 41, 209. Γιά τόν Κοσμᾶ Θεσπρωτό, βλ. Γκούτος, εἰς Βορειοηπειρωτικά, τ. 2018 115 ἐπ.

δύο δασκάλους και μία δασκάλα πού μισθοδοτούνται από τήν μονή Σπηλαιώτισσας μέ 8.500 γρόσια¹⁸.

Δ.- Ή περιοχή τῆς Ἀρτσίστας, ἀσχολίες, ἀπόδημοι, πληθυσμός

Η ἐδαφική περιοχή τῆς Ἀρτσίστας ἐκτεινόταν ἀπό τὸν Βοϊδομάτη μέχρι τὰ Δολιανά. Τό 1825 προστέθηκαν και ἐδάφη τοῦ διαλυθέντος χωριοῦ Καλπάκι. Κοντά στὸ Μεσοβούνι, στήν θέση Καλύβια στά Ἀνω Ραβένια ὑπῆρχε φυσική λίμνη, ἡ ὁποία ξηραινόταν μερικῶς τὸ θέρος και ὀριοθετήθηκε τό 1755 και τό 1834 μεταξύ τῶν δύο κοινοτήτων, κατά δέ τό 1893 ἀποξηράνθηκε και διαμοιράσθηκαν οἱ γαῖες τῆς σέ κατοίκους τῶν δύο κοινοτήτων. Η Ἀρτσίστα δέν ἔγινε ποτέ τσιφλικοχώρι, ἀλλά ἀντίθετα, κατά τήν περίοδο 1752-1874, κατεῖχε ώς τσιφλίκι της τήν μισή περιοχή τοῦ χωριοῦ Ἀγιος Μηνᾶς¹⁹.

Τό χωριό ἀρχικά βρισκόταν στήν τοποθεσία Βόπατη. Τά σπίτια του τό 1806 ἦσαν «συγκεντρωμένα σέ νησίδες ἡ ψηλούς βράχους», κατά δέ τό 1889 εἶχαν στίς στέγες λίθινες πλάκες, ἐνῶ οἱ στέγες τῶν γειτονικῶν χωριῶν εἶχαν κεραμίδια κατασκευασμένα κοντά στήν προαναφερθεῖσα λίμνη. Τό 1878 τό χωριό εἶχε τρεῖς συνοικίες πού ἀπεῖχαν μεταξύ τους. Τό 1982 σώζονταν 50 σπίτια κατασκευασμένα κατά τά ἔτη 1841-1902²⁰.

Σύμφωνα μέ ὄθωμανικό φορολογικό κατάστιχο τοῦ 1583, στό χωριό παράγονταν τότε σιτάρι, σίκαλη, λινάρι, κάνναβη, οἶνος, μέλι, καρύδια και κεράσια, ἐκτρέφονταν δέ πουλερικά και χοῖροι. Τό 1809 ὁ περιηγητής Λήκ παρατήρησε τά ἔξῆς: «Οἱ πλαγιές κάτω τοῦ χωριοῦ εἶναι σπαρμένες μέ σίκαλη και κριθάρι, στούς γειτονικούς λόφους κόβεται θαυμάσιο μακρύ χορτάρι πού ξηραίνεται στίς στέγες τῶν σπιτιῶν. Αὐτό και οἱ ἄλλες γεωργικές ἐργασίες γίνονται κυρίως ἀπό τίς γυναῖκες, διότι οἱ ἄνδρες ἀπουσιάζουν τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ ἔτους γιά νά ἀποκτήσουν, διά τῆς ἐργασίας τους ώς ἔμποροι, τεχνίτες και ἐργάτες, τά μέσα συντήρησής τους και ἐπιστρέφουν τό καλοκαίρι». Κατά τόν Λαμπρίδη, ἡ Ἀρτσίστα παράγει κυρίως κρασί και ἀμύγδαλα, ἀκμάζει διά τῆς ἀποδημίας και τῆς λιτότητας τῶν οἰκογενειακῶν ἀναγκῶν, οἱ γυναῖκες, ἔνεκα τῶν πολλῶν ἐργασιῶν τους, ἀδιαφοροῦν γιά τόν καλωπισμό τους, στό ποτάμι κοντά στήν μονή ἀλιεύονται ψάρια και μέ δυναμίτιδα, πολλοί χωριανοί ταξιδεύουν στήν Σερβία, «ὅπου πλουτοῦσι μέν κατά τό μᾶλλον και ἥπτον, ἀλλά, συγχρωτιζόμενοι μέ τούς ἐκεῖ, ἀποβάλλουσι σχεδόν πᾶν ἔθνικόν αἴσθημα»,

18. Πέτσας/Σαραλής, ὅ.π. 305, 114, 305, 144, 304, 120, 115, 124, 143, 311, 116, 314, Ἐπετ. Ήπ. Φιλ. Συλλ., τ. 1975 193.

19. Βλ. Πέτσας/Σαραλής, ὅ.π. 250 (ὅπου χάρτης τῆς ἐδαφικῆς περιοχῆς τοῦ χωριοῦ), 199-218, Λαμπρίδης, Ήπ. μελετήμ., τχ Θ' 75, ὁ ἴδιος, Ζαγοριακά, 21, ἀνωτ. ὑπό Α' 3 και Β' 2.

20. Λαμπρίδης, Ζαγοριακά, 19, *Rouqueville*, ὅ.π. 151, Λαμπρίδης, Ήπ. μελετήμ., τχ Η' 10, Μηλιαράκης, ὅ.π. 259, Πέτσας/Σαραλής, ὅ.π. 162, Φ. Μουδόπουλος-Ἄθανασίου, ἐν Ἀρτσίστη τῇ..., 2021 56.

ιδρυσαν ἐκεῖ ἀδελφότητα τό 1873, ἀλλά ὁ ζῆλος της μαράνθηκε²¹.

Ἡ ἀδελφότητα αὐτή εἶχε πρωτοσυσταθεῖ τό 1843 στό Κρούσεβατς ὑπό τήν ἐπωνυμία «Μέλισσα». Τό 1907 ὑπῆρχε στό Κουμάνοβο ἡ ἀδελφότητα Ἀρτσιστινῶν «Ἀλληλοβοήθεια». Στήν Γιουγκοσλαβία τό 1905 ἦσαν ἐγκατεστημένοι 195 χωριανοί (ἄρρενες 147, θήλεις 48), κυρίως ώς ὑπάλληλοι, ξενοδόχοι, ἀρτοποιοί, ἔμποροι καί ἐπιστήμονες. Ἄλλοι συνήθεις τόποι μετανάστευσης ἦσαν ἡ Βουλγαρία, ἡ Ρουμανία, ἡ Ἀθήνα καί ἡ Πόλη. ቙ μετανάστευση ἀρχισε κυρίως τό 1820, αὐξήθηκε δέ ἐκτάκτως ἀφ' ἐνός τό 1893 ἐπειδή τότε τό χωριό ἐπιβαρύνθηκε καί μέ φόρους πού ὅφειλε ἀπό τό 1867 καί ἀφ' ἔτέρου κατά τά ἔτη 1878-1883, ὅπότε αὐξήθηκαν οἱ ληστεῖες στό χωριό, προκλήθηκαν σέ αὐτό ζημίες 750 λιρῶν καί γι' αὐτό ἐκπατρίσθηκαν 24 οἰκογένειες. ቙ δη τό 1855 καί τό 1872 ληστές Καραμουρατάτες εἶχαν ἀρπάξει ἀντιστοίχως ἀπό τό σπίτι τοῦ Χρ. Μίχου πράγματα ἀξίας 10.000 γρ. καί ἀπό τό σπίτι τοῦ Ν. Σταμάτη πράγματα ἀξίας 20.000 γρ.²².

Στήν περιοχή τοῦ χωριοῦ τό 1903 ὑπῆρχαν: ἀγροί σέ ποσοστό 51%, ἀμπέλια 6%, λιβάδια 2%, βοσκότοποι 30%, κλαδερά 10%, ἀγελάδες 80, μοσχάρα 29. Τό 1894 ὑπῆρχαν μόνον 4 τσελιγκάδες πού εἶχε ἕκαστος 832, 414, 388, 385 αἴγοπρόβατα. Πολλοί χωριανοί ψάρευαν στόν Βοϊδομάτη μέ πεζόβολους, σουλπιά, βότανα καί δυναμίτη. Μέ τίς γεωργικές ἐργασίες ἀσχολοῦνταν οἱ γυναῖκες κυρίως. Καλλιεργοῦσαν καί ροδακινιές, συκιές, ἀχλαδιές, ἀμυγδαλιές, κυδωνιές²³.

Στατιστικές πληροφορίες γιά τίς οἰκίες-οἰκογένειες (κατά προσέγγιση) ἢ τόν πληθυσμό τῶν κατοίκων τοῦ χωριοῦ: α) 1530 οἰκίες 80, χῆρες 23, ἄγαμοι 7. β) 1583 οἰκίες 120, ἄγαμοι 31. γ) 1806 οἰκίες 150. δ) 1845 οἰκίες 80, στέφανα 210. ε) 1850 οἰκίες 150 κάτοικοι 600. στ) 1870 οἰκίες 170, κάτοικοι 940. ζ) 1875 οἰκίες 212. η) 1888 οἰκίες 215. θ) 1895 οἰκίες 183. ι) 1905 οἰκίες 174, κάτοικοι 871. ια) 1911 κάτοικοι 774, ἄρρενες 382, θήλεις 392. ιβ) 1920 κάτοικοι 527. ιγ) 1940 κάτοικοι 424²⁴.

21. *W. Leake*, Ἡπειρος 1805-1810, μτφρ. Γ. Στάθη, 1996 163, *Λαμπρίδης*, Ζαγοριακά, 19, 20, 21, ὁ ἴδιος, Ἡπ. Μελετήμ., τχ Η' 82-83, 18, ὁ ἴδιος, Περί τῶν ἐν Ἡπείρῳ... Α' 151.

22. *Πέτσας/Σαραλής*, ὁ.π. 235, 350, 355-7, 237, *X. Γκούβης*, Ἡ Ἀρτσίστα, 2003 70-71, 66, *Λαμπρίδης*, Ἡπ. μελετήμ., τχ Η' 69, 70, 59, 60.

23. *Γκούβης*, ὁ.π. 50, *Πέτσας/Σαραλής*, ὁ.π. 174-176, 275-7, 268.

24. Βλ. κατά σειρά: α) *Μονδόπουλος-Ἄθανασίου*, ὁ.π. β) Αὐτόθι. γ) *Pouqueville*, ὁ.π. 147. δ) *Ἄραβαντινός*, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, τ. Β' 332. ε) *Νικολαΐδης*, ὁ.π. 337, 380. στ) *Λαμπρίδης*, Ζαγοριακά, 19. ζ) Ἐπετ. Ἡπ. Φιλ. Συλλ. Κων/πόλεως, τ. 1875 193. η) *Κοκολάκης*, ὁ.π. 431. θ) Αὐτόθι. ι) *Παπαγεωργίου*, ὁ.π. 180. ια) Π. Τζιόβας, εἰς Ἡπ. Ημερολόγιο, τ. 2007 301. ιβ) *Πέτσας/Σαραλής*, ὁ.π. 253. ιγ) Αὐτόθι 25.

E.- Διακριθέντες Άρτσιστινοί

Μεταξύ τῶν Άρτσιστινῶν πού γεννήθηκαν πρό τοῦ 1940 καί διακρίθηκαν λόγω κάποιων δραστηριοτήτων τους, περιλαμβάνονται οἱ ἔξῆς²⁵, γιά τοὺς ὅποιους βρῆκα βιογραφικές πληροφορίες.

Κων. Βέρκος, 1825;-1879, δικηγόρος στήν Σερβία, ἔγραψε τό βιβλίο «Ἡ δεινοπαθοῦσα Ἑλλάς» καί ἄρθρα σέ ἐφημερίδες.

Νικ. Πράσινος, 1839-1897, ἀπόφοιτος τῆς Ζωσιμαίας σχολῆς, δάσκαλος στό Ζαγόρι καί στήν Μακεδονία, καθηγητής μαθηματικῶν σέ ἐκπαιδευτήρια τῆς Σμύρνης, ἔγραψε βιβλίο ἀριθμητικῆς χρησιμοποιούμενο στά ἑλληνικά σχολεῖα τῆς Ἀνατολῆς.

Ιωάννης Πέτσας, 1873-1939, πτυχιοῦχος τῆς Νομικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν, δικηγόρος στό Κουμάνοβο, μουχτάρης καί ἐκπρόσωπος τοῦ χωριοῦ ὅταν διέμενε σέ αὐτό, εὐεργέτης του.

Ἄγγελος Παπακώστας, 1907-1981, πτυχιοῦχος τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν, ὑπηρέτησε ως καθηγητής γυμνασίων εἰς Κόνιτσα, Πρέβεζα, Πειραιᾶ κ.ἄ., ἐπιμελητής τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους καί τῶν Ἀρχείων τοῦ Ὅπ. Ἐξωτερικῶν, ἔγραψε πολλές ιστορικές μελέτες, δημοσίευσε τό βιβλίο τοῦ Μακρυγιάννη «Ὀράματα καί θάματα».

Ιωάννης Σαραλής, γενν. τό 1906, διετέλεσε δάσκαλος, καθηγητής γυμνασίων, γυμνασιάρχης καί γενικός ἐπιθεωρητής μέσης ἐκπαίδευσης, ἔγραψε 13 βιβλία σχολικά καί λογοτεχνικά.

Γεώργιος Ζωϊδης, γενν. τό 1916, φιλόλογος, δημοσίευσε σέ χῶρες τῆς Ἀνατ. Εύρωπης 18 ιστορικά καί σχολικά βιβλία του καί 18 μεταφράσεις βιβλίων.

Έρμης Μουδόπουλος, γενν. τό 1917, πτυχιοῦχος τῆς Θεολογικῆς σχολῆς Βουκουρεστίου, καθηγητής γυμνασίων στό Βουκουρέστι καί στήν Ἀττική, δημοσίευσε 5 βιβλία του καί ἄρθρα.

Φώτιος Πέτσας, γενν. τό 1918, πτυχιοῦχος τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς Θεσσαλονίκης, μετεκπαιδεύτηκε στήν Ἀγγλία καί στίς ΗΠΑ, διετέλεσε ἔφορος Ἀρχαιοτήτων καί καθηγητής τῆς Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας στό Πανεπιστήμιο Ἰωαννίνων, διενήργησε ἀνασκαφές εἰς Μυκῆνες, Μακεδονία, Ρούμελη, Νικόπολη, δημοσίευσε 84 μελέτες του, ἐκ τῶν ὅποιων οἱ δέκα ἀφοροῦν στήν Ἡπειρο.

Νικ. Οίκονόμου-Πέτροβίτς, γενν. τό 1921, πτυχιοῦχος τῆς Φαρμακευτικῆς σχολῆς Βελιγραδίου, διδάκτωρ Φυσικῶν ἐπιστημῶν τοῦ πολυτεχνείου τῆς Ζυρίχης, καθηγητής Φαρμακοτεχνίας τοῦ Ἀριστοτελείου πανεπιστημίου, ἔγραψε 4 συγγράμματα γιά φοιτητές καί 31 ἄλλες μελέτες του.

25. Βλ. Πέτσας/Σαραλής, ὁ.π. 321-333, 342-343.

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

του Ηλία Ανδρέου

Στην παρούσα χρονική σπιγμή και πολιτική συγκυρία το σύνολο των Βαλκανικών Λαών αποβάλλει από το είναι του τα ελάχιστα εναπομείναντα κατάλοιπα της οθωμανικής κυριαρχίας με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τον εκδημοκρατισμό και την ένταξή τους στην μεγάλη Ευρωπαϊκή οικογένεια.

Την ίδια σπιγμή οι μέχρι πρότινος επικυρίαρχοι οθωμανοί σημερινοί Τούρκοι πορεύονται σε εντελώς αντίθετη κατεύθυνση διολισθαίνοντας στον αυταρχισμό, τον σκοταδισμό, στην ανελευθερία.

Μεταξύ των πολλών που έχει πει ο νέο-σουλτάνος για την Ελλάδα μας είναι και το ακόλουθο: Η συμπεριφορά των Ελλήνων απέναντι μας δεν συνάδει με τον πολιτισμό μας. Μειδίασα πικρά και έκανα τον συλλογισμό: άκουσον-άκουσον ποιός ομιλεί για πολιτισμό.

Όλοι σας γνωρίζετε την αρχαία Πέργαμο και τον περίφημο ναό της, δημιούργημα του Ευμένη του Β' προς τιμήν του πατρός του Απάλου εις ανάμνησιν της νίκης του επί των Γαλατών. Έτος ανέγερσης περίπου το 181-159 π.Χ.

Ο ναός αυτός σήμερα εκτίθεται στο Βερολίνο και διεσώθηκε από τον επικεφαλής της Γερμανικής Αρχαιολογικής Σχολής. Κάποια από τα μάρμαρα του Ναού ήταν επιφανειακά θρυμματίζονταν για το στρώσιμο ενός δρόμου. Πεντακόσια εβδομήντα χρόνια μετά την Άλωση της Βασιλεύουσας και μην έχοντας να προ-

βάλλουν κάτι αξιόλογο δικό τους μετέτρεψαν σε τζαμί τον Ιερό Ναό της Αγίας της Θεού Σοφίας.

Ακόμη και αυτό το Μπλέ τζαμί είναι δημιούργημα του Έλληνα αρχιτέκτονα Σινάν όπως και τα τζαμιά της Ανδριανούπολης. Η Θεσσαλονίκη φημίζεται για τις έξοχες και πολλές Βυζαντινές Εκκλησίες υπερτερεί δε και της Κωνσταντινούπολης.

Με το που η Θεσσαλονίκη έπεσε στα χέρια των οθωμανών όλες αυτές οι έξοχες Εκκλησίες είχαν την τύχη της Αγίας Σοφίας ως ακολούθως:

Ιερός Ναός της Αχειροποιήτου:

Είναι ο πρώτος Χριστιανικός ναός που μετατράπηκε σε τζαμί αμέσως μετά την άλωση το 1430 από τον σουλτάνο Μουράτ και παρέμεινε τέμενος των κατακτητών καθόλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας με το όνομα Εσκί Τζαμί (Παλαιό τζαμί).

Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου:

Το 1493 μετατράπηκε σε τζαμί και το 1912 έγινε και πάλι Χριστιανικός ναός.

Ιερός Ναός Αγίας Σοφίας: Το 1524 μετατράπηκε σε τζαμί. Στη βορειοδυτική πλευρά του κατασκευάστηκε ο πρώτος μιναρές και το 1890 πυρκαγιά προκάλεσε καταστροφές.

Ιερός Ναός της Παναγίας των Χαλκέων: Το 1430 μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Καζαντζιλάρ τζαμί (τζαμί των χαλκωματάδων ή άλλως όπως τους γνωρίζουμε ως γαλαντζήδες).

Ιερός Ναός Αγίων Αποστόλων:

Περί το 1530 μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Σοούκ Σου Τζαμί (τζαμί του κρύου νερού).

Ιερός Ναός Αγίου Παντελεήμονα:

Στα μέσα του 16ου αιώνα ο ναός μετατράπηκε σε τζαμί με την επωνυμία Ισαακιέ τζαμί (το τζαμί του Ισαάκ).

Ιερά Μονή Λατόμου:

Αφιερωμένη στον Προφήτη Ζαχαρία μετατράπηκε σε τζαμί τον 16ο αιώνα.

Ιερά Μονή Βλατάδων:

Το Καθολικό μετατράπηκε σε τζαμί με την οθωμανική κατάκτηση ενώ το 1430 επαναλειτούργησε ως χριστιανικό ίδρυμα καθόλη τη διάρκεια της τουρκοκρατίας.

Προφήτης Ηλίας:

Η επωνυμία του επί τουρκοκρατίας ήταν Σαραϊλί.

Η Πατρίδα μας με πρώτους τους Ρωμαίου, δέχθηκε πολλούς ετερόφυλους η πλειοψηφία τους σεβάστηκε, εντυπωσιάσθηκε, εγκολπώθηκε, αντέγραψε, έδωσε ιστορική συνέχεια στον πολιτισμό μας. Η μόνη εξαίρεση ήταν οι οθωμανοί, σημερινοί Τούρκοι.

Πρέπει να το πάρουμε απόφαση ότι επί ματαίω περιμένουμε να αλλάξει το κατεστημένο της γείτονος. Τα παθήματα του Λαού της δεν μας αφήνουν ασυγκίνητους και αδιάφορους.

Ο ισλαμοεθνικισμός του νέο-σουλτάνου δεν πρόκειται στο παραμικρό να βλάψει την Πατρίδα μας η οποία έδωσε την πρώτη νίκη στο ελεύθερο κόσμο εναντίον των ολοκληρωτισμών του φασισμού-ναζισμού.

Για τα νησιά του Αιγαίου και συγκεκριμένα τα Δωδεκάνησα η Πατρίδα μας θυσίασε οκτώ χιλιάδες επτακόσια ογδόντα παιδιά της στα Βορειο-Ηπειρωτικά θουνά (λάθος κάθε αναφορά σε Αλβανικά θουνά και Αλβανικό Έπος). Σε αυτά τα Ελληνόπουλα πρέπει να προσθέσουμε και εκείνα που πρόταξαν τα γυμνά στήθη τους στα εκτελεστικά αποσπάσματα των ναζιστών. Και ενώ η Πατρίδα μας στέναζε και βίωνε την βαρβαρότητα του ναζισμού η γείτων τηρούσε ουδετερότητα, ήτοι επί το λαϊκότερον λούφα και παραλλαγή.

Ποια ήταν η στάση της αντιβενιζελικής παρατάξεως έναντι της διεκδικήσεως της Μικρός Ασίας;

Επιμέλεια: Η.Ανδρέου

Το διακύβευμα του Εθνικού Δικασμού δεν σχετιζόταν με τον στόχο, που ήταν ο ίδιος -η εκπλήρωση της Μεγάλης Ιδέας-, αλλά με τα μέσα για την επίτευξή του.

Εάν οι βενιζελικοί προέβαλλαν το σενάριο μιας Ελλάδας που θα μετατρεπόταν, χάρη στον ηγέτη τους, σε ενεργό

παράγοντα και περιφερειακή δύναμη στην Ανατολική Μεσόγειο, αυτό για πολλούς αντιβενιζελικούς φάνταζε ως μια υπερφίαλη αξίωση από την οποία αισθάνονταν υποχρεωμένοι να λάβουν αποστάσεις. Άλλωστε, η προτεραιότητα των αντιβενιζελικών ήταν πάντοτε η Πόλη παρά η Σμύρνη.

Τα προαναφερόμενα μέτωπα της εξωτερικής πολιτικής ήταν κοινά για Βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς. Άλλα η αυτονόητη συνεργασία κατέστη άπιαστο όνειρο την περίοδο του Διχασμού. Η πιο αντιπροσωπευτική πράξη που δείχνει την παράνοια εκείνης της περιόδου ήταν η απόπειρα δολοφονίας κατά του Βενιζέλου στον σταθμό Λών στο Παρίσι

από δύο απότακτους Έλληνες αξιωματικούς (τους Απόστολο Τσερέπη, απότακτο υποπλοίαρχο του Πολεμικού Ναυτικού, και Γεώργιο Κυριάκη, απότακτο υπολοχαγό του Μηχανικού) τον Ιούλιο του 1920. Μόλις ημέρες νωρίτερα ο Βενιζέλος είχε υπογράψει τη Συνθήκη των Σεβρών.

Πώς εξελίχθηκαν οι διαπραγματεύσεις στο Παρίσι με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, έως τη σύναψη της Συνθήκης των Σεβρών;

Το κύριο βάρος των εχθροπραξιών στην Εγγύς και Μέση Ανατολή κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου είχε αναλάβει η Βρετανία, που υπέγραψε και την ανακωχή με την Οθωμανική Αυτοκρατορία στον Μούδρο της Λήμνου στις 17/30 Οκτωβρίου 1918.

Ακολούθησε η σύγκλοση, στο Παρίσι, της Συνδιασκέψεως της Ειρήνης.

Οι σύμμαχοι προχώρησαν στην υπογραφή Συνθηκών Ειρήνης με:

την Οθωμανική Αυτοκρατορία (Συνθήκη των Σεβρών, 10 Αυγούστου 1920).

Από τότε, η κατάσταση στο εσωτερικό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας είχε διαφοροποιηθεί αρκετά.

• Τον Νοέμβριο του 1918 οι σύμμαχοι εγκατέστησαν στην Κωνσταντινούπολη διασυμμαχική αρμοστεία η οποία ασκούσε στρατιωτικό και διοικητικό έλεγχο στην ευρύτερη περιοχή.

- Τον Μάιο του 1919 επετράπη από το Ανώτατο Συμμαχικό Συμβούλιο η στρατιωτική κατάληψη της Σμύρνης από τον ελληνικό στρατό για την αποκατάσταση της τάξεως και την προστασία του ελληνικού πληθυσμού.

- Τον Μάρτιο του 1920 κατελήφθη στρατιωτικά η Κωνσταντινούπολη από συμμαχικά στρατεύματα.

Η διεκδίκηση των ίδιων περίπου περιοχών δημιουργούσε ένταση μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδας. Η Ελλάδα είχε εκφράσει τις διεκδικήσεις της στη Μικρά Ασία με υπόμνημα που είχε καταθέσει προς τους συμμάχους στις 17/30 Δεκεμβρίου 1918.

Αντιθέτως, ο πρωθυπουργός Νταΐνβιντ Λόυδ Τζωρτζ και ο υπουργός Εξωτερικών λόρδος Κώρζον στόχευαν στην πλήρη αποδυνάμωση της Τουρκίας και στην ενίσχυση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Ακόμη όμως και αυτοί οι

δύο πολιτικοί δεν συμφωνούσαν απόλυτως μεταξύ τους (άλλωστε, ανήκαν σε διαφορετικά κόμματα, το Φιλελεύθερο και το Συντηρητικό αντίστοιχα, που συγκυβερνούσαν τη χώρα), Ο Λόνδ Τζωρτζ πίστευε ότι έπρεπε να αποσπαστούν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία όλες οι περιοχές στις οποίες δεν είχαν πλειοψηφία οι Τούρκοι. Μόνον με αυτόν τον τρόπο θα διαφυλάσσονταν τα δικαιώματα των μη μουσουλμανικών κοινοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό υποστήριζε ότι η περιοχή της Σμύρνης έπρεπε να δοθεί στην Ελλάδα.

Στις 30 Ιανουάριου / 12 Φεβρουάριου 1920 συνήλθε στο Λονδίνο το Ανώτατο Συμβούλιο με συμμετοχή των πρωθυπουργών της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας. Τα θέματα επί των οποίων έλαβε αποφάσεις ήταν τα ακόλουθα:

- Ελευθερο-ναυσιπλοΐα Στενών:
- Έλεγχος εσόδων τουρκικής οικονομίας:
- Διομολογήσεις:

Σφαίρες επιρροής: Το Ανώτατο Συμβούλιο αποδέχθηκε την Κιλικία ως σφαίρα επιρροής της Γαλλίας, την Απάλεια ως σφαίρα επιρροής της Ιταλίας και το Κουρδιστάν ως σφαίρα επιρροής της Βρετανίας.

Σμύρνη: Ο Λόνδ Τζωρτζ επέτυχε να δοθεί η περιοχή της Σμύρνης στους Έλληνες. Θεωρούσε ότι η ελληνική παρουσία θα ήταν φρουρός των συμφερόντων της Συνεννοήσεως στο Αιγαίο και στα Δαρδανέλλια και θα μπορούσε να ασκήσει πίεση σε μια απειθή Τουρκία.

Χριστιανικές μειονότητες:- Οι σύμμαχοι αποφάσισαν να θέσουν ειδικούς όρους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για την προστασία των μειονοτήτων που θα παρέμεναν εκτός της Σμύρνης και των ζωνών επιρροής τους.

• Αρμενία: Θέση του Λόνδ Τζωρτζ και του Κώρζον ήταν η δημιουργία ενός αρμενικού κράτους για ανθρωπιστικούς λόγους.

Ποια ήταν η πολιτική κατάσταση στην Οθωμανική Αυτοκρατορία / Τουρκία μετά το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου;

Το τέλος του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε την οθωμανική δυναστεία να επιβιώνει στον θρόνο της. Αντιθέτως, οι δυναστείες των Ρομανώφ στη Ρωσία, των Χοεντζόλερν στη Γερμανία και των Αψβούργων στην Αυστροουγγαρία είχαν χαθεί.

Προβληματισμό δημιουργούσαν μόνον δύο άρθρα της Ανακωχής του Μούδρου μεταξύ των συμμάχων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που υπεγράφη τον Οκτώβριο του 1918. Στο άρθρο 7 αναφερόταν ότι οι σύμμαχοι είχαν το δικαίωμα να καταλάβουν στρατο-

γικά σημεία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε περίπτωση που έκριναν ότι υπήρχε πρόβλημα ασφάλειας. Στο πλαίσιο αυτό, τον Νοέμβριο του 1919 γαλλικά στρατεύματα εισήλθαν στην Κωνσταντινούπολη. Τις αμέσως επόμενες ημέρες ένας συμμαχικός στόλος αποτελούμενος από βρετανικά, γαλλικά, ιταλικά και ελληνικά αγκυροβόλησε στην είσοδο του Κερατίου Κόλπου. Παράλληλα, οι σύμμαχοι κατέλαβαν σιδηροδρομικούς σταθμούς, λιμάνια και ορυχεία.

Αυτά τα δεδομένα είχαν δημιουργήσει μεταξύ των Οθωμανών αξιωματούχων δύο τάσεις.

Η πρώτη τάση υποστήριζε πως ήταν απαραίτητο η Τουρκία να συμμορφωθεί με τις αποφάσεις των συμμάχων. Οποιαδήποτε αντίσταση προς αυτές τις αποφάσεις θα σήμαινε τον ολοκληρωτικό αφανισμό της Τουρκίας. Οπαδοί αυτής

της τάσεως ήταν ο σουλτάνος, συντηρητικά και φιλελεύθερα τμήματα της κοινωνίας και κυρίως όσοι αντιπαθούσαν τους Νεοτούρκους θεωρώντας τους ως υπεύθυνους επειδή έσυραν τη χώρα στον πόλεμο και στην ήπα.

Η τάση που εξέφραζε το Κόμμα Ελευθερίας και Συνεννοήσεως και κατ' επέκτασιν ο σουλτάνος έχασε κρίσιμα ερείσματα μετά την κατάληψη της Σμύρνης από ελληνικά στρατεύματα τον Μάιο του 1919 και την επίσημη κατοχή της Κωνσταντινουπόλεως από τα βρετανικά στρατεύματα τον Μάρτιο του 1920. Κατ' αντιδιαστολή, οι δύο αυτές ενέργειες των συμμάχων εκτίναξαν τη δημοτικότητα του εθνικιστικού κινήματος του Μουσταφά Κεμάλ. Ο τελευταίος διακίνούσε την άποψη ότι ο σουλτάνος ήταν ουσιαστικά αιχμάλωτος στην υπό συμμαχική κατοχή Κωνσταντινούπολη.

Μίκης Θεοδωράκης

Η μνήμη – Ένας χρόνος μέσα στην αιωνιότητα

Το μέγεθος του κάθε ανθρώπου, επισήμονα, καλλιτέχνη, εργάτη σε κάθε μετερίζι, εξαρτάται από κάποιες συντεταγμένες που έχει βγάλει οδηγούς στη ζωή του, όπως οι γνώσεις του, οι εμπειρίες του, οι αξίες, τα οράματα, τα ιδανικά του.

Ένας απ' τους λίγους ξεχωριστούς που σημάδεψαν την εποχή μας ήταν ο Μίκης Θεοδωράκης ο Κρητικός. σύμβολο μιας πρωτοπόρας σκέψης τόσο στην αποπνευματοποίηση της ύλης μέσα απ' την υψηλή Τέχνη της μουσικής όσο κι απ' τον συνεχή και αδιάλειπτο αγώνα για τα ιδανικά της ανθρώπινης υπόστασης για προσφορά, αλληλεγγύη, κοινωνική δικαιοσύνη, με απήκοντη στην πατρίδα και στον κόσμο όλο. Ολόκληρη η ζωή και το έργο του, μπορούν να κατανοθούν και να ερμηνευτούν μέσα σε τρεις λέξεις: Ελλάδα, Πατρίδα, Ελευθερία, καθότι το γονιδίωμά μας είναι η απόλυτη ανεξαρτησία έναντι των πάντων, η ανυπακοή έναντι των ισχυρών, και η υπεράσπιση με κάθε θυσία της Παράδοσής μας. Ακούραστος μαχητής, εμπνευσμένος καθοδηγητής κάνοντας την ελπίδα-στίχο, την αντίσταση-τραγούδι, την προσταγή για κοινωνική δικαιοσύνη ισότητα και Δημοκρατία Μουσική, όλα αυτά

αφύπνισαν καταπιεσμένες συνειδήσεις, μεταμόρφωσαν την αγωνία σε αγώνα και το φόβο σε τολμηρή ανατροπή.

Ο Μίκης είναι σαν ένα ποτάμι που παρασέρνει τα πάντα.

Η πολιτική του ψαύει τον τρόπο, με τον οποίο ο καθένας ανιχνεύει τον εαυτό του μέσα στον κόσμο, συνδυάζοντας το τώρα με το μέλλον ως πολύτιμος εγγυητής. Άν η ζωή μας κατατείνει στην πνευματικότητα, η Τέχνη είναι ένα μέσο να φτάσουμε εκεί. «Εάν οι ρίζες υπάρχουν θα υπάρχει αντίδραση για να διατηρήσουμε το κέλυφος που κλείνει την ελληνική συνείδηση. Η απέραντη αγάπη στην ελευθερία μας, είναι στοιχείο που πρέπει να το φορτίσουμε με τα πιο δυναμικά στοιχεία της παράδοσής μας», έλεγε συχνά ο άνθρωπος με τις παραπανίσιες διαστάσεις. Γιατί η Τέχνη είναι για τον πνευματικό πλουτισμό, για να τη χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος και να ξεπεράσει τον εαυτό του. Έτσι η Τέχνη του, αποκάλυψε το προσωπικό όραμά του για τον κόσμο, φέροντας τη μεγάλη ποίηση στη μουσική να περάσει -μέσα απ' τις δικές του συνθέσεις- το έργο των ποιητών στις καρδιές των ανθρώπων, την ίδια την επανάσταση μέσα απ' τους βαθείς αναστεναγμούς της μουσικής του ταλέντου του. Αυτός ο Κρητικός Έλληνας ή ο Έλληνας Κρητικός με όλο το αξιακό βάρος της γενιάς του που το γονιμοποίησε, το μπόλιασε, το έκανε βιοθεωρία, πράξη και κορυφαία Τέχνη. Κι η Τέχνη του αυτή αποκάλυψε το προσωπικό όραμά του για τον κόσμο, έχοντας ως κύριο στόχο τη μετάδοση της συγκίνησης, τη δημιουργία υποβολής, εφ' όσον στιγμή δεν έμεινε ανεπιρέαστος από τις κυρίαρχες ιδέες και από τις αντιλήψεις

περί των αξιών της εποχής του. Η δική του ικανότητα ήταν να κάνει βίωμα την εποχή του και την παραποιημένη και παραμορφωμένη ιδεολογία να την μεταμορφώσει σε μια καθολική έκφραση της ανάγκης όλων των ανθρώπων για Δικαιοσύνη και Ελευθερία. Με το έργο του απορρόφησε, αναδιαμόρφωσε και παρέδωσε αρετές και ιδανικά που δίνουν αξία στην ανθρώπινη ύπαρξη, ανυψώνοντάς την σε πνευματικές και ψυχικές κορυφές, που κατακτώνται με θυσία και επίγνωση του ιερού καθήκοντος της προάσπισης της ατομικής και συλλογικής ελευθερίας, ανεξαρτήτως κόστους. Έτσι η διαμόρφωση του καλλιτεχνικού του πιστεύω, εξαρτήθηκε όχι τόσο από την πολιτική του τοποθέτηση, αλλά κυρίως από την ιδιοσυγκρασία του, τον αγώνα μιας ολόκληρης ζωής, τα βιώματα και τις εμπειρίες του. Στη μακρά επίπονη Οδύσσεια των διαφόρων γεγονότων που συγκλόνισαν τη ζωή του, όπως φυλακίσεις, εξορίες, καταδιώξεις -ασυμβίβαστος πάντα με το κακό και το άδικο,- δεν δείλιασε να το πολεμάει με πάθος και με ειλικρίνεια πέραν από προκαταλήψεις απ' την νεανική του ηλικία, το ίδιο αδούλωτος όπως το φρόνημα του ελληνισμού, το οποίο διακόνησε μέσα από την Τέχνη και την πολιτική. Αυτός ο ενσαρκωμένος μαχητικός αγωνιστής δεν έμεινε ταμπουρωμένος στις καλλιτεχνικές του επιτυχίες, αλλά μέσα στον ίδιο το λαό, εξηγίαζε, μαζί του τον ιδρώτα της καθημερινότητας. Αυτός ο πιστός αγωνιστής. Έτσι η τέχνη του είναι η ανάδειξη της πράξης και των αισθημάτων στην πρισματική τους κατάσταση με κυρίαρχο στοιχείο την ίδια τη συνείδηση, αναπύσσοντάς μας αντισώματα μέσα από την ποίηση όλων αυτών που γράψανε για το αιώνια φωτεινό κι ωραίο αυτού του τόπου. Μας αφήνει μια τεράστια κληρονομιά ο διανοτής-στοχαστής Θεοδωράκης. Κι αν όλη η πολιτική του ήταν η σύγκρουση δυνάμεων του χάους και της

αγωνίας, η μουσική του ήταν γένεση κι όχι κατασκευή. Γιατί για να κατανοήσουμε ολότελα τις μεγάλες δημιουργίες, δεν φτάνει να τις δούμε στην τελική τους μορφή, μα πρέπει να τις συλλάβουμε στη γένεσή τους. «Να τώρα είναι η ώρα να λάβουν τα όνειρα εκδίκηση» γράφει ο Ελύτης. Κι ο Θεοδωράκης έθεσε ως πρώτη προϋπόθεση: «Υπάρχει κατ' αρχήν μια ιδέα. Για να μπορέσει η ιδέα αυτή να υλοποιηθεί, πρέπει ένας άνθρωπος να πιστέψει απόλυτα σ' αυτήν και να την προβάλει στον κόσμο». Κι είναι η φωνή που συνεπαίρνει και τώρα μέσα απ' το κοιμητήριο του Γαλατά: «Προσπαθείστε να κλείσετε τις χαραμάδες του κόσμου τείνοντας το χέρι και μιλώντας δυνατά με τη σκέψη· και με λογισμό και με όνειρο νάναι η ζωή σας, γιατί Ζωή είναι πόσο γεμάτος είσαι με ιδέες με ονειρέματα με ιδανικά με αυταπάτες, αυτό είναι Ζωή». Στη μνήμη των γονιών μου και της αδελφής μου, που μέσα απ' την αναφορά και την μέθεξη στο έργο του Μίκη Θεοδωράκη -τον γνήσιο αγωνιστή, τον ποιητικό επαναστάτη,- σ' όλο μου το εκπαιδευτικό έργο, τον είχα νοερά τον πνευματικό μου οδηγό, κι αυτό ήταν που έδινε δύναμη στους μαθητές μου και στην ίδια για το κράτημα ζωής στις αιώνιες αξίες που προσφέρθηκαν.

Έτσι κατοπινά βαδίζοντας, θέλουμε να κρατούμε καλά τις νότες της αμεσότητας με τους στίχους του Σεφέρη, -«Κράτησα τη ζωή μου ταξιδεύοντας ανάμεσα στα κίτρινα δέντρα κατά το πλάγιασμα της βροχής σε σιωπηλές πλαγιές φορτωμένες με τα φύλλα της οξιάς, καμιά φωτιά στην κορυφή τους»- που μας μάγεψαν, τους στίχους της δύναμης της αντίστασης της λευτεριάς, για να σταθούμε με δέος και συγκίνηση και στο δικό μας έργο που κύριο άξονά του, έχει τον Άνθρωπο.

Αρετή Παπαχρήστου-Κελαϊδή

Το λιοτρόπι και οι φωτιές του Αϊ-Γιάννη

Tn 21^η, και πολύ σπάνια tnv 20^η Iouνίου, ο Ήλιος βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο του ουρανού πάνω από τις περιοχές του Βόρειου Ημισφαιρίου με γεωγραφικό πλάτος 23,5 μοιρών. Η ημέρα αυτή, που είναι γνωστή ως θερινό ηλιοστάσιο, θεωρείται από αστρονομικής πλευράς η πρώτη ημέρα του καλοκαιριού και το ηλιακό φως σε κάθε σημείο του Βόρειου Ημισφαιρίου διαρκεί περισσότερο από 12 ώρες. Το θερινό ηλιοστάσιο είναι γνωστό και ως θερινή τροπή του Ήλιου ή απλά λιοτρόπι. Από τον όρο λιοτρόπι προέκυψε και η ονομασία του Iouνίου Λιοτρόπης, που απαντάται στη λαογραφία πολλών περιοχών της χώρας.

Tn 21^η Iouνίου, τη μεγαλύτερη μέρα του χρόνου στο Βόρειο Ημισφαίριο της Γης, σε όλη tnv Ευρώπη οι άνθρωποι

άναβαν φωτιές, θέλοντας με τον τρόπο αυτό να υποδηλώσουν tnv πίστη τους στον Ήλιο που δίνει φως και ζωή. Όπως έγραψε ο αείμνηστος λαογράφος Δημήτρης Λουκάτος: «Οι φωτιές είναι πυρολατρικά ενισχυτικές του zaoγόνου ηλιακού φωτός, που τώρα στις τροπές του ήλιου ταλαντεύεται ανησυχητικά, επειδή επιστρέφει στη μειωμένη πορεία του προς τον χειμώνα». Η πανάρχαια γιορτή του λιοτροπίου συνδυάστηκε να γιορτάζεται με τις φωτιές του Αϊ-Γιάννη στις 24 του μήνα. Tnv ίδια μέρα τηρείται και το αρχαιοελληνικό έθιμο του *Klēndona*, μια λαϊκή μαντική διαδικασία με την οποία οι κοπέλες μαθαίνουν tnv ταυτότητα του άνδρα που θα παντρευτούν.

Δ. Ζιακόπουλος

Τα μερομήνια

Οι πρώτες έξι ή δώδεκα μέρες του Αυγούστου –γνωστές ως μερομήνια- είναι σημαντικές για tnv μετεωρολογική παράδοση. Με βάση tis καιρικές συνθήκες που επικρατούν tis συγκεκριμένες μέρες, γίνεται πρόγνωση του καιρού για tους δώδεκα μήνες που ακολουθούν. Στην περίπτωση twn έξι ημερών, μία μέρα αντιστοιχεί σε δύο μήνες (δωδεκάωρο και

μήνας), ενώ στην περίπτωση twn δώδεκα ημερών μία μέρα αντιστοιχεί σ' ένα μήνα ως εξής: η 1η Αυγούστου αντιστοιχεί στον Ιανουάριο, η 2η Αυγούστου στον Φεβρουάριο κ.λπ. Έτσι εξηγείται, για παράδειγμα, η παροιμία: «Η πέμπτη του Αυγούστου άνεφος και ο Μάνης άβρεχος». Κάθε χρόνο γίνονται πολλές συζητήσεις για tis προγνώσεις που βασίζονται στα

μερομήνια. Αν και από επιστημονικής πλευράς οι συγκεκριμένες προγνώσεις δεν έχουν αξία, υπάρχουν άνθρωποι που τις παρακολουθούν και αρκετές φορές τα τηλεοπτικά κανάλια φιλοξενούν στα στούντιο τους γνωστούς μερομηνάδες.

Η θέση μου απέναντι στη «διαμάχη» επιστήμης και παράδοσης εκφράζεται με την ευαγγελική ρήση - προτροπή να αποδίδουμε στην κάθε μία από αυτές αυτά που της αξίζουν. Όπως έχουμε προαναφέρει, η επιστήμη δεν αποδέχεται ότι ο καιρός μιας μέρας του Αυγούστου συνδέεται με τον καιρό ενός μήνα του επόμενου έτους. Ωστόσο, η επιστήμη δεν σέρνει την παράδοση κάτω από το αυστηρό μικροσκόπιο της για να βγάλει στη συνέ-

χεια περιχαρής το πόρισμα της απόρριψής της. Αυτό το έκανε τους αιώνες του Διαφωτισμού για να απαλλάξει τον άνθρωπο από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες που τον κατέτρεχαν επί πολλούς αιώνες. Η (σεμνή) επιστήμη παρατηρεί τα πάντα και δεν δίνει κατηγορηματικές απαντήσεις, γιατί έχει διδαχθεί από την ιστορία.

Προσωπικά, απολαμβάνω τους όμορφους θρύλους και τους μύθους που έχει πλάσει η εκπληκτική φαντασία των πρόγονων μας και χαίρομαι ιδιαίτερα όταν σε κάποιους από αυτούς ανακαλύπτω σπέρματα ορθολογισμού και επιστημονικής αλήθειας.

Δ. Ζιακόπουλος

Iουλιανές αναμνήσεις

Ο Ιούλιος του 1973 με βρήκε στη γενέθλια γη. Από όσο θυμάμαι, στα μέσα του μήνα άρχισαν να σφίγγουν οι ζέστες όχι μόνο στην Κόνιτσα, αλλά και σε όλη τη χώρα. Η κορύφωση ήλθε το τετραήμερο 17 με 20 Ιουλίου, στη διάρκεια του οποίου στην πατρίδα μας σημειώθηκε ένας από τους ισχυρότερους καύσωνες του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα. Ο καύσωνας εκείνος έγινε ιδιαίτερα αισθητός στην ανατολική ηπειρωτική Ελλάδα τη 19η Ιουλίου, όταν επικράτησαν Δ-ΒΔ άνεμοι και σε ορισμένες περιοχές η θερμοκρασία ξεπέρασε τους 45 βαθμούς. Οι περιοχές αυτές ήταν: η Λαμία (46,5 βαθ-

μοί), η Ελευσίνα (46,4 βαθμοί), η Αγχίαλος (46,2 βαθμοί), η Τανάγρα (46,0 βαθμοί) και η Λάρισα (45,2 βαθμοί).

Το τρίτο δεκαήμερο εκείνου του Ιουλίου σημαδεύτηκε από δύο γεγονότα. Το πρώτο από αυτά αφορούσε όλους τους Έλληνες που κάτω από ανελεύθερες συνθήκες κλήθηκαν να συμμετάσχουν σε δημοψήφισμα - παρωδία της χούντας. Το νόθο δημοψήφισμα έλαβε χώρα στις 29 του μήνα και για τα αποτελέσματά του μιλάει καλύτερα παντός άλλου η ιστορική γελοιογραφία του αείμνηστου Βασιλη Χριστοδούλου που απεικόνιζε έναν λυράρη από την Κρήτη να παίζει και να τρα-

γουδάει: «Μαθές δεν εματάγινε τέτοιο κουτί ρυμάδι, ΟΧΙ να ρίχνεις το πρωί, να βγαίνει ΝΑΙ το βράδυ!».

Το δεύτερο γεγονός ήταν προσωπικό. Στις 31 Ιουλίου παρουσιάστηκα στο Β. Π. της Κορίνθου για να εκπληρώσω τη στρατιωτική μου θητεία, η οποία τότε διαρκούσε 28 μήνες. Από την παραμονή μου στην Κόρινθο θυμάμαι τη ζέστη, τη φοβερή έλλειψη νερού (πλέναμε τις καραβάνες με άμμο), τις πορείες στα Εξαμί-

λια, τα τραγούδια του Πασχάλη που ακούγονταν όλη μέρα από τα μεγάφωνα του στρατοπέδου και την πίκρα μου όταν μετά την ορκωμοσία δεν μου έδωσαν την πολυπόθητη 48ωρη άδεια. Πάντως, τα «δεινά» της Κορίνθου δεν ήταν τίποτε μπροστά σε αυτά που ακολούθησαν στη Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών Πεζικού στο Ηράκλειο της Κρήτης.

Δ. Ζιακόπουλος

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
17,9	33,8	6,0	96,8	14	BBA

Ιούνιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
22,5	35,2	12,0	88,8	12	BBA

Ιούλιος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
25,2	39,2	12,9	13,8	5	NΔ

Αύγουστος 2021

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών άνεμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
23,1	38,2	12,6	53,8	11	BBA

Άπνοη Πολιτεία

«Περνοῦν οἱ μέρες ἄπραγες, γοργὰ κυλοῦν τὰ χρόνια.
Τ' ἀηδόνια τῆς Ἀνοίξεως περίλυπα μοιρολογοῦν
τὴν παρακμὴ τῆς Κόνιτσας, ἀφέντρας τοῦ καλοῦ
καιροῦ ποὺ ἔσφυζε ἀπὸ ζωή, γοήτευε τὸν κόσμο
μὲ τὶς περίσσιες ὁμορφιές»

Ποιητικοὶ στίχοι ποὺ ἀποκαλύπτουν, ἀφτιασίδωτη τὴν Ἄλήθεια.

Τυχαῖο ἔτος 2022 συνεχοῦς ἀδράνειας. Ή Ἐπαρχία Κόνιτσας χάνει τὸ ζωηφόρο φῶς καὶ ἀργοσβήνει.

Ο ἑλληνικὸς πληθυσμός της μειώνεται ἐπικίνδυνα. Χωριὰ καὶ οἰκισμοὶ ἐρημώνουν. Ή ποθητὴ καὶ γλυκειὰ Κόνιτσα μαραζώνει.

Μαραίνονται τὰ λούλουδα, χλωμιάζουν οἱ ἐλπίδες, παντοῦ σιγὴ μαρτυρική, βουβὸς καὶ ὁ ἀγέρας.

Ἄς μὴν ξεγελαστεῖ κανεὶς ἀπ’ τὶς ὀλιγοήμερες, πρόσκαιρες μετακινήσεις καὶ προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις τῶν ξενιτεμένων ἀνθρώπων, στὶς πατρογονικὲς ἐστίες τους, τὴν ἐποχὴ τοῦ Θέρους.

Η γενικὰ ἀναγνωρισμένη καὶ σαγηνευτικὴ ὁμορφιὰ τῆς ἀκριτικῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, μὲ τοὺς ἀπομείναντας ἐλάχιστους μόνιμους κατοίκους, φρουροὺς τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, ἔχει ἀφεθεῖ πρὸ πολλοῦ στὴν τύχη της ἐξαντλημένη, ξεχασμένη, παραπεταμένη καὶ ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ Θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, βαδίζει τὸν ἀδιέξοδο καὶ ἐπικίνδυνο δρόμο πρὸς τὸ ζοφερὸ μέλλον χωρὶς πυξίδα καὶ ἐλπίδα.

Τὰ νειᾶτα φεύγουν, οἱ μεσήλικες ἀντιπαλεύουν τὴν φτώχεια, οἱ ἀπόμαχοι ἀνήμποροι στὸ περιθώριο τῆς ζωῆς λιγοστεύουν μὲ ταχὺ ρυθμό.

Ἀναπτυξιακὲς δραστηριότητες, ὅποιασδήποτε μορφῆς συγκράτησης τοῦ πληθυσμοῦ, φαντάζουν ὄνειρα καλοκαιρινῆς νύχτας καὶ παιδικὰ παραμύθια.

Μόνον ὁ συμπαθὴς γεωργοκτηνοτροφικὸς κόσμος μὲ τὰ μύρια προβλήματα παλεύει, ἐναγώνια, νὰ κρατηθῇ ζωντανὸς καὶ ὅρθιος, συντηρώντας ὅσο εἶναι δυνατὸν τὸν ἔαυτό του καὶ τοὺς τελευταίους μόνιμους κατοίκους.

Η λεγόμενη βαρία βιομηχανία τοῦ Τουρισμοῦ βρίσκεται ἀκόμα σὲ νηπιακὴ ἡλικία καὶ σκοντάφτει πάνω στὴν ἀνυπαρξία τῶν ἀπαραίτητων βασικῶν ὑποδομῶν καὶ στὴ σχεδὸν μηδενικὴ ἔως ἀσήμαντη προβολὴ τῆς Κόνιτσας στὸν εὐρύτερο ἑλλαδικὸ καὶ εὐρωπαϊκὸ χῶρο.

Δὲν ἀντέχει στὸν ἄνισο ἀνταγωνισμὸ ἄλλων περιοχῶν καὶ ὑστερεῖ στὴ διαφήμιση τῶν φυσικῶν πλεονεκτημάτων.

Ἄσθενικές, ἐπιπόλαιες καὶ σχεδὸν ἀνύπαρκτες θεωροῦνται οἱ προσπάθειες

άνάτασης τῆς οἰκονομίας. Στὸν ὄριζοντα δὲν διαφαίνεται ἐλπιδοφόρο φῶς.

Εἰκόνα γενικῆς ἐρήμωσης, ἐγκατάλειψης, πρόωρης χρεοκοπίας, τῆς περιοχῆς, ώσταν νὰ πρόκειται γιὰ ἐκποίηση αὐτῆς.

Ἐχει μεταβληθεῖ σὲ ἴδανικὸ τόπο ἔξορίας ἀνεπιθύμητων ἀτόμων ἢ σὲ χῶρο μόνιμης ἐγκατάστασης ἀλλοδαπῶν μεταναστῶν καὶ προσφύγων ἀλλὰ καὶ κατάλληλο διαμέρισμα ἐγκατάστασης φωτοβολταϊκῶν συστημάτων καὶ ἀνεμογεννητριῶν πάνω σὲ γόνιμη γεωργικὴ γῆ καὶ σὲ περικαλεῖς, ἀμοιαστες βουνοκορφὲς προσιτὲς στοὺς ἐπιχειρηματικοὺς ὁμίλους ποὺ καιροφυλαχτοῦν, θεωρώντας τες ἀδάπανη καὶ κερδοφόρα λεία.

Τὰ σχέδιά τους διευκολύνονται καὶ ἀπ' τὴ φυγὴ Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν, Τραπεζῶν καὶ ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἀστικὰ κέντρα, ἀπ' τὴν ἐγκατάλειψη γεωργικῆς γῆς καὶ τὴν ὑπογονιμότητα.

Σταθερὸς στόχος τους εἶναι ἡ ἀπόχτηση πλήρους κυριότητος τῆς καταπράσινης ἀκριτικῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας.

Κύριες αἰτίες οἰκονομικῆς ὑστέρησης μὲ τὰ ἐπακόλουθά της εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ ἔλλειψη κρατικῶν ἢ ἴδιωτικῶν ἐπενδύσεων καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ ἀδιαφορία τῆς Πολιτείας νὰ συμβάλῃ ούσιαστικὰ καὶ ὑπεύθυνα στὴ δημιουργία παραγωγικῶν καὶ βιώσιμον ἔργων ὥστε νὰ ἐνθαρρυνθῇ ἡ ἐπιστροφὴ τῶν φυγάδων καὶ ἡ ἀπασχόληση τῶν νέων.

Σημαντικοὶ ἐπίσης παράγοντες τῆς ὄπισθιδρόμησης λογίζονται ἡ κραυγαλέα Ἀδράνεια σκέψης, ἐνέργειας, δράσης, ἡ ἄτονη καὶ χλιαρὴ ἀγωνιστικότητα τῶν ἐκλεγμένων, κάθε φορά, τοπικῶν καὶ περιφερειακῶν ἐκπροσώπων τῆς κοινωνίας καὶ ὁ ἀναγκαστικός, ἐγκληματικὸς συγκεντρωτισμὸς στὰ ἀστικὰ κέντρα.

Ομως ὅσο κι ἂν φαίνεται παράδοξο, στὴν πολύμορφη ὑστέρηση ἀνάπτυξης τῆς ἐπαρχίας Κόνιτσας, ἀρνητικὴ ἐπίδραση ἔχει καὶ ἡ ἀπαξίωση ἀπ' τὴν τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση κάθε συζήτησης γιὰ ἀξιολόγηση τῶν προβαλλόμενων κατὰ καιροὺς σοβαρῶν Ἰδεῶν καὶ προτάσεων, ρέαλιστικῆς καὶ καθοριστικῆς σημασίας.

Πιθανὸν νὰ φοβίζῃ, τρομάζῃ καὶ νὰ διαταράσσῃ τὴν μακαρία ἡ συχία τῶν ἐφήμερων ἔξουσιαστῶν.

Ἐτσι ἔξαίρετες προτάσεις ἡ ἰδέες ἀπορρίπτονται ἀφιλοσόφητα καὶ ἀσυζητητὶ ἡ ἀποκρύπτονται, ἐνῷ παράλληλα ἔξορκίζεται κάθε προσπάθεια μεταβολῆς τῆς πολιτικῆς σκέψης γιὰ νεωτεριστικὲς καὶ ρίζοσπαστικὲς δράσεις.

Ἐπίσης ἀντιαναπτυξιακὸς παράγοντας ψυχολογικὸς ἡ ὑπολογιστικὸς ἀποτελεῖ καὶ ἡ Ἀτολμία στὴ διεκδίκηση τῶν δικαιούμενων χρηματοδοτήσεων σημαντικῶν ἔργων διαρκοῦς καὶ σταθερῆς ἀνάπτυξης ὅλων τῶν κλάδων οἰκονομίας ὅπως Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, Δασῶν, Τουρισμοῦ, Προστασίας Περιβάλλοντος, Μεταποίησης, Βιοτεχνίας, κ.ἄ. τομέων πνευματικῶν, πολιτιστικῶν δράσεων.

Ἡ Ἀτολμία ἀποθαρρύνει τὴν πραγματοποίηση τοῦ ἀποφασιστικοῦ, μεγάλου

άλματος πρὸς τὴν ἐπιθυμητὴν πρόοδο καὶ μὲ σύμπραξη τῆς δειλίας ἀδρανοποιεῖται καὶ ἐγκαταλείπεται κάθε προοδευτικὴν διάθεσην καὶ σκέψην.

Κατὰ συνέπεια ποικίλες σκοπιμότητες, δειλίες, ἄγνοια, ἀδιαφορία τῶν παγκόσμιων καταστάσεων, τῶν καινοτόμων ἵδεων, τῶν πολιτικοοικονομικῶν μεταβολῶν, παρατείνουν τὸ «Λήθαργο» τὸν ὑπνο δηλαδὴ τῆς Ἀπάθειας καὶ Ἀδράνειας, ἀποθαρρύνοντας τὴν ὅποιαδήποτε ἐπαναστατικὴν Ἰδέαν καὶ δράσην Οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς χειμαζόμενης ἐπαρχίας Κόνιτσας.

Ἀποτέλεσμα ὅλων αὐτῶν εἶναι νὰ χάνωνται ἀνεκμετάλλευτοι Ἐθνικοὶ ἢ Εὐρωπαϊκοὶ πόροι, ἐπενδυτικὰ προγράμματα καὶ εὐκαιρίες ἐκμετάλλευσης καὶ ἀξιοποίησης τοῦ φυσικοῦ πλούτου τῆς περιοχῆς ὅπως τῶν ὑδάτινων πηγῶν, τῶν ποταμῶν, τῆς γεωθερμίας (λουτροθεραπεῖες κ.λπ.) τῶν δασῶν καὶ δυνατότητες ἀνάδειξης τῆς ἱστορικῆς, ἀφθάστου φυσικοῦ κάλλους, περιοχῆς Κόνιτσας μὲ τὰ πλεονεκτήματά της ποὺ θὰ συνεργοῦσαν στὸ νέο ξεκίνημα μελλοντικῆς προόδου.

Μὲ τὴν σημερινὴν πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν ἀδρανοποίησην χάνεται πολύτιμος Χρόνος (= Χρῆμα) ὁ ὅποιος τρέχει ἀσταμάτητα καὶ σπαταλᾶται ἀσκοπα ἀπ' τοὺς ἐκλεγμένους καὶ ἐντεταλμένους ἄρχοντες, μὲ τὶς ἀνούσιες κοσμοπολίτικες, καιροσκοπικὲς ἐπιδείξεις, τὶς μικροδραστηριότητες, ἀνωφελεῖς μὲν γιὰ τοὺς πολλοὺς, χρήσιμες δὲ καὶ ὠφέλιμες γιὰ τοὺς ἀρνητὲς καὶ ἀδιάφορους ὀπαδοὺς τῆς μὴ ἀνάπτυξης τοῦ τόπου.

Οἱ χαρακτῆρες αὐτοὶ πιθανὸν νὰ περιμένουν τὸν ἀπὸ μηχανῆς Θεό, τὸν Σωτῆρα-Μεσσία.

Τέτοιος ὅμως δὲν ὑπάρχει καὶ μόνον ὅταν ὁ λαὸς ξυπνήσει καὶ ἀποκηρύξει τὴν Πολιτείαν ἐκείνων ποὺ ἀφανίζουν ὄνειρα καὶ πόθους καὶ διαψεύδουν τὶς προσδοκίες του... τότε μ' ἐπιμονὴ καὶ τόλμη θὰ διεκδικήσει ὅσα ἡ Πολιτεία τοῦ ὄφείλει καὶ ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση κωλυσιεργεῖ ἔκούσια ἢ ἀκούσια στερώντας αὐτά.

‘Ο Μεσσίας-λαὸς εἶναι ὁ μόνος ίκανὸς ποὺ μὲ τὴν βοήθειαν ἔντιμων προσώπων, κερδίζει καὶ ἀνατρέπει ἐμπόδια τῆς ὀπισθοδρόμησης.

Οἱ ἐκλεγμένοι ἄρχοντες Πολιτείας καὶ Αὐτοδιοίκησης, ὅσο εἶναι καιρὸς ἃς ἐνδυθοῦν τὴν ἐργατικὴν φορεσιά, ἃς ἀνασκουμπωθοῦν καὶ ἃς ρίχτοῦν θαρρετὰ καὶ δυναμικά, στὸν ἀγώνα προώθησης καὶ πραγμάτωσης τῶν καλυτέρων καὶ ἐφικτῶν, κάθε φορά, Ἰδεῶν καὶ προτάσεων ποὺ διατυπώνονται ἀπὸ παλιοὺς καὶ νεώτερους ὄραματιστές.

Ἡ ἐπιλογὴ καὶ υἱοθέτηση τῶν σημαντικοτέρων, ἀπὸ κάθε ἄποψη, ἵδεων καὶ προτάσεων, ἀνεξάρτητα κόστους, ἃς γίνουν λάβαρα ἀγωνιστικῶν διεκδικήσεων χρηματοδοτήσεων καὶ ὑλοποίησης αὐτῶν, μὲ τὴν ἐκμετάλλευσην εὐκαιριῶν καὶ ὑπαγωγὴν στὰ προσφορώτερα Εὐρωπαϊκὰ προγράμματα.

‘Οχι ἐπαιτεῖες ἄλλὰ δίκαιες ἀπαιτήσεις πραγμάτωσης ἔργων ἀποδοτικῶν γιὰ νὰ προληφθῇ ἡ ὄριστικὴ ἐρημοποίηση τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ὑποβάθμιση τῆς

έπαρχίας Κόνιτσας πού πολλοί τὴν ἐπιβουλεύονται καὶ ἐπιδιώκουν ώφέλη.

Ἀναγκαία ἡ ἀπομόνωση τῶν ὕποπτων διεκπεραιωτῶν, μεσολαβητῶν, καλοθελητῶν καὶ ποικιλώνυμων πολιτικῶν μὲ τὴν ὑποκριτικὴ συμπεριφορά.

Οἱ ἀρμόδιοι, μὲ ὄρθιολογικὴ σκέψη, ἀρχοντες ἐπικουρούμενοι ἀπ' τοὺς ὄραματιστὲς τοῦ μέλλοντος, ἔχουν τὴ δυνατότητα καὶ ἰκανότητα νὰ ὁδηγήσουν τὴν πατρίδα τους στὴ λεωφόρο τῆς ἀνάπτυξης... ἀρκεῖ ν' ἀγαποῦν αὐτὴν καὶ νὰ τὴν πονοῦν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἐπίδοξοι συνεχιστὲς τῆς ὄρθης πολιτικῆς τοπικοὶ καὶ περιφερειακοί, ἔχουν νομικὴ καὶ ἡθικὴ ὑποχρέωση προώθησης καὶ ἐπιλυσης προβλημάτων τῆς περιοχῆς.

Φθάνει νὰ διαθέτουν ζῆλο καὶ ὅρεξη γιὰ δράση.

Ἡ ἐπιτυχία ἔρχεται πάντοτε ὅταν συνεργάζονται στενὰ ἀρχοντες καὶ λαός.

Χωρὶς σκοπιμότητες, καιροσκοπισμούς, δισταγμούς, φοβίες, ἐξαρτήσεις, λιβανωτὰ καὶ Ἄδρανεια κάθε μορφῆς, εἶναι ὅλα δυνατὰ καὶ μὲ τὴν πραγματικὴ Ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα τους, γῇ τῶν πατέρων, ἡρώων, ἀγωνιστῶν, ἄδολων πολιτῶν, ταπεινῶν ἀνθρώπων, ἀμισθων φρουρῶν τῶν συνόρων, ἡ Νίκη θὰ στεφανώσει τὶς προσπάθειες ἀνάκαμψης, ἀνάπτυξης τῆς Κόνιτσας καὶ θὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ὄριστικὴ συρρίκνωση καὶ ὁ ἀφανισμὸς αὐτῆς. Μπορεῖ νὰ χάσει κανείς, ὅμως τίμια, διότι ἀγωνίστηκε.

Ἀπαιτεῖται Τόλμη, ἀγωνιστικὴ συνείδηση, γνώση.

Τελευταία ἀνιδιοτελὴς γραπτὴ πονεμένη φωνὴ γιὰ ἔναν τόπο ἑλληνικὸ ἀπὸ ἀφανὴ πολίτη.

Σήμερα ἥχοῦν δυνατὰ οἱ καμπᾶνες συναγερμοῦ καὶ συνδιέγερσης γιὰ νέα ἀρχὴ οἰκονομικῆς ἐπανάστασης, ὥστε νὰ μὴ χρειαστῇ ν' ἀκουστοῦν καμπᾶνες τῆς ἀποτυχίας, τῆς ἀπογοήτευσης καὶ τῆς θλιβερῆς ἐρημοποίησης μιᾶς ἐπαρχίας ποὺ γνώρισε πολέμους, δυστυχίες ἀλλὰ καὶ ἀγωνιστικὲς δράσεις, νίκες, ἐπιτυχίες.

Ἄς ἀνάψει καὶ πάλι ἡ Φλόγα τῆς οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης.

Ο ἀγώνας εἶναι κοινός. Δὲν χρειάζονται λιποταξίες καὶ λιποψυχίες. Ἡ Ἰστορία τοῦ μέλλοντος θὰ κρίνει δίκαια τὴ συμπεριφορὰ τοῦ Κονιτσιώτικου λαοῦ καὶ θὰ κατανείμει ἀνάλογα καὶ δίκαια ἐπαίνους ἢ ἐνοχὲς καὶ στιγματισμό.

Ο χρόνος δὲν περιμένει. Ἡ Κόνιτσα κράζει μὲ φωνὴ ἀγωνίας γιὰ τὴ σωτηρία της:

«Ἡ ἄπνοια τῆς οἰκονομικῆς ὑστέρησης μὲ πνίγει...!

Ἀναζωογονεῖστε μὲ ὀξυγόνο ζωῆς πρὶν σβήσω καὶ χαθῶ».-

Γεώργιος Μαυρογιάννης

Μέτσοβο, Δευτέρα, 27/06/2022

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΣ;

Τοῦ κ. **Βασ. Κουκέση**

Αἴτιον καί αἰτιατόν τῆς παρούσης γραφῆς, ύπηρξεν ἡ συγκλονιστική κραυγὴ ἀγωνίας, πού ἔξεπεμψε, ὁ πολυπράγμων γεωπόνος κ. Γ. Μαυρογιάννης, εἰς τό περισπούδαστο καί λίαν ἐμπεριστατωμένο δημοσίευμά του, κατ’ αὐτάς, ἐνθα καταδεικνύεται ἡ ἔκπτωσις τῶν θεσμῶν, τό ἔλλειμα τῆς δημοκρατίας, ἡ παρακμὴ τοῦ κράτους, ἡ ύποβάθμιση τῆς παιδείας καί ἡ σοβαρά ἔξασθένησις τῶν συνταγματικῶν ἐπιταγῶν.

Ὑπερθεματίζουμε καί συμμεριζόμεθα πλήρως τίς ἀπόψεις τοῦ κ. Μαυρογιάννη, διότι ἡ κοινωνία ἔχει κάθε δικαίωμα, νά κρίνει, διά νά ἐνταθεῖ ὁ προβληματισμός καί ἡ κοινωνική συνοχή. Κατά ταῦτα, εἶναι ἡλίου φαεινότερον ὅτι: Ἡ κυριαρχία ἀπειλεῖται, ἡ προστασία τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας προσβάλλεται, τά κεκτημένα δέν προστατεύονται καί πολλάκις καταργοῦνται, ὁ σεβασμός πρός τὸν πολίτη ἀποτελεῖ πεπερασμένον, ἡ νομιμότητα ἔχει παραχωρήσει τήν θέση της στήν αὐθαιρεσία, ἡ κοινωνική συνοχή ἔχει ραγεῖ ἀνεπανόρθωτα, ἡ ἰσονομία καί ἡ ἰσοπολιτεία ἔχουν ἀτονίσει καί ἡ ἀτιμωρησία, ἡ παρανομία καί ἡ παράλογος τάσις, πρός τὸν εὔκολο πλούτισμό, ἐκτρέφουν νέα ἥθη καί modus vivendi.

Μικρά ἔως μέτρια πολιτικά ἀναστήματα, ἀναρριχητές καί ἐπιβήτορες τῆς ἔξουσίας, ἐνθα ἡ συγκυρία καί ὁ νεπωτισμός ἀνεβίβασε εἰς κέραιους πολιτικούς θώκους, διά νά παράξουν, ύποτίθεται, πολιτική, προσπαθοῦν νά ἀνασυντάξουν (μᾶλλον νά ξεθεμελιώσουν), ὅτι ἀπέμεινε ἀπό τίς δομές τοῦ σύγχρονου; κράτους, πάντα ἀναποτελεσματικά. Καί ὁ «σοφός» λαός, ὁ ρυθμιστής τῶν πάντων, πῶς ἀνθίσταται; Περιμένει ἀγωνιωδῶς τήν ἐπόμενη πολιτική ἀναμέτρηση, διά νά ξαναψηφίσει τούς μόνιμους, κατά κανόνα, ἄχρωμους, ἄσομους καί ἀτάλαντους πολιτικούς ἐπαγγελματίες καί νά ἀποδείξει στόν συνέλληνα πολιτικό του ἀντίπαλο, ὅτι διαθέτει ἔξουσία, ἔξαπατώντας ἑαυτόν. Καί τό σύστημα καλῶς κρατεῖ. Τί συμβαίνει λοιπόν;

Τούτων δοθέντων, ἀναδεικνύεται τό ἀπαύγασμα τῆς ἔλλειποῦς παιδείας, ἡ ὁποία μεθοδικῶς προσπαθεῖ νά ἀναστείλει στά σχολεῖα τήν κριτική σκέψη, ἀντί νά ἐμφυσήσει εἰς τούς μαθητάς ἀντικειμενική ἀξιολόγηση, εὐθυδικία καί εὐθυκρισία. Ἡ μερικῶς ἡ καί ὄλικῶς ἔξειδικευμένη γνώσις, οὐδόλως παρέχει ὄλοκληρωμένην μόρφωσιν, ἀκόμη καί σέ ἐπιστήμονας. Τό ύπουργειο παιδείας πρωτοστατεῖ σ' αὐτή τήν ύποβάθμιση. Ό μακαρίτης Καργάκος, ὁ τεράστιος

ιστορικός, φιλόλογος, έρευνητής και συγγραφεύς, ἀπεπέμφθη ώς καθηγητής ιστορίας, ἀπό τήν σχολή Εὔελπίδων, ἐπειδή δέν ἐνέδωσε, νά διδάσκει, σύμφωνα μέ τά σημερινῶς ἰσοπεδωτικά κρατοῦντα, δηλ. ἀποκρύπτοντας και παραποιώντας τήν ιστορική ἀλήθεια. Οἱ σύγχρονοι μαθηταί ἀγνοοῦν παντελῶς τήν ἀρχαία Ἑλληνική γραμματεία, ἐνῶ ἔχουν ἔξοβελιστεῖ ἀπό τά σύγχρονα βιβλία, ὅλοι οἱ μεγάλοι τῆς Ἑλλ. λογοτεχνίας. Παπαδιαμάντης, Βαλαωρίτης, Μυριβίλης, Καζαντζάκης, Ξενόπουλος, Ζαλοκώστας, Κρυστάλλης κ.λ.π. ἀγνοοῦνται, μηδέ τοῦ Κωστή Παλαμᾶ ἔξαιρουμένου. Διά τά συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ὀρθοδοξίας, βρίθοντα γνώσεως και σοφίας, οὕτε λόγος νά γίνεται. Συνελόντι εἰπεῖν, ἡ ἀνασύνταξις και ἡ ἀνασυγκρότησις μιᾶς χώρας, δέν ἔξαρτᾶται μόνον ἀπό τήν οἰκονομία ώς κάκιστα προβάλλεται, ἀλλά πρωτίστως ἀπό τήν παιδεία και τοῦτο ἀγνοεῖται συστηματικῶς και ἀποκρύπτεται ἐπιμελῶς.

Θέλετε παραδείγματα τῆς κρατικῆς αὐθαιρεσίας και ἀνευθυνότητας, ἵδοῦ:

Ἐντός ὀλίγων χρόνων ἐνασχόλησης μέ τήν πολιτική, οἱ μεγιστάνες τοῦ πλούτου δηλώνουν 40; 76; 136 ἀκίνητα και βάλε, χωρίς νά αἰτιολογοῦν τό «πόθεν», διότι τό «ἔσχες» τό καλύπτουν μέ λογιστικά τερτίπια. Τεράστια ποσά ἀδήλωτα, κατατεθειμένα σέ τράπεζες τοῦ ἔξωτερικοῦ και σέ offshore ἑταιρείες κατακλύζουν τήν ἀγορά, σέ ἐποχές ἰσχνῶν ἀγελάδων, «γιά ξέπλυμα», σέ κατ' ἐπίφασιν, δημιουργία νέων ἑταιρειῶν. Διά τήν λίστα Lagarde και τίς λοιπές, τί ἀπέγινε μετά τόν ἔλεγχο και τίς μεγαλόστομες διακηρύξεις; Ἄκρα τοῦ τάφου σιγή, καθ' ὅσον «φύσιν πονηράν μεταβαλείν οὐ ράδιον». Καί ὁ λαός ἐμπαίζεται βαναύσως.

Ἐξ ὀλων, ὅσων ἐν τάχει ἔξετέθησαν, καταδικνύεται περιτράνως, ὅτι ἡ αἰτία ὀλων τῶν δεινῶν εἶναι ἡ ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ, ἀπό τόν καταστατικό χάρτη τῆς χώρας, ἡ ὅποια δημιουργεῖ ἔκπτωση δημοκρατίας ἀλλά και ἔφαλτήριο αὐθαιρεσιῶν και παρανομίας ἀπό τούς πολιτικούς ἡγήτορας. Παράδειγμα:

Ἡ περιουσία ἀνωτάτου πολιτικοῦ στελέχους τοῦ πρόσφατου παρελθόντος, ἔχει κατασχεθεῖ ἀπό τό κράτος, διά τούς γνωστούς λόγους ἀπιστίας, χρηματισμοῦ, καταχρήσεως ἔξουσιας κ.λ.π.

Ἐδῶ και δέκα χρόνια, ἡ κατασχεθεῖσα περιουσία, δέν ἔκποιεῖται και ξέρετε γιατί; Διότι χρειάζεται ὑπουργική ἀπόφασις διά νά γίνει ἡ ἔκποίησις και νά περιέλθουν τά χρήματα εἰς τό ταμεῖο τοῦ κράτους. -Ἐρώτημα τοῦ πολίτη. Καλά, ἐσεῖς κύριοι υπουργοί, ἐν μιᾶ νυκτί ἐκδώσατε ἀπόφαση και ψηφίσατε τά ἐπαίσχυνα νομοσχέδια τῶν μνημονίων, ἀγνοώντας μάλιστα τό περιεχόμενο τῶν χιλιάδων σελίδων (καθ' ὅμολογίαν) και ὑποδουλώσατε τή χώρα διά 99 χρόνια και τώρα; Τί ἀπαντᾶτε στόν πολίτη; Υπάρχουν ὑπεύθυνοι; Ἀσφαλῶς. Θά λογοδοτή-

σουν; ΠΟΤΕ... Ποιός τούς καλύπτει; Μά ή άτιμωρησία καί ή σαθρά δομή τοῦ συστήματος. Τό σύγχρονο κράτος δικαίου παρέχει εἰς τό 80% τῶν Έλλήνων συντάξεις εῦρους 320-800 ευρώ, πού κατά τούς πολιτικούς, πού τό ἀντιπροσωπεύουν ἀρκεῖ, διά νά ἐπιβιώνουν ἀξιοπρεπῶς οἱ Ἐλληνες πολίτες. Τό αἰσχος τῆς συλλογιστικῆς καί λογιστικῆς τους ἀνεπάρκειας τούς παρέχει τό ἀπύθμενο θράσος, νά μεταστρέφουν τήν ἀπολυτότητα τῶν ἀριθμῶν καί νά προσπαθοῦν νά μᾶς πείσουν ὅτι ζοῦμε σέ παράδεισο καί δέν τό ξέρουμε. Υπάρχει ἐλπίς; Τό κράτος καθεύδει...

Οι τράπεζες δέν χορηγοῦν πλέον βιβλιάρια καταθέσεων, διά νά ἔχει ό πολίτης πελάτης τόν ἔλεγχο τῶν δεδομένων του, ἀλλά παραπέμπουν τόν παππού καί τή γιαγιά, νά κάνουν τίς συναλλαγές τους μέ e-banking... Φρίξον Ούρανέ...!!! Καί τό κράτος ἀνύπαρκτο.

Μέ τά χρέη τῶν 700 ἑκατομμυρίων τῶν μεγάλων κομμάτων τί γίνεται; Θά τά ἐνσωματώσουν πάλι εἰς τόν προϋπολογισμό τοῦ κράτους, διά νά τά ἐπιβαρυνθεῖ πάλι ό Ἐλλην πολίτης; Πότε θά ἀνανήψουμε ἀπό τόν λήθαργο πού ἔχουμε περιέλθει καί θεωροῦμε τήν ἔκνομη δραστηριότητα, ώς ἐκφραση νόμιμης πολιτικῆς;

Ἡ ἔξωτερική πολιτική, εἶναι πλέον παγιωμένη ἀντίληψις, ὅτι ἀσκεῖται ἐρασιτεχνικῷ τῷ τρόπῳ, ὅχι ἀπό διπλωμάτες καριέρας, πού γνωρίζουν εἰς βάθος τό ἀντικείμενο, ἀλλά ἀπό τυχάρπαστους φωστήρες πού ὑπηρετοῦν καί ἐκτελοῦν ἐντολές τοῦ ἐντόπιου καί ξένου παράγοντα.

Ἡ Ἑλλάς, ἐρήμην τῶν Έλλήνων πολιτῶν, στερεῖται πλέον περιουσιακῶν στοιχείων καθ' ὅσον, πλήν τοῦ ὅτι εἶναι γενικῶς καί εἰδικῶς ὑποθηκευμένη, διά τά ἐπόμενα 99 χρόνια, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἔχει ἀπωλέσει τήν κυριότητα ὅλων τῶν ἀεροδρομίων της, τῶν μεγαλυτέρων λιμένων, τῶν μεγάλων ἔθνικῶν ὁδῶν καί τῶν μέσων τηλεπικοινωνίας ξεπουλώντας τα ἐν κρυπτῷ σέ ξένα κεφάλαια, ἀπολέσασα διά παντός τήν οἰκονομική της ἵσχυ. Ο λαός βάλλεται ἀλλά καί προσβάλλεται βαναύσως. Υπάρχει ἐλπίς;

Ἡ δικαιοσύνη ἐν πολλοῖς χειραγωγεῖται καί εἰς τήν συνείδηση τῶν πολιτῶν ἔχει ἀπωλέσει τήν ἀξιοπιστίαν της.

Βιομηχανικοί κολοσσοί, ὅσοι ἀντεξαν τήν λαίλαπα τῆς οἰκονομικῆς ὑφέσεως, μέ τίς εὐλογίες τοῦ ἐλληνικοῦ κράτους μεταστεγάσθηκαν σέ Βαλκανικές χῶρες στέλλοντας στήν ἀνεργία ἑκατοντάδες χιλιάδες ἐργατικά χέρια καί τελευταίως ἡ ΠΙΤΣΟΣ καί ἡ ΙΖΟΛΑ δραστηριοποιοῦνται εἰς τήν Τουρκία εἰσάγοντας ἐλληνικά προϊόντα στήν Ἐλλάδα... Τρελλά καί ἀνήκουστα στερούμενα πάσης στοιχειώδους λογικῆς.

Τό ΕΣΥ ἔχει καταρρεύσει, ἐνῶ διά τούς ἔχοντες καί κατέχοντες ἀνθίζουν καί

εύημεροῦν τά ίδιωτικά θεραπευτήρια. Τό κράτος δέν τηρεῖ τίς συνταγματικές του ύποχρεώσεις, νά στελεχώσει δηλαδή καί νά ἀνυψώσει τό ἐπίπεδο τῆς νοσοκομειακῆς ιατρικῆς. Δέν ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἡ κοινωνική ἔκρηξις πλησιάζει;

Τό τέρας τῆς γραφειοκρατίας συνεχίζει ἀπτόητο νά καταταλαιπωρεῖ καθημερινῶς χιλιάδες πολίτες. Διά μία ύπόθεση δύο λεπτῶν ταλαιπωροῦνται ἄνευ λόγου γιά ἑβδομάδες καί μήνες. Ὁσο διά τήν ἐφαρμογή τῆς ψηφιακῆς τάχα διακυβέρνησης, πού θά ἀμβλυνε δῆθεν τήν ταλαιπωρία τῶν πολιτῶν, ρωτήστε τόν λογιστή σας καί θά πάρετε τήν ἀπάντηση, πού δέν ἐπιτρέπεται νά ἀποδοθεῖ ἐδῶ...

Ἡ Ἑλληνική ἀκριτική γῆ τῶν συνόρων «ρήμαξε» καί οὐδείς συγκινεῖται.

Σέ 15 μέ 20 χρόνια στήν Κόνιτσα καί στό Πωγώνι, θά όμιλοῦμε γιά ἀμφισβητούμενες ἔθνικά περιοχές. Καί ἐπειδή οὐδαμόθεν διαφαίνεται στοιχεῖο ἀνάκαμψης, κλᾶψτε ἐκ προοιμίου. Ὅπάρχει ἐλπίς;

Ἐσχάτως κοπτόμεθα, πρωτοποροῦμε μάλιστα, διά τήν εἴσοδο τῆς Ἀλβανίας καί τῶν Σκοπίων εἰς το ΝΑΤΟ καί τήν Εύρωπη. Πολύ παράδοξο. Ἀγωνιοῦμε σφόδρα, διά τήν τύχη τῆς Ούκρανίας, ἀλλά ἀδιαφοροῦμε πλήρως, διά τήν Τουρκική κατοχή τῆς Κύπρου καί τήν ἀπάνθρωπη καταπίεση τῆς ἑλληνικῆς μειονότητας τῆς Βορ. Ἡπείρου. Διεθνισταί καί ἀπάτριδες καθορίζουν τήν τύχη τοῦ ἔθνους;

Τελευταίως ύπάρχουν εἰς τό ἔξωτερικό ἀνθέλληνες, πού μάχονται μετά μανίας τόν Ἑλληνισμό, οἱ ὄποιοι κατηγοροῦν καί ὀνομάζουν τόν Μεγ. Ἀλέξανδρο, τόν μέγιστο ἐκπολιτιστή ὅλων τῶν αἰώνων καί ὅλων τῶν ἐποχῶν, τόν παμμέγιστο στρατηλάτη τῆς παγκόσμιας ιστορίας, ὅστις δέν ἥττήθη ποτέ εἰς οὐδεμία μάχη, ώς «δολοφόνο καί σφαγέα τῶν λαῶν». Τοῦ προσάπτουν δέ καί ἀρνητικές ίδιότητες καί ἀδυναμίες, διά νά μειώσουν τό κύρος τοῦ ἀνδρός, πρᾶγμα πού δέν ἀποδεικνύεται καί δέν ἀναφέρεται ἀπό πουθενά, ἀκόμα καί ἀπό μή συμπαθοῦντες αὐτόν ιστορικούς καί βιογράφους, πού τόν συνόδευαν στήν ἐκστρατεία. Ἀποσιωποῦν ὅμως τό ἔξης καταπληκτικό γεγονός. Ὅταν ἡ μητέρα τοῦ Δαρείου, αἰχμάλωτη οὖσα τοῦ Μ. Ἀλέξανδρου, ἐπληροφορήθη τόν θάνατό του, ἐνεκλείσθη εἰς τά δώματά της, ἄσιτη καί ἀποτη καί μετά ἀπό μία ἑβδομάδα ἀνευρέθη νεκρά, μή δυνάμενη νά ἀντέξει τό χαμό του. Ἀγάπησε τόν Μ. Ἀλέξανδρο περισσότερο ἀπό τόν υἱό της, διά τό ἔξαιρετο ἥθος καί τήν εὐγένεια τοῦ χαρακτήρος του, ἀλλά καί τήν ἀπαράμιλλη διαγωγή πού ἐπέδειξε ἔναντι αὐτῆς καί τῶν λοιπῶν συγγενῶν.

Ἀπύθμενο ψυχικό μεγαλεῖο καί μοναδική προσάρτιση πληθώρας ἀρετῶν, πού ὁ θεῖος Ἀριστοτέλης ἐνεφύσησε καί ἐνέπνευσε στόν σπουδαῖο μαθητή του. Αύτά ὅμως δέν τά λένε, κάνουν πώς τάχα δέν τά γνωρίζουν. Καί ύπάρχει δυστυχῶς μειοψηφία νεοελλήνων μορμολυκείων, πού ἀποδέχεται ἀνερυθρίαστα τίς δοξασίες

αύτές. Ντροπή... Ίδου καί τό ἐπιμύθιο.

Πρό έτῶν ό πολύς Oliver Stone, ἔζητησε ἀπό τήν τότε Ἑλληνική κυβέρνηση τήν συνδρομή της, διά νά «γυριστεῖ» ἐπικό ἔργο γιά τήν ζωή τοῦ Μ. Ἀλέξανδρου καί μάλιστα τό σενάριο, νά γραφεῖ ἀπό Ἑλληνες ἴστορικους, ὥστε νά ἀποδοθεῖ ἡ ἴστορική ἀλήθεια. Η Ἑλληνική κυβέρνηση ἀρνήθηκε καί ὁ διάσημος σκηνοθέτης «γύρισε» στήν Ἀμερική ἔνα κακόγουστο ἀνοσιούργημα, μέ σενάριο ἐνός ἀνθέλληνα ψευτοϊστορικοῦ καί μέ κακούς ἡθοποιούς, πού μᾶλλον ὑποβιβάζουν καί ἐκθέτουν παρά ἀναδεικνύουν τόν Μ. Ἀλέξανδρο, ως ὁμολόγησε ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ ἴδιος ὁ Oliver Stone... Η ὅποια πνευματική ἡγεσία τῆς Ἑλλάδος ἐτήρησε σιγήν ἰχθύος καί ἀπέδειξε διά μίαν εἰσέτι φορά, ὅτι ἀποτελεῖ διακοσμητικόν στοιχεῖον καί μόνον.

Τό σύγχρονο κράτος ἐπιτρέπει σέ ἀσύδοτους Ἀλβανούς λαθρομετανάστες νά ὄργώνουν κατ' ἔτος τόν Σμόλικα καί τήν Νεμέρτσικα καί νά ἐκκριζώνουν δεκάδες τόνους πολύτιμης ἑλληνικῆς χλωρίδος τήν ὅποια μεταπωλοῦν στήν Ἰταλία μέ ὑπέρογκο τίμημα. Οὐδείς γνωρίζει τί εἴδους φυτά ἐκκριζώνουν, τί ούσίες περιέχουν, πού χρησιμοποιοῦνται καί γιατί μετά τόσης σπουδῆς τά ὑφαρπάζει ἡ Ἰταλική Βιομηχανία. Καί οὐδείς συγκινεῖται. Κατά τά ἄλλα Εύτυχε...!!! «Υπάρχει ἐλπίς; Έξέστω μοι εἰπεῖν «ALEA JACTA EST» .

Σ.Σ. Τήν θαυμαστή καί μοναδική χλωρίδα τῆς χαράδρας τοῦ Βίκου καί τῶν λοιπῶν ὑψηπέδων χρησιμοποίησαν οἱ περίφημοι Βικογιατροί οἱ ὅποιοι, μέ τήν ἐμπειρική των γνώση κατόρθωσαν, νά διεισδύσουν ἀκόμη καί στήν αὐλή τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντα καί νά κυριαρχήσουν ἐπί ὅλων τῶν ἡγεμονιῶν τῆς Εύρωπης. Χαρακτηριστικά ἀναφέρει ὁ Ἀραβαντινός: «Περίφημοι κατά τόν 17ο καί 18ο αἰῶνα, ὑπῆρξαν οἱ Βικογιατροί, οἵτινες οὐχί μόνον τήν ἱατρικήν ἀλλά προσέτι τήν σοφιστείαν, τήν ἀγυρτείαν καί τήν μαγγανείαν μετά τέχνης περισσῆς μετήρχοντο» ὑπονοώντας προφανῶς καί τούς τσαρλατάνους, οἱ ὅποιοι προσβλέποντες εἰς τήν δόξαν τῶν Βικογιατρῶν καί ἐκμεταλλεύμενοι τήν ἄγνοια τῶν λαῶν τῆς τότε ἐποχῆς, προσπαθοῦσαν καί αὐτοί νά ἐπιβιώσουν, ὑποσχόμενοι εἰς τούς ἀδαεῖς τεκνογονίαν, κατά τό δοκοῦν καί κατά βούλησιν.

Ἀναφερόμενοι στά κυριώτατα τῆς χλωρίδας τοῦ Βίκου εύρήματα, ἐπισημαίνουμε, ὅτι, εἰς τήν ὁμώνυμον χαράδρα ἀνευρίσκονται αὐτοφυῶς, οἱ καρδιοτονωτικές γλυκοσίδες Digitalis purpurea καί Digitalis lanata, εἰς τά φύλλα τῶν ὅποίων ἐνυπάρχει ἡ φαρμακευτική ούσία διγιτοξίνη καί λανατοσίδη ἀντίστοιχα. (Ἐμπορική φαρμακευτική ὄνομασία Digoxin καί Lanoxin). Η φαρμακολογική των δράσις συνίσταται εἰς τό ὅτι, ἐπί καρδιακῆς ἀνεπαρκείας, αὐξάνουν τήν δύναμη συστολῆς τοῦ μυοκαρδίου (θετική ἵνοτροπος δράσις), αὐξάνουν τήν

αίμάτωσιν (τήν παροχή αἵματος) καί τήν διούρησιν, περιορίζουν ḥ καί ἔξαφανίζουν τά οἰδήματα, βελτιώνουν τήν ἀναπνευστικήν λειτουργία (φουσκώματα), ἀνακουφίζοντας τόν ἀσθενή τόν ὅποιον ἐπαναφέρουν εἰς τό κατά φύσιν. Ὡστε οἱ Βικογιατροί εἶχαν τήν ἰκανότητα (ὅχι τήν γνώση) θεραπείας τῆς καρδιακῆς ἀνεπάρκειας καί συνοδῶν τινῶν μορφῶν καρδιακῆς ἀρρυθμίας.

Τό θαυμαστό σέ κάλλος δενδρύλλιο τῆς μήκωνος τῆς ύπνοφόρου (τῆς παραπαρούνας τοῦ ὄπίου) μέχρι τό 1968 στήν Κόνιτσα καί στά Ζαγόρια ἐκαλλιεργεῖτο ὡς καλλωπιστικό φυτό, σέ ὅλες τίς αὐλές, χωρίς οἱ κάτοικοι νά γνωρίζουν, ὅτι ἐπρόκειτο περί τῆς ἀπηγορευμένης ούσίας. Τό 1968 μέ προσωπική παρέμβαση τῆς ἀστυνομίας, οἱ παπαροῦνες ξερριζώθηκαν καί ἀπαγορεύτηκε ἐφ' ἔξης ḥ καλλιέργειά τους.

Τόν ἀποξηραμμένο λοιπόν ὅπιο μαζί μέ τούς σπόρους τούς ἔβραζαν οἱ «μαμές» τῆς προπολεμικῆς περιόδου καί ἔδιναν τό ἀφέψημα στίς ἐπίτοκες, πού εἶχαν δύσκολο, ἐπώδυνο καί ἐπικίνδυνο τοκετό. Οἱ ἐπίτοκες λόγῳ τοῦ ὄπίου, περιήρχοντο σέ μία κατάσταση μέθης, ὕπνωσης καί μερικῆς ἀναλγησίας, βοηθώντας ἔτσι τήν «μαμή», εἰς τήν ἀπελευθέρωση τῆς νέας ζωῆς. Ἡ φαρμακολογική θεραπευτική δόσης βεβαίως ἦταν ἄγνωστος, διότι τό ὅπιο σέ μεγαλύτερη δόση ἐπιφέρει τόν θάνατο, λόγῳ παραλύσεως τοῦ κέντρου τῆς ἀναπνοῆς, ἀλλά παράδοξως οἱ «μαμές» εἶχαν ἐμπειρική γνώση τῆς λελογισμένης δόσεως τήν ὅποια ἀσφαλῶς ἐκληροδότησαν οἱ πανέξυπνοι Βικογιατροί. Ἀναφερθήκαμε ἐνδεικτικῶς σέ δύο μόνο «φάρμακα» διά νά καταδείξουμε ὅτι ḥ φύσις, ἐφ' ὅσον τῆς παρέχεται ὁ προσήκων σεβασμός, ἀφειδῶς καί ἀδιαλλείπτως καί ἀνευ τιμήματος συνεχίζει νά παρέχει τόν τεράστιο πλοῦτο σέ γνωστά καί ἄγνωστα στοιχεῖα τά ὅποια ḥ ἐπιστημονική ἔρευνα, εἴθε νά διαλευκάνει, πρός ὄφελος τῆς ἀνθρωπότητας.

Ἐρρωσθε...

**Παρακαλούμε τους φίλους μας που στέλνουν εργασίες για δημοσίευση
να τις ταχυδρομούν στη δ/νση του περιοδικού (Κόνιτσα 44100) ḥ
ηλεκτρονικά στο periodiko-konitsa@hotmail.com
ώστε να αποφεύγονται παραλείψεις και παρεξηγήσεις.**

Η Συντ. Επιτροπή

Η ΠΑΙΔΟΚΤΟΝΙΑ στη μυθολογία και στην κοινωνία

Με κανένα πραγματικό ή φανταστικό γεγονός δεν ασχολήθηκε η κοινή γνώμη τόσο όσο με την τραγωδία της οικογένειας του Μάνου Δασκαλάκη και της Ρούλας Πισπιρίγκου, από την Πάτρα.

Συνέδραμε προς τούτο η ακόρεστη δίψα των τηλεοπτικών μέσων για αύξηση του ακροατηρίου και η νοσηρή επιθυμία ανθρώπων με περγαμηνές σπουδών για ανάδειξη και προβολή. Ωστόσο τα όντως κορυφαία ονόματα επιστημόνων διαλέγονται άνετα με τη Ρούλα και τον Μάνο. Αλήθεια τα υποκοριστικά ονόματα δίπλα στους κυρίους ερευνητές της τραγικής ιστορίας, δεν μειώνουν το κύρος και την σοβαρότητα της έρευνας;

Έστωσαν αυτά τα ολίγα δι' όσα στη συνέχεια θέλω να γράψω και που είναι γνωστά. Η παιδοκτονία εμφανίζεται από τότε που συμπτύχτηκαν οι ανθρώπινες κοινωνίες και ίσως πριν συγκροτηθεί ο θεσμός της οικογένειας πάντοτε υπήρχε το κίνητρο, το ωθούν στην αποτρόπαια πράξη.

Έτσι ο Κρόνος καταβροχθίζει τα παιδιά του, φοβούμενος μη χάσει την εξουσία από αυτά. Εντυπωσιακή είναι η διάσωση του Δια από την μητέρα του που τον έκρυψε στο Ιδαίον άντρο στην Κρή-

τη. Ο Αγαμέμνονας θυσιάζει την κόρη του την Ιφιγένεια για να εκδικηθεί την τρωθείσα τιμή των Ατρειδών από τον Πάρη.

Η Μήδεια του Ευριπίδη θα σκοτώσει τα δυο παιδιά της για να εκδικηθεί τον άπιστο άντρα της, τον Ιάσονα. Η μητρική αγάπη λύγισε στο εκδικητικό μένος της Μήδειας. Ποιο είναι το κίνητρο της πατραϊκής παιδοκτόνου (αν όντως αποδειχθεί ότι αυτή έστειλε στον άλλο κόσμο τα τρία αγγελούδια). Περί πολλών τυρβάζουν οι ερευνητές, ενώ το καίριο ερώτημα είναι να εντοπισθούν τα κίνητρα της αποτρόπαιας πράξης. Σεβόμενος την σοβαρότητα της προσπάθειας που καταβάλλεται για την αποκάλυψη της αλήθειας και την πάγια συμβουλή [των φρονίμων ολίγα] θα κλείσω την ανοικτή αυτή επιστολή μου με το ποίημα του Ζαλοκώστα [ο βοριάς που τα αρνάκια παγώνει.], για να γίνει η σύγκριση της εκδήλωσης των συναισθημάτων των δυο Μανάδων μπροστά στο κρεβάτι του ψυχορραγούντος παιδιού τους.

Αγαθάγγελος Πολίτης
[Συνταξιούχος φιλόλογος]

Φίλε του περιοδικού Θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΠΟΥ Τ' ΑΡΝΑΚΙΑ ΠΑΓΩΝΕΙ

Στου σπιτιού μας τη στέγη εβογγούσε
Ο βοριάς και ψιλό έπεφτε χιόνι
Αχ μεγάλο κακό μας μνούσε
Ο βοριάς που τα' αρνάκια παγώνει.

Μες στο σπίτι μια χαροκαμένη
Μία μπτέρα από πόνους γεμάτη
Στου παιδιού της την κούνια σκυμμένη
Δέκα νύχτες δεν έκλεγε μάτι.

Τα γογκύσματα εκείνα κ' οι θρήνοι
Επληγώναν βαθιά την ψυχή μου
Σύντροφός μου η ταλαιπωρη εκείνη
Αχ και το άρρωστο ήταν παιδί μου.

Το παιδί της με κλάμα εβογγούσε
Ως να εζήτει το δόλιο βοήθεια
Κι μπτέρα σιμά του εθρηνούσε
Με λαχτάρα χτυπώντας τα στήθια.

Είχε τρία παιδιά πεθαμένα
Αγγελούδια, λευκά σαν τον κρίνο
Κι' ένα μόνο της έμεινε ένα
Και στον τάφο κοντά ήταν κι' εκείνο.

Τον γιατρό καθώς είδε, εσπκώθη
Σαν τρελλή. Όλλοι γύρω εσωπαίναν
Φλογεροί της ψυχής της οι πόθοι
Με τα λόγια απ' το σόμα της βγαίναν

Ω κακό που με βρήκε μεγάλο
Το παιδί μου, γιατρέ, το παιδί μου
Ένα τόχω, δεν μ' έμεινε άλλο
Σώσε μου το και πάρ' την ψυχή μου.

Κι ο γιατρός με τα μάτια σκυμμένα
Πολλήν ώρα δεν άνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων, αχ λόγια χαμένα
Μη φοβάσαι της είπεν ακόμα.

Κι εκαμώθη πως θέλει να σκύψει
Στο παιδί για να ιδεί το σφυγμό του
Ένα δάκρυ επροσπάθειε να κρύψει
Που κατέβη εις το ωχρό πρόσωπό του.

Στου σπιτιού μας τη στέγη εβογγούσε
Ο βοριάς και ψιλό έπεφτε χιόνι
Αχ, μεγάλο κακό μας μνούσε
Ο βοριάς, που τα' αρνάκια παγώνει.

Η μπτέρα ποτέ δακρυσμένο
Του γιατρού να μη νιώσει το μάτι
Όταν έχει βαριά ξαπλωμένο
Το παιδί της σε πόνου κρεβάτι.

Από την σοφία των προγόνων μας

“Κάλλος μεν ή χρόνος ανήλωσεν ή νόσος εμάρανε,
πλούτος δε κακίας μάλλον ή καλοκαγαθίας υπηρέτης εστίν”

Ισοκράτης

ΠΑΡΑΛΙΑΚΑ ΤΑΒΕΡΝΑΚΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Στο παρακάτω αρθράκι θα γνωρίσουμε επιστημονικές πιθανές εξελίξεις όπου η φύση μπορεί να εκδικηθεί την επιδιωκόμενη συνεχώς καταστροφή της από τον άνθρωπο. Πέρα από το γεγονός της υπερθέρμανσης του πλανήτη, της ανυδρίας, της ξηρασίας και της ελλείψεως τροφής που θα δημιουργήσει κύματα εκατομμύριων προσφύγων, που δεν θα τους σταματήσουν φράχτες, ποτάμια και FRONTEX, θα δούμε και άλλα φαινόμενα που εξελίσσονται αργά αλλά σταθερά.

Αν κάποιος αναφέρει, ότι τα σημερινά λαμόγια έχουν ξεκινήσει να πουλάνε οικόπεδα στην Σελήνη και προβάλλουν για διαφήμιση έναντι τμήματος της αμοιβής τους για ταινίες που θα γυρίσουν, διάσημους ηθοποιούς δήθεν που τα αγοράζουν, δεν θα γίνει πιστευτό, αλλά είναι πραγματικότητα. Ήλθε λοιπόν η εποχή των ανατροπών σε όλους τους τομείς. Άς δούμε όμως παράλληλα τις αυτοπροωθούμενες μεταβολές στη ΦΥΣΗ, τον μοναδικό κοινό για όλους Θεό που

δέχθηκαν από γεννήσεως κόσμου όλοι οι λαοί σε όλες τις οπείρους.

Στο χάρτη διακρίνουμε τον Γεωγραφικό Βορρά που είναι σταθερός. Όμως η κατεύθυνση που δείχνουν οι πυξίδες μας είναι προς τον Μαγνητικό Βορρά, που δεν είναι σταθερός αλλά έχει μία μεταβαλλόμενη απόκλιση από τον Γεωγραφικό. Έχει παρατηρηθεί ότι ο Μαγνητικός Βορράς κινείται αργά κατά μήκος της Αρκτικής προς την Ρωσία με μία ταχύτητα αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια από 10 χιλιόμετρα το χρόνο σε 40 χιλιόμετρα το χρόνο. Έτσι όπως πάει το πράγμα, χρησιμοποιώντας την πυξίδα, μέχρι το 2040, ακολουθώντας την, αντί να πάμε στον Βόρειο Πόλο θα βρεθούμε πολύ πιο ανατολικά, στη Σιβηρία. Αντιλαμβανόμεθα ότι όσο πιο Βόρεια λειτουργούμε τόσο πιο έντονο είναι το φαινόμενο.

Μάλιστα οργανισμοί, τεχνικές εταιρείες, υπουργεία, αεροπορικές υπηρεσίες, πλοηγοί, λειτουργικά συστήματα κινητής τηλεφωνίας, συσκευές G.P.S., αεροπλάνα, σύγχρονα αυτοκίνητα, έρευνες υδρογονανθράκων, διάδρομοι αεροδρομίων, Εθνικά κέντρα Περιβαλλοντικών πληροφοριών, υπηρεσίες για πυρκαγιές, πλημμύρες, καταστροφές

από ρήγματα, κατολισθήσεις και σεισμούς λαμβάνουν υπόψη στα λογισμικά τους τον παράγοντα αυτόν. Η αιτία αυτού του φαινομένου, με βάσει τις έρευνες γεωφυσικών, είναι ότι η ανεξάρτητη μεταξύ τους, κίνηση των μαγνητικών πόλων, που μεταβάλλουν το μαγνητικό πεδίο της Γης οφείλεται στον διωμένο συνεχώς μετακινούμενο σιδερένιο πυρήνα της Γης. Το μαγνητικό πεδίο της Γης αποτελεί παράλληλα ένα κλωθό από γεωμαγνητική ενέργεια, που προστατεύει τον πλανήτη μας από την ηλιακή ακτινοβολία.

Η φύση εκδικείται τον παραλογισμό του ανθρώπου, που είτε από ανωμαλία, είτε από απλοστία και στον αγώνα του απεριόριστου κέρδους την κατέστρεψε. Το φαινόμενο της υπερθέρμανσης του πλανήτη μας, είτε αυτό οφείλεται στην εκπομπή αέριων ρύπων, είτε στην απωφίλωση των τροπικών δασών, είτε στην ηλιθιότητα των υπερδυνάμεων να μην υπογράφουν κάν, πολύ περισσότερο βέβαια να μη τηρούν τα παγκόσμια αποδεκτά, σύμφωνα για το περιβάλλον. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι πάγοι της Ανταρκτικής, αλλά ειδικά της Αρκτικής λειώνουν. Οι πολικές αρκούδες που υπάρχουν αποκλειστικά και μόνο στην Αρκτική, και οι πιγκουίνοι που ζούν μόνο στην Ανταρκτική, χάνουν ζωτικό χώρο. Οι ορειβάτες οι χιονοδρόμοι και οι σκιέρ γνωρίζουν ότι τα χιόνια στα βουνά λιγοστεύουν και λιώνουν, με μικρότερη χρονικά σαιζόν χειμερινών σπόρ. Φέτος

η έκταση των πάγων στον πλανήτη μας, ήταν 7% μικρότερη από την περίοδο 1979-2000. Μάταια οι οικολογικές οργανώσεις προσπαθούν να μεταπείσουν τις κυβερνήσεις USA, Ρωσίας, Κίνας, Γαλλίας για απαγόρευση των Ατομικών και Πυρηνικών δοκιμών κυρίως στις αποικίες τους. Αλήθεια για εκείνο το περίφημο τσουνάμι που προκλήθηκε από τεράστια κατάπτωση του βυθού και έπνιξε χιλιάδες κόσμο στις περιοχές του Μπαλί, Σρί Λάνκα, Ινδίας, μήπως γνωρίζει τίποτε Ευρωπαϊκή χώρα που χρησιμοποιεί σαν πεδίο Ατομικών Δοκιμών την Πολυνησία;

Να πούμε ότι αν γίνει σήμερα, μια έκρηξη στο ενεργό ηφαίστειο της Σαντορίνης, πέρα από την καταστροφή στο ίδιο το νησί το τσουνάμι που θα xτυπήσει την Κρήτη και τα άλλα νησιά θα κινείται με 210 μ/δευτερόλεπτο και θα xτυπήσει δηλαδή όλες τις ακτές της θαλάσσια μάζα με 756 km / ώρα. Θα xρειαστεί 45 λεπτά για να xτυπήσει την Κρήτη, 26 λεπτά για την Ζάκυνθο και 56 λεπτά για την Ιταλία. Αντιλαμβάνεσθε ότι για τα διπλανά νησιά είναι υπόθεση ενός 15λεπτου. Άσ μην ξεχνάμε ότι υπάρχει και το υποβρύχιο ηφαίστειο με το όνομα Κολούμπος 6,5 χιλιόμετρα βορειοανατολικά, γνωστό από την έκρηξη το 1650

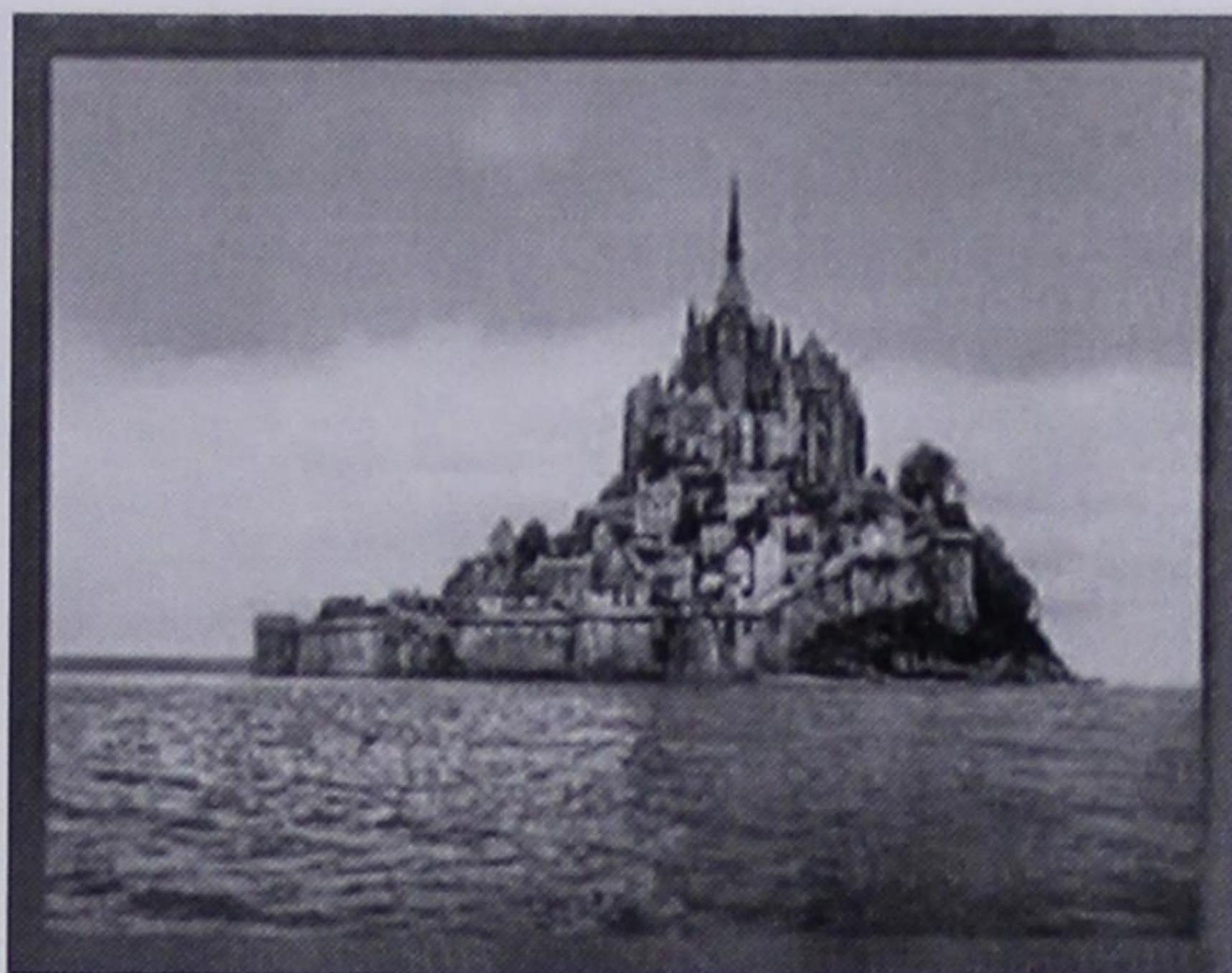
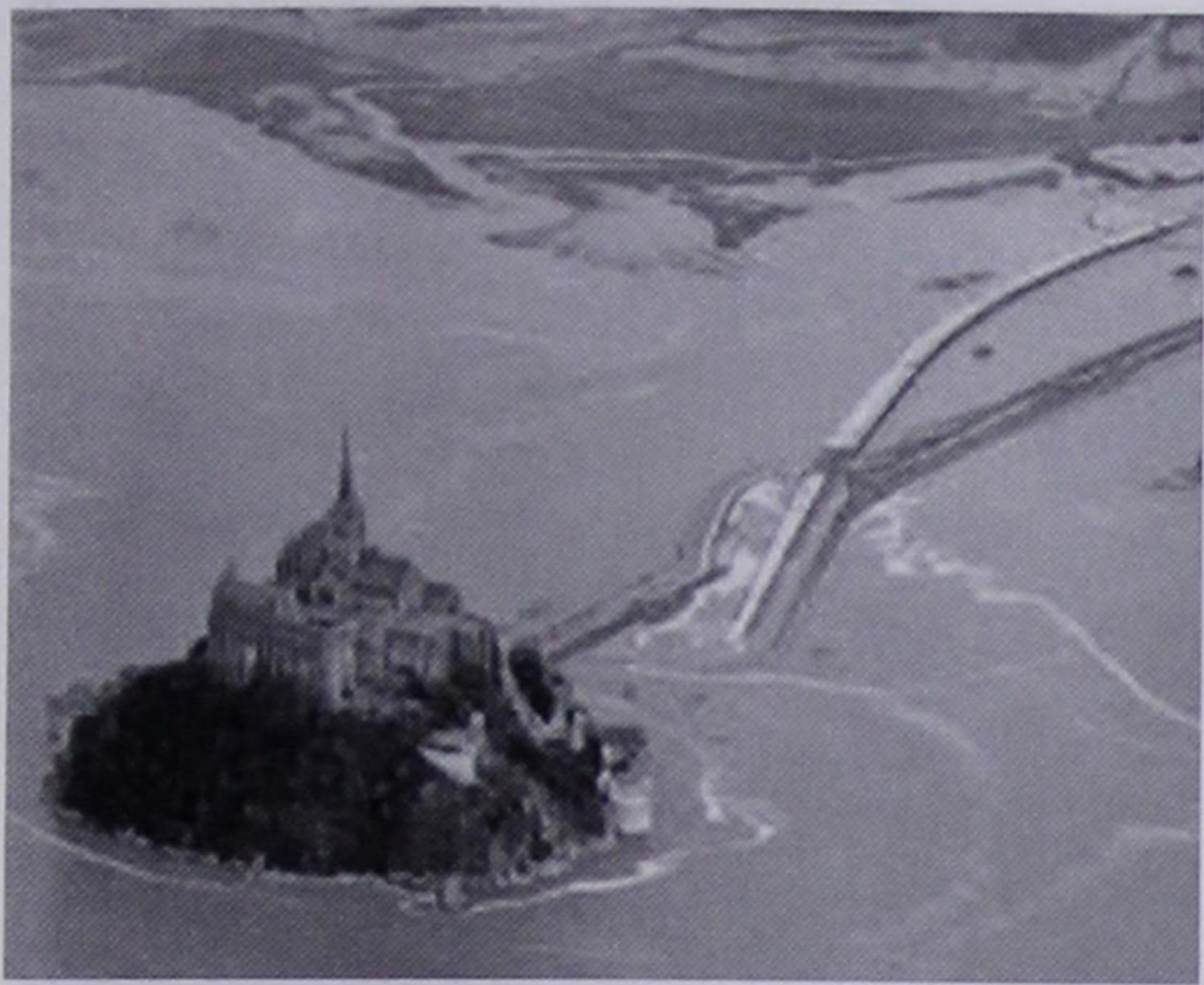
Τι τον νοιάζουν αυτά, τον ιδιοκτήτη καπετάνιο της ανεμότρατας, με το πλήρωμά του από Αιγύπτιους, όταν η μαντεμένια τεράστια πορτάρα του που σέρνουν τα βίντσια του, οργώνει τον βυθό

καταστρέφοντας όλο τον γόνο, αφού το Ελληνικό κράτος τον αφήνει ελεύθερο ή κάνει τα στραβά μάτια για να μην ακριβύνει πολύ το λαϊκό ψάρι. Το ψάρι που θα αγοράσει το παραλιακό ταβερνάκι για να το χρυσοποιήσει, στα <<τουριστικά νησιά μας>>. Τα νησιά που για 4-5 από αυτά, πλέον ιδιοκτησιακά μεγάλο ποσοστό τους ανήκει σε αλλοδαπούς, και που καθίσταται αδύνατο πλέον οικονομικά σε Έλληνες να βρεθούν εκεί με ξαπλώστρες από 60 μέχρι 800 ευρώ και δωμάτια όπως ανακοίνωσε η TV από 80 ευρώ έως χιλιάδες ευρώ το βράδυ, εκτός αν είναι Αλβανοί εργάτες και Έλληνες σερβιτόροι που στριμώχνονται σε κοντέινερ.

Στα γραφικά σοκάκια τους στριμώχνονται μόνο νεόπλουτοι, βιζιτούδες, περσόνες και play mate της τιλεόρασης, μόδιστροι με ιδιομορφίες, δημοσιογράφοι, κουτσομπόλες από μεσημεριανές και πρωινές εκπομπές που παρέχουν στο πόπολο πλούσια τα ελένι του θεού κάτω από τον οφαλό τους, αλλοδαπές που βρήκαν τον παράδεισό τους για προβολή πουλώντας τρέλα, συμμετέχοντες στο gay pride, σύγχρονοι άφωνοι δήθεν τραγουδιστές που κατακρεούργούν το Ελληνικό τραγούδι και οδηγούν την μαυροντυμένη νεολαία μας στην <<ιδεολογία>> του να δέρνουν, εφοπλιστές και λεφτάδες, Άραβες που τρώνε τα λεφτά από τα πετρέλαια, ηθοποιοί που προβάλλονται για να βρουν δουλειά την επόμενη σαιζόν, transsexual

drag queens που κάνουν πρόγραμμα στα μπαρ, μεσίτες, επενδυτικές εταιρείες που σου παρέχουν έναντι αντιτίμου οτιδήποτε έμβιο ή υλικό και νεολαίοι που ξιδεύουν σε μια βδομάδα ότι έβγαλαν σε ένα χρόνο για να τους δείξει η τιλεόραση.

Άς μιλήσουμε τώρα για το νησί που ξεκόλλησε από την Γροιλανδία και ήταν κολλημένο με αυτήν με πάγο που έλιωσε. Το νησί αυτό μήκους πολλών χιλιομέτρων και ονομάστηκε Warming Island (Ζεσταμένο Νησί). Υπάρχουν λοιπόν διάφοροι παράγοντες που στο μέλλον μπορεί να επηρεάσουν όσους <<κονομάνε>> από τον τουρισμό των αλλοδαπών στις ειδυλλιακές παραλίες με την ξανθή άμμο με τις ξαπλώστρες των 800 ευρώ για αλλοδαπούς μόνο. Από το λιώσιμο των πάγων η στάθμη του θαλασσίου ύδατος ανεβαίνει σταδιακά. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η μεγαλύτερη παλίρροια είναι στην θάλασσα της Μάγχης στο Ντόβερ και την Καλυδωνία με 14 μέτρα ύψος. Δηλαδή αν κάνεις το λάθος να πάς στην παραλία αυτή με άμπωτη, που τα νερά είναι κατεβασμένα, μέσα σε μερικές ώρες το νερό θα ανέβει όσο μια τετραώροφη πολυκατοικία με πυλωτή. Όταν έφθασε το τέλος της Εποχής των Παγετώνων το 10.000 π.Χ. η θάλασσα ανέβηκε 20 μέτρα. Στον παρακάτω χάρτη, βλέπουμε με διαγράμμιση τις περιοχές που θα μετατραπούν σε θάλασσα, μαζί με την περιοχή Πάτρας και Ηλείας, όταν ανυψωθεί η στάθμη στο

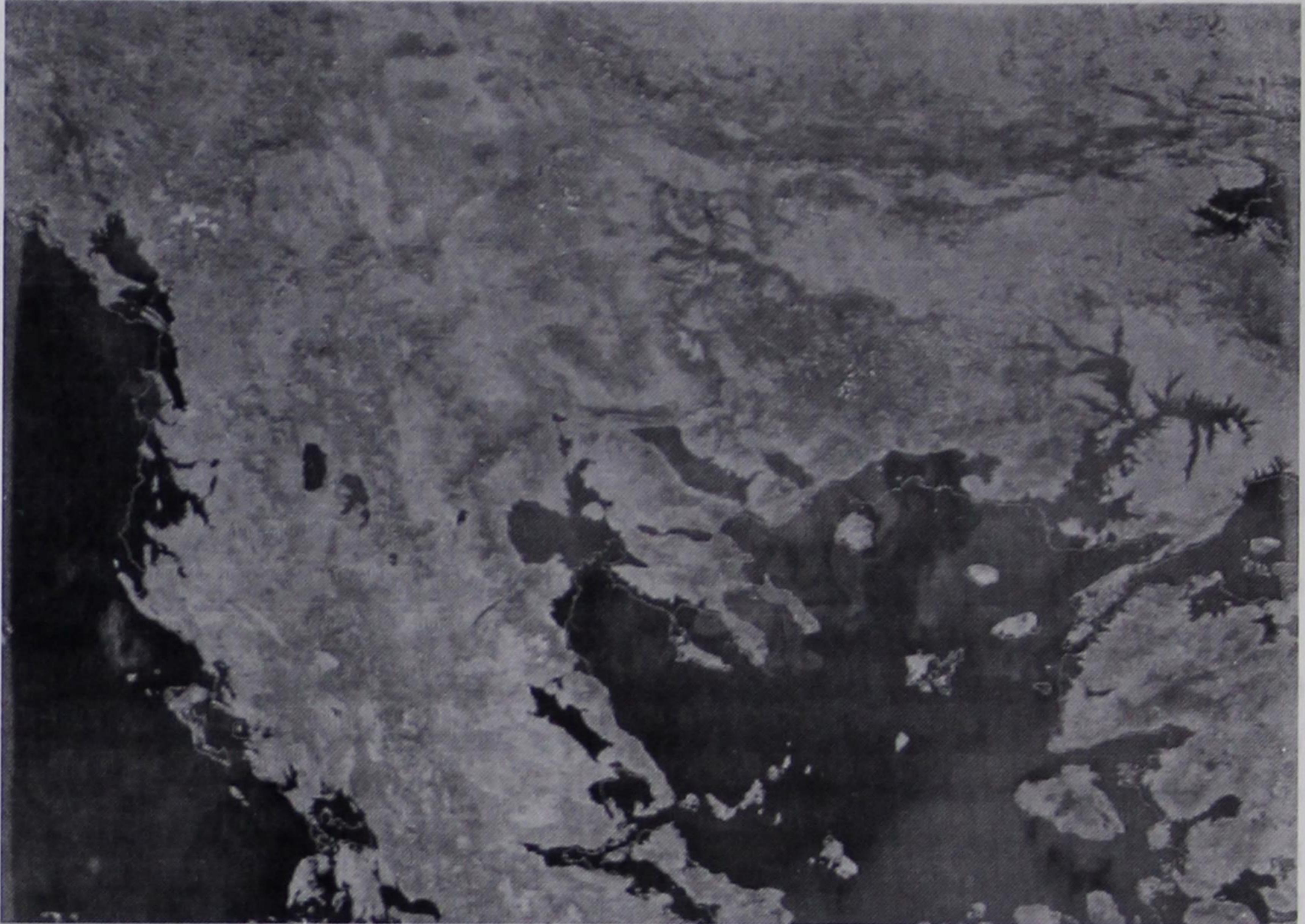

εφιαλτικό σενάριο.

Του γιαλού τα βοτσαλάκια για να δεις θα χρειάζεται μάσκα. Οι σημερινοί παράκτιοι ιδιοκτήτες σπιτιών, εξοχικών, ταβερνών, μπαρ, ξενοδοχείων θα <<κλαίνε μαζί με τα καβουράκια >>. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις Επιτροπών για το Κλίμα η μέση άνοδος της θαλάσσιας στάθμης έως το τέλος του αιώνα κυμαίνεται στο 1 μέτρο, αν συνεχίσουν με τον ίδιο ρυθμό να λιώνουν οι πάγοι της Γροιλανδίας και της Αρκτικής. Το προβληματικό σενάριο αφορά την αύξηση του ρυθμού της μείωσης των πάγων της Γροιλανδίας με τριπλασισμό του ποσοστού από το 2004. Τότε μιλάμε για άνοδο της στάθμης κατά 7 μέτρα μέχρι το 2100. Υπάρχει όμως και εφιαλτική πρόβλεψη. Αν στο θέμα του λιωσίματος των πάγων μπει και η Ανταρκτική στον Νότιο Πόλο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τότε μιλάμε για μία ήπειρο που όταν λειώσουν οι πάγοι θα σπάσει σε τρία τουλάχιστον μεγάλα νησιά ξηράς, που τώρα φαίνονται ενωμένα. Αυτή την σπιγμή τα κομμάτια αυτά της ξηράς καλύπτονται

από στρώμα πάγου 2500 μέτρα πάχους. Αν λοιπόν λειώσουν αυτά τα κομμάτια πάγου θα ξεπεράσει η αύξηση της στάθμης κατά 80 μέτρα. Το πανεπιστήμιο του Κολοράντο δημοσίευσε έρευνα που δείχνει ότι η θερμοκρασία στην Αρκτική ανέβηκε 3 βαθμούς Κελσίου.

Ολόκληρο το Μπαγκλαντές θα εξαφανισθεί. Πρώτες στον κατάλογο του τρόμου η Βενετία και στις Ευρωπαϊκές χώρες είναι η Ολλανδία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Βρετανία. Οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα απασχολήσουν έντονα στο μέλλον. Χιλιάδες στρέμματα γης θα καθούν σταδιακά και αν λειώσουν οι πάγοι στην Ανταρκτική η καταστροφή θα είναι βιβλική. Η άνοδος της στάθμης είναι μαθηματικά βεβαιωμένη, το μόνο που μένει είναι το πότε και με ποιο ρυθμό. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι όσο μικρότερη είναι η παγοκάλυψη του πλανήτη τόσο μεγαλύτερη είναι η απορρόφηση της ακτινοβολίας του ήλιου μια και δεν ανακλάται. Άρα λειώνουν περισσότεροι πάγοι.

Απολαύστε λοιπόν για την ώρα τα τραπεζάκια δίπλα στην θάλασσα και έχετε στο νού σας ότι η εσκεμμένα υποβαθμισμένη οικονομικά και διοικητικά από τις διάφορες κυβερνήσεις Κόνιτσα, δεν κινδυνεύει από ηφαίστεια, πλημμύρες, άνοδο της στάθμης της θάλασσας αλλά μόνο από ένα πιθανό σεισμό και κυρίως από την παντελή και απίστευτη αδράνεια

των κατοίκων της που δέχονται καρτερικά και χειροκροτούν, χωρίς να αντιδράσουν δραστικά και οργανωμένα σε όσα συμβαίνουν.

Σήφης Μανουσιουδάκης

Υδρογράφος Χαρτογράφος
Πολιτικός Μηχανικός Ε.Μ.Π.
Τοπογράφος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Εύθυμα και σοβαρά

1) Ζητείται ψεύτης

Κατά καιρούς παίζεται στα διάφορα κανάλια της τηλεόρασης μια παλιά (γυρισμένη το 1961), αλλά θαυμάσια κινηματογραφική ταινία, γυρισμένη από τον Γιάννη Δαλιανίδη, με τον Παντελή Ζερβό και τον Ντίνο Ηλιόπουλο. Τίτλος της ταινίας «Ζητείται ψεύτης», γραμμένη από τον μοναδικό Δημήτρη Ψαθά. Εκεί ο βουλευτής Παντελής Ζερβός, έψαχνε απεγνωσμένα να βρει συνεργάτη για το πολιτικό του γραφείο. Όχι έναν σπουδασμένο π.χ. με πτυχίο πολιτικών επιστημών, κοινωνιολογίας κ.λπ., από Ελληνικό ή ξένο Πανεπιστήμιο, ούτε έναν πολύγλωσσο κάτοχο διδακτορικού με γνώσεις πολλές, αλλά κάποιον που να ξέρει να λέει ψέματα. «Έναν ψεύτη, βρε παιδιά! Έναν ψεύτη γυρεύω» ωρυόταν.

Και τον βρήκε στο πρόσωπο του αριστουργηματικού Ντίνου Ηλιόπουλου, ο οποίος έλεγε ψέματα με τόσο φυσικό τρόπο, ώστε έπειθε όλους εκείνους που είχαν πιστέψει τις ψεύτικες υποσχέσεις του βουλευτή.

Πολιτικός=Ψεύτης. Αυτή είναι η πικρή αλήθεια. Γι' αυτό ακούγεται όλο και πιο συχνά από πολλούς πολίτες, «μη τους πιστεύεις» για τους πολιτικούς. Και να σκεφτεί κανείς ότι η «πολιτική» ήταν κάποτε λέξη και έννοια Ιερή. Έχει γραφτεί: «Είναι εύκολο να διακρίνεις πότε ένας πολιτικός λέει ψέματα. Αν τα xείλη του κουνιούνται,

λέει ψέματα». Δυστυχώς η πολιτική και οι πολιτικοί, έχουν πάρει διαζύγιο από την ηθική και την Αλήθεια. Κοροϊδεύουν τον Θεό και κατ' επέκταση τον άνθρωπο που είναι «εικόνα» του.

Και η Δεξιά και η Αριστερή πολιτική στην καλύτερη περίπτωση λέει τη μισή αλήθεια. Και η μισή αλήθεια σε οτιδήποτε είναι ένα μεγάλο Ψέμα. Ο Θουκυδίδης είχε γράψει για τους πολιτικούς και όχι μόνο: «Άλλαξαν και τη σημασία των λέξεων για να πετύχουν τον σκοπό τους».

Για να «χαλαρώσουμε» κάπως, ας αναφέρουμε μερικές ακόμα «ατάκες» που έχουν ειπωθεί κατά καιρούς από διάφορους, για τους πολιτικούς και την πολιτική: α) «Τα λάθη είναι ανθρώπινα τα να ρίχνεις το φταιξίμο στους άλλους, πολιτική», έγραψε ένας ανώνυμος σε τοίχο. β) Πολιτική είναι η ικανότητα να προλέγεις τι θα γίνει τον επόμενο χρόνο και μετά να εξηγείς γιατί δεν έγινε. γ) Το πρώτο καθήκον ενός πολιτικού είναι να είναι βραδύνους. Αυτό δεν είναι πολύ εύκολο να το επιτύχει κανείς. δ) Το να είσαι πολιτικά ορθός σημαίνει να λες συνεχώς «λυπάμαι». ε) Η πολιτική άλλαξε τελευταία. Δεν μπορώ πια να ξεχωρίσω τα «καλά» από τα κακά ψέματα. στ) Οι κακοί πολιτικοί εκλέγονται από τους καλούς ανθρώπους που δεν πάνε να ψηφίσουν. z) Στις ΗΠΑ μπορείς να βγεις στην τηλεόραση και να κοροϊδέψεις τους πολιτικούς και οι πολιτικοί μπορούν να

βγουν στην τηλεόραση και να κοροϊδέψουν τον κόσμο. η) Πολιτική είναι η τέχνη να εμποδίζεις τον κόσμο να χώνει τη μύτη του, σε πράγματα που τον αφορούν. θ) Στην πολιτική χρειάζεσαι φίλους, αλλά πάνω απ' όλα χρειάζεσαι έναν εχθρό. ι) Υποτίθεται ότι η πολιτική είναι το δεύτερο αρχαιότερο επάγγελμα του κόσμου. Τώρα συνειδητοποιώ ότι μοιάζει πολύ με το πρώτο. ια) Λέγεται συχνά από Αμερικανούς: «Όταν ήμουν παιδί, μου είχαν πει ότι οποιοσδήποτε μπορεί να γίνει πρόεδρος. Βλέποντας ποιον έχουμε πρόεδρο, αρχίζω να το πιστεύω». ιβ) Δεν ξέρει τίποτα και νομίζει ότι ξέρει τα πάντα. Αυτό δείχνει μια ξεκάθαρη κλίση στη πολιτική.

2) Τα τρία «Ο» (Οικονομία-Οικονομολόγοι-Οικονομικά μέτρα).

Ζούμε σε μια χώρα που διαχρονικά πήγαινε από το «κακό στο χειρότερο» στην οικονομία. Κατά καιρούς φτώχεια, μνημόνια, για δεκαετίες υποθηκευμένος ο εθνικός πλούτος κ.λπ. Όσο αυξάνουν οι οικονομολόγοι που βγαίνουν από τα Πανεπιστήμια τόσο η οικονομία πάει «κατά διαβόλου». Το κόστος ζωής ανεβαίνει, ενώ οι πιθανότητες επιβίωσης κατεβαίνουν. Ρώτα πέντε οικονομολόγους και θα πάρεις πέντε διαφορετικές απαντήσεις. Άντε έξι, αν κάποιος από αυτούς πήγε στο Χάρβαντ.

Ζούμε σ' ένα κόσμο που οι θεσμοθετημένες ανισότητες «βασιλεύουν» σ' όλα τα επίπεδα. Αν μια «ελεύθερη χώρα» δεν μπορεί να βοηθήσει τους πολλούς που είναι φτωχοί, τότε δεν μπορεί να σώσει τους λίγους πλούσιους, έλεγε ο αείμνηστος Τζον Κένεντυ.

Σε μια κοινωνία ανισοτήτων, οι οικονομολόγοι έχουν εφεύρει τα «οικονομικά μαθηματικά», για να μπερδεύουν τα πράγματα στην κατανομή του πλούτου, των μισθών κ.λπ. Ενώ αν είχαμε μια κοινωνία δικαιοσύνης, ισονομίας κ.λπ., απλές πράξεις της αριθμητικής θα χρειάζονταν, για να μοιραστεί ο πλούτος από τον κοινό κόπο και προσπάθεια των πολιτών.

Στην χώρα μας οικονομική πολιτική σημαίνει: Αν κινείται, φορολόγησέ το. Αν συνεχίζει να κινείται, ρύθμισέ το νομοθετικά. Αν σταματήσει να κινείται, επιδότησέ το.

Για να τελειώνουμε, βλέπουμε ότι οι Έλληνες με τη πάροδο του χρόνου γίνονται όλο και πιο δυνατοί. Δεκαπέντε χρόνια πριν, χρειάζονταν δύο άντρες για να σπάσουν ψώνια πενήντα ευρώ. Σήμερα μπορεί να τα σπάσει και ένας πεντάχρονος.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

**Μνη ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το σπίριγμα
του περιοδικού μας.**

ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ

του Φωτίου Ζήση

Μεγαλοπρεπή, Σκανδαλώδη, Ἐρημοποίηση, Ἐγκατάλειψη, Ὑποβάθμιση, Άγνόηση, Περιθωριοποίηση παντελῶς.

Ἄς επιτραπεῖ εἰς τόν συνάνθρωπόν σας τῆς διπλανῆς πόρτας καὶ τῆς καθημερινότητος Φώτιον Ζήση τοῦ Ζήση καὶ τῆς Δημητρούλας, προσωρινοῦ, προσκαίρου, βραχυχρονίου κατοίκου τῆς ἀκριτικῆς Κονίτσης, ἐπί τῆς ὁδοῦ τοῦ Ἅγίου Νικολάου ἀρ. - 5-εἰς τό παραδοσιακό τμῆμα της εἰς τήν Ἐνορίαν Ἅγίου Νικολάου τῆς ἄνω Κονίτσης, νά μοῦ ἐπιτραπεῖ, ἐκμεταλλεύμαι μέ τήν καλήν ἔννοιαν τήν Ὑπερύψηλον παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου-κυρίου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εἰς τήν πρωτεύουσαν τῆς Ἡπείρου τά Ἰωάννινα, πού ἔμεινεν τρεῖς (3) τόν ἀριθμόν ἡμέρες, ὅπου εἶχεν τήν εὐκαιρίαν νά γνωρίσει καὶ νά τόν γνωρίσει καλά ὁ Τόπος μας ἀπό τήν Κιάφα ὅπου ἔγιναν τά θυρανοίξια τοῦ Ναοῦ Ἅγίου Παϊσίου ἔφτασεν εἰς τήν Ἰστορικήν Βελλά καὶ τό Καλπάκι ὅπου, ἡ ἔδρα Δήμου Πωγωνίου ἀλλά ΟΧΙ εἰς τήν ΚΟΝΙΤΣΑΝ, ὁ τόπος ὅπου μεγάλωσεν ὁ ΑΓΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ, δέν πηγεν. Άλλα αὐτός γνωρίζει, ξέρει τούς λόγους.

Ἐμεῖς διαμαρτυρόμεθα, Ζητοῦμε νά μάθουμε τόν λόγον πού δέν ἐπισκεύθηκεν τήν Ἰστορικήν, Ἄνδρείαν, Ἀφοβον, Τολμηράν καὶ Γενναίαν ἀκριτικήν κωμόπολην ΚΟΝΙΤΣΗΣ, παρακαλῶ ἃς μείνουμε ὅμως εἰς τήν Ὑψηλήν Παρουσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εἰς τόν εὐλογημένον τόπον μας καὶ εἰς τόν Ὑπερύψηλον Συμβολισμόν ὅπου ἔχει κ. ἐκδότα καὶ Διευθυντά, ἐπισκέψεις δέν γίνονται πολύ συχνά τέτοιου εἴδους, οὕτε ἔχουν τήν τιμήν πολλές περιοχές τέτοιου εἴδους Ὑψηλοτάτου παρουσίας ὅπως παρακαλῶ εἶναι Αὔτή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ τῆς Ἅγιας Κωνσταντινουπόλεως συνάνθρωπέ μου Διευθυντά.

Σᾶς ὑπενθυμίζω πώς ἡ τελευταία ἐπίσκεψη ἐκτός προγράμματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἰωαννίνων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ εἰς τό Μέτσοβον, ὑπῆρξεν ἄκρως ἐντυπωσιακή ώς πρός τήν Ὑποδοχήν καὶ συμμετοχήν τοῦ κόσμου, εἰς τό Μέτσοβον. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ὀλοκλήρωσεν τήν πενθήμερον παραμονήν εἰς τά Ἰωάννινα καὶ ἀναχώρησεν διά τήν ΑΓΙΑΝ, ΙΕΡΑΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΝ.

Σᾶς ὑπενθυμίζω, πληροφορῶ καὶ γνωρίζω πώς ἡ Ὑποδοχή ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ἔγινεν εἰς τήν κεντρικήν πλατείαν ἀπό ἔφιππους νεαρούς Μετσοβίτες καὶ γυναίκες ντυμένες μέ παραδοσιακές στολές, ὅπου τόν συνόδευαν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τῆς Ἅγιας Παρασκευῆς βοήθειά μας. Ἐνῶ ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ ἀφού τίμησεν μέ τό ὄφίτσιο τόν ὄμότιμον καθηγητήν κύριον Μιχάλη Τρίτο ἀμέσως ἀνεχώρησεν διά Ἰωάννινα. Συνέχισεν τό ταξίδι του διά τήν Ἱεράν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΝ.

Σεβαστέ Διευθυντά κ. Σωτήριε Τουφίδη, κυρίες, κύριοι Ἀναγνῶστες τοῦ περιοδικοῦ ΚΟΝΙΤΣΑ, συνεχίζοντας ἃς ἐπιτραπεῖ εἰς τόν συνάνθρωπόν σας τῆς

διπλανῆς πόρτας ἀλλά καὶ τῆς καθημερινότητος, νά ἐκφράσει τήν ταπεινήν του ἄποψην-γνώμην του, πώς ἡ πολιτική ἔξουσία, ἡ θρησκευτική θεσμική ἔξουσία τά τελευταῖα τριάντα (30) συναπτά ἔτη, παρακαλῶ πολύ τόν ἀριθμόν, εἶναι κατωτέρα τῶν περιστάσεων, μέ τά ὁδυνηρά, δυσάρεστα γνωστά ἀποτέλεσματα τῆς Μεγαλοπρεποῦς ἐρημοποιήσεως, φυλλορροῆς, περιθωριοποιήσεως, ἐγκαταλείψεως καὶ νά βυθίζεται μέ χαρακτηριστική, θαυμαστή ἄνεση εἰς τόν μαρασμόν καὶ δέν σᾶς κρύβω φίλες, φίλοι καλοσυνάτοι ἀναγνῶστες τοῦ φιλόξενου περιοδικοῦ KONITSA καὶ ἀπανταχοῦ Κονιτσιώτες, ἔξαιρετικῶς ἀνησυχῶ, φοβοῦμαι, ὅχι μόνον, ἃν ἡ Δημοτική, Ἐκκλησιαστική θεσμική ἔξουσία, μέ Ἀδιάσπαστη ἐνότητα, χέρι-χέρι καὶ τήν ἐνεργόν συμπαράστασιν, παρουσίαν τοῦ κυριάρχου ΛΑΟΥ τῆς Ἀκριτικῆς KONITΣΗΣ, ὅτι τά ἑπόμενα ἐλάχιστα ἔτη, πού ἵσως, νά μήν ὑπάρχω-ζῶ, νά ἔχω ἐγκαταλείψει τόν μάταιον τοῦτον κόσμον, ἐκτροχιασμένον κόσμον, εὔχομαι ἀπό καρδιᾶς πιστέψτε με νά διαψευσθῶ, θριαμβευτικῶς καὶ πανηγυρικῶς ἡ Ἀκριτική KONITΣΑ θά καταλήξει, καταντήσει ἔνα μικρόν χωριόν, ἀφοῦ δέν θά ύπάρχει οὕτε τό Είρηνοδικεῖον, οὕτε ἡ Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης. Παρακαλῶ ἀφοῦ θά ρυμουλκηθεῖ, ἐνσωματωθεῖ καὶ συνενωθεῖ μέ τήν Ιεράν Μητρόπολην τῶν Ἰωαννίνων καλοσυνάτοι ἀναγνῶστες.

**Φώτιος Ζήσης τοῦ Ζήση
Κόνιτσα, 04 Αὐγούστου 2022**

ΕΧΑΣΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

Όλοι οι Δήμοι, Χωριά κ.λπ. όμορων περιοχών καὶ ὥχι μόνον με τους Συλλόγους, Αδελφότητες, προσπαθούν να αναβαθμίσουν τον τόπο τους καὶ να φέρουν κόσμο με ό,τι καλά επακόλουθο συνεπάγεται. Εμείς, τώρα μένουμε στάσιμοι. Αρκούμαστε στο σήμερα (φάγομεν, πίομεν καὶ απολαύσομεν) καὶ ὥχι στο αύριο. Όλοι μας φταίμε. Αρχοντες καὶ αρχόμενοι. Τόσες ευκαιρίες παρουσιάστηκαν, ώστε ο τόπος μας να βγει από την απομόνωση. Εμείς όμως, από στενοκεφαλιά, μιζέρια καὶ ωχαδερφισμό, ὥχι μόνο δεν τις εκμεταλλευτήκαμε, αλλά πολλές φορές εναντιωθήκαμε. Θα απαριθμήσω μερικά τρανταχτά παραδείγματα.

Όταν ο αείμνηστος Φρόντος, μεσουρανούσε, στα Γιάννενα με τις δραστηριότητές του, θέλησε να κάνει κάτι, για να

μείνει καὶ στο Δήμο μας. Επειδή όμως δεν ἔβρισκε ανταπόκριση από το τότε Δημοτικό Συμβούλιο, απευθύνθηκε στον νεούστατο Εξωραϊστικό Σύλλογο του οποίου Πρόεδρος ήταν ο αείμνηστος I. Παπαϊωάννου. Ήθελε να κατασκευαστεί ἔνα υπαίθριο θέατρο πίσω από το νυν Δημαρχείο στο λάκκο του Κρυστάλλη. Όταν πήγαμε στο Δημοτικό Συμβούλιο για να εγκρίνουν, όλοι ομόφωνα αντέδρασαν λέγοντας: «Αυτός θα μας χαλάσει το όμορφο τοιχίο που ακούμε κάθε πρωί τα κελανδίσματα, βάζοντας τεράστια μάρμαρα;» φυσικά το πράγμα σταμάτησε!!!

Μια εταιρεία, ήθελε να κτίσει στο Λιατοβούνι, ἔνα μικρό ξύλινο χωριό, φυσικά τουριστικό προς εκμετάλλευση. Έψαχναν να βρουν την κατάλληλη έκταση, είτε από ιδιώτες είτε από το κράτος- Δήμο. Μόλις το

μάθανε ορισμένοι εξυπνάκηδες αυτό, προσπάθησαν να το ματαιώσουν με το αιτιολογικό πως δεν συνάδει ξύλινο χωριό στο μέρος αυτό. Φυσικά οι άνθρωποι φύγανε.

Σε μια ορειβατική εξόρμηση στα Τζουμέρκα και συγκεκριμένα στα Άγναντα, έξω από το χωριό και στις παρυφές ενός λόφου βρεθήκαμε σ' ένα ξύλινο χωριό πολύ όμορφο με αθλοπαιδιές και ένα ξύλινο υπαίθριο θέατρο. Κόσμος πολύς, κυρίως ξένοι, λάτρεις της εξοχής και του βουνού. Ήταν η ίδια εταιρεία.

Ο Αθ. Μίσιος αφού έφτιαξε ένα μικρό ελικοδρόμιο προς τα Σέρβινα, ήρθε και εγκατέστησε ένα ελικόπτερο που εκτελούσε περιηγητικές διαδρομές στις εδώ βουνοκορφές. Μελλοντικά θα εκτελούσε δρομολόγια στις παραλίες Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας, Κέρκυρας και Λευκάδας. Εμείς αντί να αγκαλιάσουμε αυτή την προσπάθεια, τον διώξαμε με το αιτιολογικό πως ο θόρυβος του ελικοπτέρου διαταράσσει την ησυχία των άγριον zώων και γενικώς όλου του οικολογικού συστήματος. Δεν ξέρω αν κάνανε διάβημα οι κύριοι αυτοί και προς την πολεμική Αεροπορία, να μην πετούν τα πολεμικά αεροσκάφη στη χαράδρα του Αώου. Αυτή είναι η κατάντια μας. Οταν γνωστοποιήθηκε ότι θα εγκατασταθεί στην Κόνιτσα ο «ΝΟΣΤΟΣ», μαζευτήκανε εκατοντάδες υπογραφές για τη ματαίωση του. Ευτυχώς, τόσο ο «ΝΟΣΤΟΣ» όσο και η «ΚΙΒΩΤΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ», λειτουργούν κανονικά στον τόπο μας. Αναλογιστήκαμε ποτέ, πόσες οικογένειες εργάζονται εκεί και πόσα καταστήματα είναι προμηθευτές;

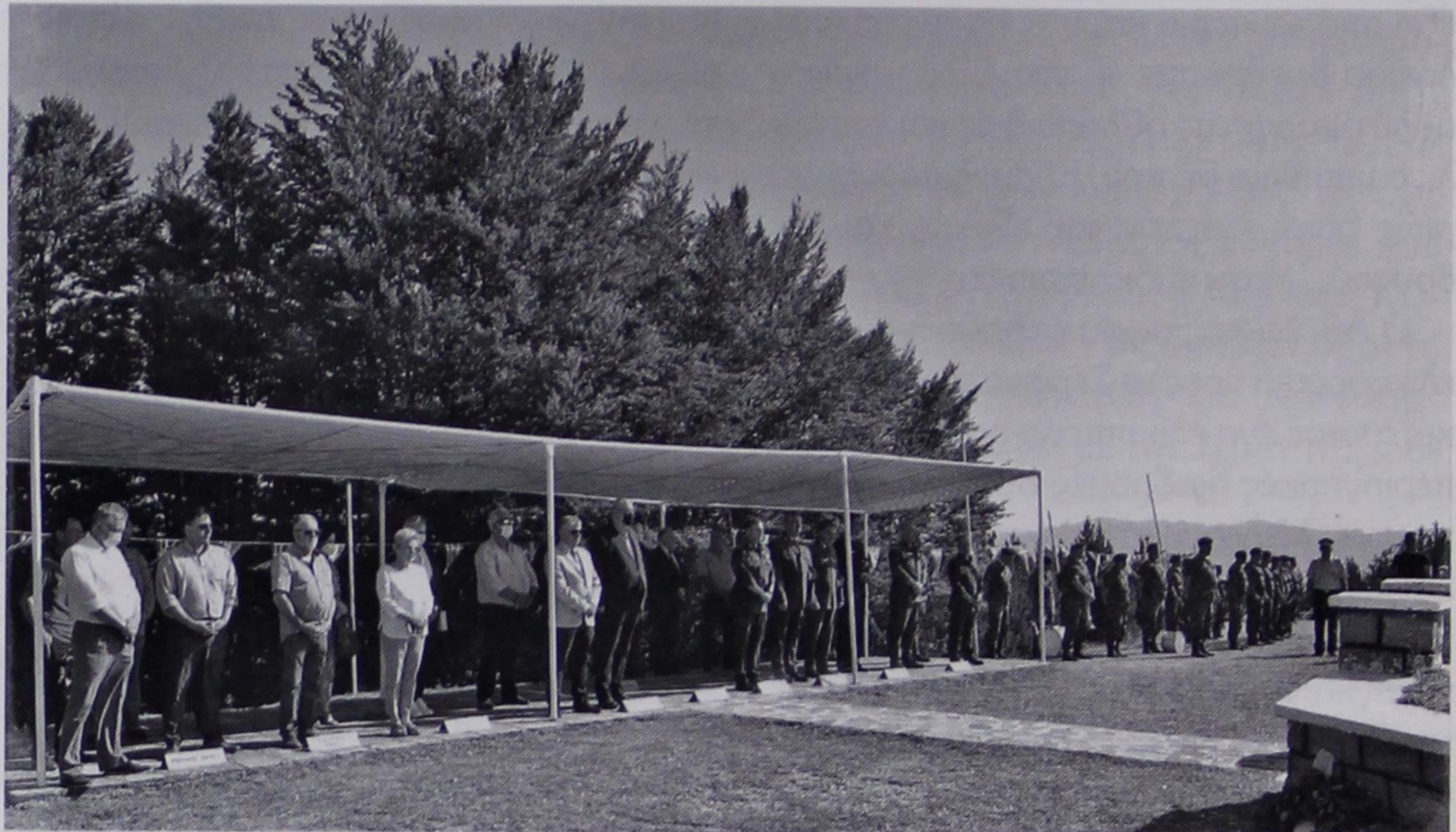
Είχαμε την ευλογία του Θεού να γεννηθεί ένας Άγιος στον τόπο μας. Καθημερινά και κυρίως τα Σαββατοκύριακα πολλές δεκάδες ανθρώπων ανηφορίζουν προς την Ι.Μ. Στομίου να προσκυνήσουν τον

Άγιο Παΐσιο. Εμείς τι κάναμε; Δεν γνωρίζω ποιας υπηρεσίας ήταν η φαεινή ιδέα να κλειδωθεί η πόρτα στο γεφύρι, με αποτέλεσμα να μειωθεί αισθητά η επισκεψιμότητα. Πολλοί και κυρίως άνθρωποι περασμένης ηλικίας, πηγαίνανε μέχρι το φράγμα με αυτοκίνητο, φανταστείτε να συμβεί κάποιο ατύχημα και να ψάχνουμε να βρούμε κλειδί για να μεταφερθεί ο άρρωστος στο Νοσοκομείο. Το κτίριο που είναι δίπλα στην πόρτα, δεν έγινε για έλεγχο; Ας τοποθετήσει ο Δήμος έναν από τους εξαμπνύτες για έλεγχο των αυτοκινήτων και της προσβασιμότητας.

Αυτά τα περιβόντα λουτρά Καβασίλων θα αξιοποιηθούν ποτέ; Όλοι οι υποψήφιοι Δήμαρχοι με σημαία τα Καβάσιλα ξεκινάγανε την ομιλία τους. Δυο φορές δρομολογήθηκε η ανασυγκρότησή τους, αλλά την τελευταία στιγμή ματαιώθηκε. Ο λόγος; Είναι γραμμένος στα πρακτικά του Δήμου. Σήμερα (δυστυχώς) ο δήμος παραχώρησε την εκμετάλλευσή τους σε ιδιώτη μέσα από δημοπράτηση. Στα Μ.Μ.Ε σχεδόν καθημερινά διαφημίζονται τα Ζαγοροχώρια. Τελευταία και τα Τζουμέρκα. Η Κόνιτσα με τα τόσα παραδοσιακά χωριά, με ωραίους ξενώνες, με βρύσες και γεφύρια πέτρινα μικρά μουσεία, κτλ, είναι άγνωστη στον πολύ κόσμο γιατί δεν υπάρχει η σχετική διαφήμιση από το Δήμο, από τους επαγγελματίες - η μόνη πόλη που δεν έχει Εμπορικό Σύλλογο. Στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων ούτε μια φωτογραφία της Κόνιτσας δεν υπάρχει, ενώ άλλες περιοχές μέχρι λεπτομερείς χάρτες έχουν αναρτημένους. Με τέτοια μυαλά, με τη νωχελικότητα την καχυποψία για τον πλησίον μας και γενικά τον ωχαδερφισμό, τόπος μας ποτέ δε θα πάει μπροστά.

E. Εναγγελίδης
Μόνιμος κάτοικος Κόνιτσας

ΦΟΥΡΚΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ: Εκδηλώσεις μνήμης για την Γυναικα της Πίνδου, των αξιωματικούς Κων/νο Δαβάκη, Αλέξανδρο Διάκο και όλους τους ήρωες του έπους του 1940

Τη μνήμη της γυναικας της Πίνδου, των αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη, Αλέξανδρου Διάκου και όλων των ηρώων του έπους του 1940, παρουσία του Περιφερειάρχη Ηπείρου και του Δημάρχου Κόνιτσας, τίμησαν η Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Κόνιτσας και η Κοινότητα Φούρκας με τη διοργάνωση επετειακών εκδηλώσεων στη Φούρκα Κόνιτσας την Τετάρτη 20 Ιουλίου 2022.

Στο εκκλησάκι του Προφήτη Ηλία ύψωμα του Προφήτη Ηλία στη Φούρκα τελέσθηκε Θεία Λειτουργία και στο μνημείο των πεσόντων εψάλη δοξολογία και επιμνημόσυνη δέσποιν, χοροστατούν-

τος του Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα.

Ακολούθησε στέψη προτομών των ηρώων Κωνσταντίνου Δαβάκη και Αλέξανδρου Διάκου, κατάθεση στεφάνων, σύντομη τοπογραφική ενημέρωση από τον Υποδιοικητή του 583 Τάγματος Προκαλύψεως Ταγματάρχη Γεώργιο Ντόνα, ενώ τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε η φιλόλογος Γιάννα Νίκου με θέμα «Το έπος του '40 μας καθοδηγεί».

Στη συνέχεια ακολούθησε μικρή δεξιώση από την Περιφέρεια Ηπείρου και το Δήμο Κόνιτσας στην πλατεία της Κοινότητας Φούρκας, όπου ο Δήμαρχος

Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου απούθυνε χαιρετισμό και υποδέχτηκε τους προσκεκλημένους, ενώ χαιρετισμό απούθυνε και ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Καχριμάνης.

Ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης είχε οριστεί ο Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριος Οικονόμου, αλλά δεν κατέστη δυνατό να παραστεί λόγω έκτακτων ανειλημμένων κυβερνητικών υποχρεώσεων. Τις εκδηλώσεις τίμησαν με την παρουσία τους ο Περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέξανδρος Καχριμάνης, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Διοικητής της 8ης Ταξιαρχίας Ταξίαρ-

χος Παππάς Γεώργιος, ο Γενικός Περιφερειακός Αστυνομικός Διευθυντής Περιφέρειας Ηπείρου Υποστράτηγος Κωνσταντίνος Δούβαλης, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων Βασιλείος Μουσελίμης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Αντισυνταγματάρχης Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Υπαστυνόμος Β' Παναγιώτης Νάκος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κόνιτσας Αντιπρόραρχος Κωνσταντίνος Κίτσιος, η Αντιπεριφερειάρχης Αγνή Νάκου, ο Περιφερειακός Σύμβουλος Πρόδρομος Γαϊτανίδης, ο Πρόεδρος της Ένωσης Αποστράτων Στρατού Νομού Ιωαννίνων Σχης ε.α. Δημήτριος Καλησπεράτης και ο Αντιπρόεδρος Σχης ε.α. Γεράκης Δημήτριος, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Εφέδρων Αξιωματικών Νομού Ιωαννίνων Οδυσσέας Κιτσάκης, ο Αντιδήμαρχος Νικόλαος Τσιαλιαμάνης και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας Βασιλείος Σπανός, Κατερίνα Δημάρατου, Νικόλαος Καλτσούνης και Δημήτριος Γρημότσης. Ο Πρόεδρος της Κοινότητας Φούρκας Θεόδωρος Ράδος, ως εκπρόσωπος της οικογένειας Δαβάκη ο Δημήτρης Δαβάκης, εκπρόσωποι στρα-

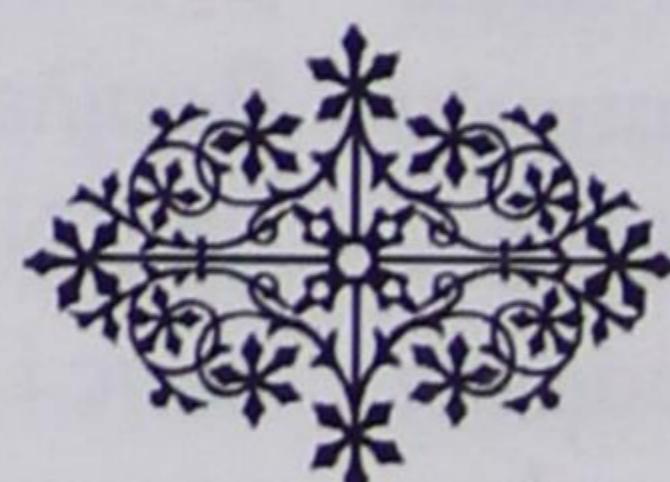

τιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών, τοπικών αρχών, κομμάτων και φορέων, κάτοικοι της Φούρκας και των όμορων Κοινοτήτων.

Στην εκδήλωση διαβάστηκε χαιρετισμός των Βουλευτών Ιωαννίνων Μαρίας Κεφάλα και Σταύρου Καλογιάννη, που απουσίασαν λόγω ανειλημμένων κοινοβουλευτικών υποχρεώσεων και στο τέλος έκλεισε ο Ήπειρώτης τραγουδιστής δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών Σάββας

Σιάτρας με ένα μοιρολόι, τιμώντας τους νεκρούς του έπους του 1940.

Ο Δήμαρχος ευχαρίστησε την Περιφέρεια για τη συμβολή της στην υλοποίηση των εκδηλώσεων, τους συντελεστές τους, τον Διοικητή της 8ης Ταξιαρχίας, τους Διοικητές του 583 Τ.Π. και Τ.Ε., την Αστυνομία, τους κατοίκους της Κοινότητας Φούρκας και όσους τίμησαν με την παρουσία τους την ημέρα τιμής και μνήμης.

Ανδονοχώρι - Μαρτυρικό χωριό Δήμου Κόνιτσας

79 χρόνια από το Ολοκαύτωμα του Ανδονοχωρίου

Το Σάββατο 9 Ιουλίου 2022, με τη συμπλήρωση 79 ετών από το Ολοκαύτωμα του μαρτυρικού χωριού Ανδονοχωρίου του Δήμου Κόνιτσας, με ιδιαίτερο σεβασμό πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις μνήμης για τους εκτελεσθέντες κατοίκους του Ανδονοχωρίου που βίωσαν τη ναζιστική θηριωδία από την 1η Ορεινή Μεραρχία Καταδρομών «Εντελθάις» του γερμανικού στρατού.

Τις εκδηλώσεις διοργάνωσε ο Δήμος Κόνιτσας, η Κοινότητα Ανδονοχωρίου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ανδονοχωρίου «Το Βορτόπι». Την 9η Ιουλίου 1943 οι Γερμανοί κατακτητές πυρπόλησαν το Ανδονοχώρι και εκτέλεσαν 22 από τους κατοίκους του, σε αντίποινα για την συμμετοχή τους στην αντίσταση κατά τη διάρκεια της κατοχής. Οι εκδηλώσεις περιελάμβαναν Όρθρο, Θεία Λειτουργία και

Δοξολογία στον Ιερό ναό του χωριού χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πιωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα, ενώ ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση στο Μνημείο των Ήρωών στην πλατεία του Ανδονοχωρίου, κατάθεση στεφάνων, ομιλία και μικρή δεξιώση.

Στην εκδήλωση απούθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσέας Πότσης, ενώ διαβάστηκε χαιρετισμός της Βουλευτή Ιωαννίνων Μαρίας Κεφάλα, που δεν παρέστη λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων.

Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο ερευνητής - εκπρόσωπος του Πολιτιστικού Συλλόγου Ανδονοχωρίου Χριστόφορος Βλάχος με βάση το ιστορικό αρχείο του οποίου εκφωνήθηκε η κεντρική

ομιλία από τη φιλόλογο Γιάννα Νίκου, με την οποία παρουσιάστηκαν ιστορικά στοιχεία της περιοχής, καταδεικνύοντας τα ανεξίτηλα αποτυπώματα της γερμανικής βαρβαρότητας στο Ανδονοχώρι. Η εκδήλωση έκλεισε με έναν ιδιαίτερο τρόπο με ένα μοιρολόι από τον Ηπειρώτη τραγουδιστή δημοτικών παραδοσιακών τραγουδιών Σάββα Σιάτρα.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσέας Πότσης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Δημήτριος Διαμάντης ως εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Αστυνομίας Ιωαννίνων, ο Διοικητής του 583 Τάγματος Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του

Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Παναγιώτης Νάκος, ο τέως Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, η Δημοτική Σύμβουλος Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης, ο Μιχάλης Οικονομίδης καθηγητής Καλών Τεχνών και γλύπτης, ο Πρόεδρος του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Κεφαλοβρύσου Γεώργιος Μάνης, οι κάτοικοι του Ανδονοχωρίου και της ευρύτερης περιοχής.

Ο Δήμαρχος ευχαριστεί θερμά όσους τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση μνήμης, τους συντελεστές της και κυρίως τον Χριστόφορο Βλάχο, με τις ενέργειες του οποίου το Ανδονοχώρι εντάχθηκε επίσημα με ΦΕΚ στον κατάλογο των Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών της Ελλάδας, την Πρόεδρο της Κοινότητας Στυλιανή Τάσσου και τις γυναίκες του χωριού που φρόντισαν για τα υπέροχα εδέσματα της δεξίωσης.

79η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΛΥΒΔΟΣΚΕΠΑΣΤΟΥ 9 ΙΟΥΛΙΟΥ 1943

Ο πρόεδρος του Δ.Δ. και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Μολυβδοσκεπάστου, διοργάνωσαν την Κυριακή 10 Ιουλίου 2022, εκδήλωση τιμής και μνήμης για την 79η επέτειο του ολοκαυτώματος του χωριού από τις ναζιστικές Γερμανικές δυνάμεις στις 9 Ιουλίου 1943.

Το πρωί της Κυριακής στον ιστορικό και περικαλλή ιερό ναό των Αγίων Αποστόλων, τελέστηκε από τον Αιδεσιμότατο π. Απόστολο Νάκο, Θεία Λειτουργία και μνημόσυνο για τους εκτελεσθέντες από τους Γερμανούς, ομιλία από τον εκπρόσωπο του Συλλόγου Απόστολο Τσίπη, επιμνημόσυνη δέοντη και κατάθεση στεφάνων στο Ήρώ ηρώων του Μολυβδοσκεπάστου, από τις παρευρισκόμενες πολιτικές και στρατιωτικές αρχές. Ακολούθησε δεξίωση όλων των παρευρισκόμενων, στις πυγές του Αγίου Γεωργίου.

Από τον ομιλητή έγινε ιδιαίτερη αναφορά για το ιστορικό του ολοκαυτώματος του χωριού στις 9 Ιουλίου 1943, και για τους εκτελεσθέντες : Γόρα Εμανουήλ, Τζιάτζο Σπυρίδωνα, Ροΐδη Νικόλαο, Μπέρτζο Απόστολο, και Τζιαβάρα Κωνσταντίνο, από ναζιστική Γερμανική ομάδα της 1ης Ορεινής Μεραρχίας « Εντελβάις».

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Νικό-

λαος Εξάρχου, ο Υποδιοικητής του 583 Τ.Π. Ταγματάρχης Γεώργιος Ντόνας, ο τέως Δήμαρχος Ιωαννίνων κ. Φίλιππος Φίλιος, ο τέως Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Ανδρέας Παπασπύρου, ο πρόεδρος του Δ.Δ. Μολυβδοσκεπάστου κ. Πρόκος Σταμάτιος, ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου κ. Μάνης Μιχαήλ, φίλοι προσκεκλημένοι, και πολλοί χωριανοί.

Ο πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου ευχαρίστησε τους προσκεκλημένους και τους χωριανούς για την τιμητική παρουσία τους στην εκδήλωση τιμής και μνήμης του ολοκαυτώματος του χωριού. Ιδιαίτερα ευχαρίστησε τις γυναικες του χωριού οι οποίες οργάνωσαν την δεξίωση στις πυγές του Αγίου Γεωργίου και παρασκεύασαν τα προσφερόμενα εδέσματα.

Ομιλία Αποστόλου Τσίπη

Αιδεσιμότατε,

Κύριοι εκπρόσωποι των πολιτικών και στρατιωτικών αρχών ,

Φίλοι προσκεκλημένοι, Αγαπητοί Χωριανοί.

Σαν σήμερα, στις 10 Ιουλίου 1943, σ' αυτόν εδώ τον πολύπαθο τόπο, την Μολυβδοσκέπαστο, την ιστορική Διπαλίτσα, οι πυκνοί καπνοί απ' τα πυρπολημένα σπίτια κρύβανε ακόμη και τον ήλιο, παντού μαύρα ντουβάρια. Θρήνοι γοεροί και μοιρολόγια δυστυχισμένων ανθρώπων

ακούγονται πάνω στα αποκαΐδια των νοικοκυριών. Η θλίψη και ο πόνος κυριαρχεί στις καρδιές των ανθρώπων. Τρία μικρά κορίτσια, θρηνολογούν πάνω στο πτώμα του εκτελεσμένου από τους Γερμανούς πατέρα τους, και μια νιόπαντρη κοπελιά, κρατά απαρηγόρητη στην αγκαλιά της τον νεκρό εικοσάχρονο άνδρα της, θύμα της Γερμανικής βαρβαρότητας, όπως και άλλοι τρεις Μολυβδοσκεπαστοί που οι συγγενείς τους, τους βρήκαν εκτελεσμένους έξω από το χωριό.

Αυτή η ζοφερή και καταθλιπτική εικόνα του Χωριού και των δυστυχισμένων κατοίκων που μόλις περιέγραψα, ήταν το αποτέλεσμα της βάρβαρης και ανελέντης στρατιωτικής επιδρομής κατά αμάχων και ανυπεράσπιστου χωριού, από τμήμα των ναζιστικών δυνάμεων της Ins Oρεινής Γερμανικής Μεραρχίας, γνωστής με το όνομα «Έντελβαις», την 9η Ιουλίου 1943. Αυτή η αποφράδια ημέρα, σ' αυτόν τον αιματοβαμμένο και πολυστέφανο τόπο, δεν έσβησε ποτέ από την μνήμη των Μολυβδοσκεπαστινών. Η μνήμη του πόνου, του θανάτου, της φρίκης και του ολέθρου, που άφησε σ' αυτόν τον τόπο η ναζιστική στρατιωτική βαρβαρότητα δεν σβήνει και δεν θα σβήσει ποτέ, γιατί οι κάτοικοι της ακριτικής αυτής έπαλξης δεν ξεχνούν. Δεν ξεχνούν ποτέ τους ήρωες τους, δεν ξεχνούν τους φασίστες Γερμανούς που τους δολοφόνησαν. Και δεν ξεχνούν γιατί αιώνες τώρα, σ' αυτήν την εσχατιά της γης, δίνουν αγώνες για την πατρίδα και την ελευθερία. Στην συνειδητοποίηση των κατοίκων, του χρέους απέναντι

στους ήρωες και αγωνιστές αυτού του τόπου, αλλά και την πατρίδα, οφείλεται η καθιέρωση της επετείου του ολοκαυτώματος του χωριού στις 9 Ιουλίου κάθε χρόνου, ως ημέρα τιμής και μνήμης. Επιτρέψτε μου, για λόγους μνημοσύνης και ευγνωμοσύνης, ν' αναφέρω ότι πρωτεργάτες για την θεσμική καθιέρωση της ημέρας αυτής ως τοπικής εθνικής γιορτής, ήταν οι αείμνηστοι Θωμάς Δάφνης, πρόεδρος του χωριού και ο δάσκαλος Ριστάνης Απόστολος. Να επισημάνω επίσης ότι ο εορτασμός της επετείου αυτής σπρίχθηκε και εμπλουτίσθηκε ως προς το ιστορικό, μορφωτικό και πατριωτικό περιεχόμενο από τον Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού. Θεωρώ υποχρέωσή μου να επισημάνω ότι η επέτειος του ολοκαυτώματος, δεν είναι μια εθιμοτυπική υποχρέωση, με ένα δεδομένο και επαναλαμβανόμενο τελετουργικό. Όσοι έτσι το εκλαμβάνουν δεν τους έχει διδάξει τίποτε η ιστορία του τόπου, δεν έχουν κατανοήσει το ουσιαστικό περιεχόμενο της θυσίας των ηρώων και των αγώνων του λαού μας.

Κυρίες και κύριοι,

Αναμφίβολα το ουσιαστικό περιεχόμενο της επετείου αυτής, αξιακό, ιδεολογικό και πατριωτικό, είναι απόλυτα συνδεδεμένο με τα ιστορικά γεγονότα του ολοκαυτώματος και κυρίως με τις φασιστικές και απάνθρωπες επιχειρησιακές δράσεις των ναζιστικών Γερμανικών στρατευμάτων. Είναι λοιπόν χρήσιμο να γνωρίσουμε έστω και συνοπτικά τα ιστορικά γεγονότα του ολοκαυτώματος της

Μολυβδοσκεπάστου, από τις ναζιστικές Γερμανικές δυνάμεις της Ins Ορεινής Μεραρχίας (Εντελβαϊς), και όλοι θα αντιληφθούμε γιατί στο πέρασμά της με ιδιαίτερη σκληρότητα, χωρίς οίκτο και έλεος, πυρπολούσαν, κατέστρεφαν, λεηλατούσαν και εκτελούσαν αναίτια αμάχους.

Η Γερμανική In Ορεινή Μεραρχία δημιουργήθηκε την 31η Μαΐου 1938 από την Βέρμαχτ, ως αναβάθμιση της προϋπάρχουσας Ορεινής Ταξιαρχίας, μετά από την αναίμακτο κατάκτηση της Αυστρίας. Ως διακριτικό της Ins O. M. ορίστηκε το άνθος του αλπικού φυτού Εντελβαϊς, το οποίο και όλοι φέρουν ως σήμα στο πιλότικο και τα μανίκια. Η In O.M. έλαβε μέρος σε όλες τις μάχες του Γ' Ράιχ. Στις αρχές του 1943, μετά και την αποτυχία των Γερμανικών δυνάμεων στο μέτωπο της Ρωσίας - επιχείρηση «Μπαρμπαρόσα» - με εντολή του Χίτλερ η In O.M. αποσπάται από το μέτωπο της Ρωσίας και υπό την διοίκηση του νέου διοικητή στρατηγού Στέπνερ μεταφέρεται στην πόλη της Σερβίας Μιτρόβιτσα. Ο Χίτλερ υποχρεώθηκε στην απόφαση αυτή, γιατί διαπίστωσε ότι οι Ιταλοί ως κατοχική δύναμη είχαν χάσει την μάχη του ελέγχου, στα Βαλκάνια έχει φουντώσει το αντάρτικο κίνημα και γιατί πίστεψε στις παραπλανητικές κινήσεις των Συμμαχικών Δυνάμεων για απόβαση σια

παράλια της Δυτικής Ελλάδας. (Σχέδιο Animals). Η εντολή που δόθηκε στην In O.M. ήταν να εκτελούνται επί τόπου οι στασιαστές, οι ένοπλοι αιχμάλωτοι και οι υποστηρικτές τους. Να καταστρέφουν και να πυρπολούν κάθε χωριό

και οικισμό στο διάβα τους. Μετά τις επιχειρήσεις στην Σερβία, Μαυροβούνιο και Βόρεια Αλβανία (επιχείρηση Μαύρο) ο Χίτλερ δίνει εντολή να κινηθεί αμέσως η Μεραρχία προς Σκόπια - Φλώρινα - Ερσέκα - Λεσκοβίκι - Ιωάννινα. Πρόκειται για το σχέδιο «Δέλτα», το οποίο πρέβλεπε την εκκαθάριση της Ηπείρου από τις αντάρτικες ομάδες και την εξασφάλιση της ελεύθερης διακίνησης των Γερμανικών δυνάμεων επι των οδικών αξόνων προς Ιωάννινα, Αρτα και Ήγουμενίτσα. Παρά την αντίσταση των Αλβανικών αντάρτικων δυνάμεων η Γερμανική εμπροσθοφυλακή υπό τον συνταγματάρχη Ζόμμερ φθάνει νότια της Ερσέκας προς το Λεσκοβίκι και ζητά ενισχύσεις γιατί πληροφορείται ότι το Λεσκοβίκι είναι έδρα ανταρτών. Αμέσως δίνεται εντολή στον Συνταγματάρχη Ζάλμινγκερ να σπεύσει με το 2^ο Τάγμα και μια μονάδα Μηχανικού και με εντολή να εξοντώσει τους αντάρτες στο Λεσκοβίκι, να καταλάβει την γέφυρα στο Περάτι (Μέρτζιαν) και να την επισκευάσει. Το Λεσκοβίκι, μετά από πολύνεκρες μάχες στις 7 και 8 Ιουλίου καταλαμβάνεται από τους Γερμανούς. Η καταστροφή είναι ολοκληρωτική.

Οι Μολυβδοσκεπαστινοί βλέπανε το βράδυ της 7ης Ιουλίου το Λεσκοβίκι να καίγεται. Είχαν όμως την κρυφή ελπίδα ότι οι Γερμανοί δεν θα έλθουν στο χωριό γιατί δεν υπήρχαν ανταρτικές ομάδες. Το απόγευμα της 8ης Ιουλίου οι Γερμανοί περνάνε την Μέρτζιαν και στρατοπεδεύουν στην θέση «Παζάρια» της Μελισσόπετρας. Το πρωί της 9ης Ιουλίου με εν-

τολή του συνταγματάρχη Ζόμμερ οι Γερμανοί πυρπολούν το χωριό Καλόβρυση και εκτελούν 6 κατοίκους. Ταυτόχρονα μια ομάδα του 6^{ου} Λόχου περνά την Μεσογέφυρα και κατευθύνεται προς την Ι. Μ. Μολυβδοσκεπάστου. Οι κάτοικοι του χωριού βλέπουν καθαρά ότι διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο και σπεύδουν, όσοι δεν είχαν ήδη φύγει, να κρυφτούν στα ριζά του βουνού και στο ρέμα του Αγίου Χριστόφορου στην θέση Βαρλαάμ. Οι Γερμανοί φθάνοντας στο Μοναστήρι βάζουν φωτιά στα κελιά της Μονής και στις θημωνιές των σιτηρών. Στην συνέχεια πεζοί ανεβαίνουν στο χωριό. Στην είσοδο του χωριού, στο αλώνι, βρίσκουν τον Σπύρο Τζιάτζο που δεν έφυγε, πιστεύοντας ότι θα διασώσει το βίος του. Τον βάζουν να φωνάξει τους χωριανούς να επιστρέψουν στο χωριό. Με τρεμάμενη φωνή καλεί τρεις φορές τους χωριανούς και μετά επιστρέφει στο σπίτι του. Οι Γερμανοί βλέπουν ότι το χωριό είναι άδειο, διασκορπίζονται μέσα στο χωριό και βάζουν φωτιά σ' όλα τα σπίτια, σε τρεις εκκλησίες και εκτελούν όποιον βρίσκουν μπροστά τους. Πρώτον εκτέλεσαν τον Σπύρο Τζιάτζο που τον συνάντησαν έξω από το σπίτι του, μπροστά στα έντρομα μάτια των παιδιών του και της γυναικάς του, που ακούγοντας την φωνή του να τους καλεί, έσπευσαν να επιστρέψουν και γίνανε μάρτυρες της εκτέλεσής του. Δεύτερος εκτελείται στο κέντρο του χωριού, ο νεαρός και νιόπαντρος Μανόλης Γόρας, μόδις είκοσι ετών. Οι Γερμανοί λεηλατώντας και πυρπολώντας μέχρι την κορυφή του χωριού όλα τα σπίτια και τρεις εκκλησίες,

συλλαμβάνουν τρεις κατοίκους, τον Ροΐδη Νικόλαο, τον Μπέρτζο Απόστολο και τον Τζιαβάρα Κωνσταντίνο, δάσκαλο και ιεροψάλτη που ήδη είχε χάσει το παιδί του Αριστείδη, 31 ετών, στις μάχες του Αλβανικού μετώπου το 1940. Τους τρεις συλληφθέντες τους φορτώνουν βαριά κιβώτια με οπλισμό και πυρομαχικά, τους οδηγούν προς την Ψηλοτέρα και λίγο πριν φθάσουν, στην θέση Μαντασίνια τους εκτελούν.

Έτσι οι Γερμανοί φασίστες, αναίτια, αδίστακτα, και ανελέητα ολοκλήρωσαν την ολοσχερή καταστροφή της Μολυβδοσκεπάστου. Η ιστορική Διπαλίτσα, για μια ακόμη φορά καταστρέφεται, για μια ακόμη φορά, θρήνοι, κλαυθμοί και μοιρολόγια ηχούν και κυριαρχούν παντού. Για μια ακόμη φορά οι Μολυβδοσκεπαστινοί χάνουν τα παιδιά τους, τα σπίτια τους, το βίο τους από βάρβαρους κατακτητές. Οι τραγικές εικόνες της καταστροφής δεν θα σβήσουν ποτέ από την μνήμη τους και η πίκρα και ο πόνος γίνονται μοιρολόγι με τους στίχους του Διπαλιτσιώτη Τάκη Πρόκου και το κλαρίνο του ξακουστού στο Πωγώνι Κουλού.

«... Μαύρα ντουβάρια μείνανε και σπίτια γκρεμισμένα

Κ' οι Διπαλιτσιώτες πήρανε τον δρόμο για τα ξένα....

Σήκω Κουλέ για να το πεις, σήκω να το λαλήσεις

Της Διπαλίτσας το Χαμό να τον μοιρολογήσεις»

Κυρίες και κύριοι.

Από την συνοπτική αυτή εξιστόρηση του ολοκαυτώματος της Μολυβδοσκεπάστου, όλοι πιστεύω αντιλαμβανόμαστε ότι το φρικτό αυτό ραντεβού του χωριού μας με τον θάνατο και την καταστροφή, που κανείς δεν φανταζόταν ότι θα γίνει εκείνο το πρωινό της 9ης Ιουλίου 1943, δεν είναι ένα τυχαίο πολεμικό γεγονός, δεν οφείλεται σε προσωπικές πρωτοβουλίες και δεν είναι μια πράξη εκδίκησης ή αντεκδίκησης. Η βία που σημάδεψε τον μαρτυρικό αυτό τόπο, είναι η έκφραση και πραγμάτωση μιας φασιστικής ιδεολογίας που διακατέχει όλο το τρίτο Ράϊχ στην πορεία του για την δημιουργία της Μεγάλης Γερμανίας. Η χρήση από τον Γερμανικό Στρατό της ακραίας βίας για την καθυπόταξη του αντιπάλου και την επιβολή της ειρήνης του τρόμου, είναι μια κεντρική ελεγχόμενη επιλογή του τρίτου Ράϊχ με ιδεολογικό - ναζιστικό πνεύμα που έχει διαπεράσει και εδραιωθεί σε θεσμούς και συνειδήσεις. Το πνεύμα αυτό της φασιστικής βίας είναι απολύτως διακριτό στην δράση της Ins O.M. Έντελβαϊς, η οποία ακολουθώντας την διαδρομή Σερβία, Μαυροβούνιο, Σκόπια, Αλβανία, Ήπειρο, σκορπά παντού τον θάνατο, την καταστροφή, εκτελεί εν ψυχρώ αμάχους, αιχμαλώτους, και κρατά ομήρους. Παντού αφήνει το αιματηρό της στίγμα και μια πύρινη κόλαση που κατακαίει σπίτια, περιουσίες, zώα και ανθρώπους.

Να γιατί εκείνο το πρωινό της 9ης Ιουλίου 1943 οι Μολυβδοσκεπαστινοί δεν συναντήθηκαν με έναν συμβατικό αντίπαλο στο πλαίσιο ενός παραδοσιακού

πολέμου, αλλά με έναν εχθρό έτοιμο και αποφασισμένο να παραβιάσει συνειδητά κάθε γραπτό και εθιμικό δίκαιο, να σκοτώσει, να πυρπολήσει, να καταστρέψει.

Να γιατί η θυσία των Μολυβδοσκεπαστινών δεν ήταν απλά μια πράξη αντίστασης σ' ένα πολεμικό επεισόδιο, αλλά πράξη αντίστασης στον Γερμανοφασισμό, μια ουσιαστική συνεισφορά στον αγώνα για την υπεράσπιση της ελευθερίας, της εθνικής ανεξαρτησίας και της δημοκρατίας.

Να γιατί η σημερινή ημέρα και η κάθε επέτειος αυτής της ημέρας, δεν είναι μια εθιμοτυπική υποχρέωση, αλλά μια ημέρα που το ουσιαστικό της περιεχόμενο ταυτίζεται με τις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της πατρίδας, του πολιτισμού.

Να γιατί η συμμετοχή μας, σ' αυτές τις εκδηλώσεις τιμής και μνήμης των πρωκών στιγμών του λαού μας, γίνεται, ιδιαίτερα για τους νέους, βιωματική διαπαιδαγωγική διαδικασία που μας μορφώνει, ενισχύει την ιστορική μας μνήμη, μας εξυψώνει πνευματικά και μας κάνει εθνικά υπερήφανους.

Κυρίες και κύριοι,

Σήμερα που η ειρήνη ματώνει σε πολλά μέρη του κόσμου, σήμερα που ανθρώπινα δικαιώματα καταπατώνται, σήμερα που κράτη διαμελίζονται και λαοί αναζητούν την ελευθερία τους, τα θύματα της φασιστικής Γερμανικής θηριωδίας, μας κάνουν να κατανοήσουμε καλύτερα την διαχρονική αξία της ελευθε-

ρίας, της ειρήνης και της πατρίδας, αλλά και την αναγκαιότητα του διαρκούς και καθημερινού αγώνα όλων μας για την διατήρηση και διαφύλαξη αυτών των αξιών και αγαθών. Μιλώ για καθημερινό αγώνα, γιατί η ελευθερία ενός λαού, η ειρηνική διαβίωση και η κοινωνική γαλήνη, δεν κινδυνεύουν μόνο από εξωτερικούς εχθρούς, που κάποτε μπορεί να κληθούμε να αντιμετωπίσουμε, αλλά και από εσωτερικούς. Και εννοώ όλους αυτούς που στο όνομα μιας δύθεν ιδεολογίας, πατριωτισμού και εθνικισμού, δολοφονούν, πυρπολούν, καταστρέφουν και εκβιάζουν. Όλοι αυτοί συνειδητά ή όχι είναι εχθροί της ελευθερίας και της δημοκρατίας. Δυστυχώς και σήμερα ο φασισμός και οι εκφραστές τους είναι δίπλα μας, στη γειτονιά μας, στη πόλη μας, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, παντού. Αμετανόντοι για τα όσα δεινά έζησε η ανθρωπότητα από τις φασιστικές πολιτικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις (πραξικοπήματα, δικτατορίες, παγκόσμιοι πόλεμοι, εξορίες και εκτελέσεις πολιτών) οραματίζονται να επανέλθουν και να κυριαρχήσουν στο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο των κρατών με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ζωή των πολιτών και της δημοκρατίας. Τέτοιες προσπάθειες τις ζήσαμε στην χώρα μας, ευτυχώς για λίγο γιατί ο λαός τους έβαλε και πάλι στο περιθώριο. Τέτοιες προσπάθειες γνωρίζουμε όλοι ότι γίνονται σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη. Για να κατανοήσουμε ότι ο κίνδυνος της επικράτησης του φασισμού είναι υπαρκτός, θα σας αναφέρω μια ετήσια παν-

γυρική εκδήλωση ναζιστών στην Γερμανία.¹ Κάθε χρόνο, την Πεντηκοστή, στο Μίτενβαλντ της Βαυαρίας, βετεράνοι του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και νοσιαλγοί του ναζιστικού παρελθόντος, συναντιόνται και θυμούνται τα «ηρωικά» κατορθώματα της Γερμανικής μεραρχίας Εντελβαΐς. Φυσικά, αυτά τα κατορθώματα δεν είναι τίποτα άλλο από τα ατιμώρητα εγκλήματα πολέμου κατά του άμαχου πληθυσμού. Να θυμίσω, ότι στην περιοχή αυτή υπήρξε Δήμαρχος ο γιός του αιμοσταγούς συνταγματάρχη Ζάλμινγκερ της Ins O.M. Εντελβαΐς, ο οποίος ευθύνεται για τις περισσότερες σφαγές στην Ήπειρο. Ο δήμαρχος αυτός αρνήθηκε να δεχθεί αντιπροσωπεία Ηπειρωτών από τα μαρτυρικά χωριά. Όλοι πια αντιλαμβανόμαστε, ότι ο αγώνας μας κατά του φασισμού δεν είναι μόνο αναγκαίο να είναι καθημερινός είναι και μια πράξη ευθύνης και χρέους απέναντι στην πατρίδα μας και την δημοκρατία.

Κυρίες και κύριοι,

Σε λίγο θα βρεθούμε όλοι στο Ηρώο του χωριού μας, ταπεινοί προσκυνητές, και με περηφάνεια για τον πολιτισμό μας και την πατρίδα, θα καταθέσουμε ένα δάφνινο στεφάνι και ένα δάκρυ στην μνήμη των αθάνατων νεκρών μας. Για μας όμως τους Μολυβδοσκεπαστινούς το χρέος μας δεν τελειώνει εδώ. Είναι απαράδεκτο, το ιστορικό χωριό μας, μια ζωντανή έπαλξη Ελληνισμού και Ορθοδοξίας ανά τους αιώνας, μετά από τόσες καταστροφές και θυσίες για

¹ EPT, «ΜΗΧΑΝΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ»

τα ιερά και τα όσια της πατρίδας, να μην έχει αναγνωριστεί ακόμη ως «Μαρτυρικό Χωριό». Γνωρίζω ότι η αναγνώριση αυτή δεν χορηγείται αυτοδικαίως από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς. Όμως είναι ιστορικά απαράδεκτο και ηθικά ανεπίτρεπτο να υπάρχουν στην χώρα μας χωριά που υπέστησαν την ναζιστική θηριωδία και ακόμη δεν έχουν αναγνωριστεί ως Μαρτυρικά. Η κατάσταση αυτή δεν πρέπει να συνεχισθεί γιατί είναι σαν να αγνοούμε ή ν' αρνούμαστε την ιστορική πραγματικότητα και βέβαια να περιορίζουμε τις απαιτήσεις μας για τις πολεμικές αποζημιώσεις, που ήδη η χώρα μας τα τελευταία χρόνια με ομόφωνη απόφαση της Ελληνικής Βουλής έχει επαναφέρει στο προσκήνιο των διεκδικήσεων από την Γερμανία. Ας το συνειδητοποιήσουμε εμείς οι Μολυβδοσκέπαστινοί, η ευθύνη μας για την καθυστέρηση αυτή της αναγνώρισης είναι πολύ βαριά και θα μας στιγματίζει ηθικά και ιοπορικά. Το χρέος μας απέναντι στην ιστορία του χωριού δεν μπορεί και δε πρέπει να εξαντλείται με την αυτονόητη υποχρέωση απόδοσης τιμής και ευγνωμοσύνης στις επετείους. Πρέπει όλοι μαζί συντονισμένα, κάτοικοι και φορείς, να ενεργοποιηθούμε για την καταγραφή και ανάδειξη των ιστορικών στοιχείων του ολοκαυτώματος του χωριού, να διορθώσουμε ακόμη και λανθασμένες καταγραφές στα κρατικά αρχεία, όπως του Μανόλη Γόρα που εκτελέστηκε από τους Γερμανούς και τα στρατολογικά έγγραφα αναγράφουν ότι «πέθανε εν τη οικίᾳ του», να

συγκροτήσουμε έναν πλήρη φάκελο και να ζητήσουμε από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς την αναγνώριση του χωριού μας ως «Μαρτυρικού Χωριού»

Η αναγνώριση αυτή του χωριού μας, ως μαρτυρικού τόπου δεν θα είναι απλά και μόνο μια ιστορική δικαίωση των κατοίκων που υπήρξαν θύματα της ναζιστικής θηριωδίας. Θα είναι και μια συμβολή στη διαπαιδαγώγηση της νέας γενιάς στις αξίες της ειρηνικής συμβίωσης και της ευρωπαϊκής συνεργασίας βασισμένης πάνω σε έναν κοινό κώδικα αξιών, στοιχείο του οποίου θα είναι, ανάμεσα στα άλλα, η ειλικρινής αναγνώριση των σφαλμάτων του παρελθόντος και κυρίως των παραβιάσεων των πανανθρώπινων κανόνων της ηθικής, με την ελπίδα ότι θα αποφύγουμε την επανάληψη τους στο μέλλον. Να μην ξεχνάμε, ότι έτσι κ' αλλιώς στις νεότερες γενιές θα καταλήξει η διαχείριση της ιστορικής μνήμης των αγώνων και των θυσιών των κατοίκων αυτού του τόπου. Και βέβαια σ' όλους εμάς που κατοικούμε ή καταγόμαστε από την Μολυβδοσκέπαστη, ανήκει η ιστορική ευθύνη να κρατήσουμε άσθεση τη φλόγα της μνήμης, να αναζητήσουμε δικαίωση για τα θύματα της γερμανικής θηριωδίας και να αναγνωρίσουμε την Μολυβδοσκέπαστη ως «Μαρτυρικό Χωριό». Ας το προσπαθήσουμε όλοι μαζί. Σας ευχαριστώ.

Μολυβδοσκέπαστος

10/07/2022

Τσίπης Κ. Απόστολος

ΚΟΝΙΤΣΑ: ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ

Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν την Κυριακή 10 Ιουλίου 2022 με επίσκεψη και ξενάγηση στην πατρική οικία του Αγίου Παΐσιου και παράκληση στο εξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας, παρουσία του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Κωνσταντίνου Τασούλα.

Τη Δευτέρα 11 Ιουλίου 2022 τελέσθηκε Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Στομίου, όπου μόνασε ο Άγιος και το απόγευμα της ίδιας μέρας Μέγας Πολυαρχιερατικός Εσπερινός στον Ιερό Προσκυνηματικό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού, παρουσία του Υφυπουργού Προστασίας του Πολίτη Ελευθερίου Οικονόμου, ιερουργούντων των Μητροπολιτών Σισανίου και Σιατίστης Αθανασίου, Καστορίας Καλλινίκου και Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης Ανδρέα, καθώς και λιτάνευση της εικόνας του Αγίου από τον Ναό ως την πατρική οικία του Αγίου.

Οι εκδηλώσεις ολοκληρώθηκαν την Τρίτη 12 Ιουλίου 2022 με πανηγυρική Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία στο Ναό του Αγίου Κοσμά, παρουσία του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γεωργίου Αμυρά.

Στη συνέχεια ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Νικόλαος Εξάρχου δεξιώθηκε τους δημότες στο προαύλιο του Δημαρχείου και τις Αρχές στο γραφείο του, όπου τέθηκαν

ζητήματα που αφορούν στην περιοχή και προσφέρθηκαν αναμνηστικά δώρα.

Οι επίσημοι προσκεκλημένοι επισκέφθηκαν την Έκθεση Ζωγραφικής και την Έκθεση Αγιογραφίας του Δήμου, όπου προσφέρθηκαν εικόνες του Αγίου Παΐσιου στον Πρόεδρο της Βουλής Κων/νο Τασούλα και στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος Γεώργιο Αμυρά.

Στις εκδηλώσεις παρέστησαν και οι Μητροπολίτες Σισανίου και Σιατίστης κ.κ. Αθανάσιος, Καστορίας κ.κ. Καλλίνικος, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέας, ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Κωνσταντίνος Τασούλας, ο Υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Γεώργιος Αμυράς ως εκπρόσωπος της Κυβέρνησης, ο συντοπίτης μας Υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριος Οικονόμου, ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλα, ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Σκούμας, ο Διευθυντής Διαβιβάσεων του Γ' Σώματος Στρατού Συνταγματάρχης Σγουρίδης Αστέριος ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ιωαννίνων κ. Βασίλειος Μουσελίμης, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής Λαγός Βασίλειος ως εκπρόσωπος της Περιφερειακής

Αστυνομικής Διεύθυνσης Ιωαννίνων, ο Αστυνομικός Υποδιευθυντής της Διεύθυνσης Αστυνομίας Ιωαννίνων Δημήτριος Διαμάντης, ο Διοικητής του 583 Τ.Π. Αντισυνταγματάρχης Περικλής Χαλάστρας, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Υπαστυνόμος Β' Παναγιώτης Νάκος, ο Διοικητής της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κόνιτσας Αντιπύραρχος Κωνσταντίνος Κίτσιος, ο Πρόεδρος Σχης ε.α. Δημήτριος Καλησπεράτης και μέλη της Ένωσης Αποστράτων Στρατού Νομού Ιωαννίνων, ως εκπρόσωποι της Περιφέρειας Ηπείρου οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι Γιούλα Μπρο-

κώστα και Πρόδρομος Γαϊτανίδης, οι πρώην Δήμαρχοι Κόνιτσας Παναγιώτης Γαργάλας, Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης (Πρόεδρος Κοινότητας Κόνιτσας) και Ανδρέας Παπασπύρου, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός και οι Αντιδήμαρχοι Νικόλαος Τσιαλιαμάνης και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κόνιτσας Κατερίνα Δημάρατου, Ελένη Νίνου και Γεώργιος Ρόμπολος, εκπρόσωποι στρατιωτικών, αστυνομικών, πυροσβεστικών και τοπικών αρχών και πλήθος πιστών τιμώντας τον Άγιο. Μετά το πέρας των εκδηλώσεων προσφέρθηκε γεύμα στις αρχές στο εξοχικό κέντρο «Βοϊδομάτης».

ΓΙΟΡΤΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ στην ΑΕΤΟΜΗΛΙΤΣΑ

του **Κώστα Γ. Παγανιά**

Μετά από δύο χρόνια αναγκαστικής διακοπής πραγματοποιήθηκαν φέτος στην Αετομηλίτσα οι εκδηλώσεις για την κτηνοτροφία και για τον εορτασμό της Παναγίας, της επωνομαζόμενης από τους Ντενισκιώτες Βλάχους Sumulaia (Σουμουλάια), δηλαδή Μελαχροινή.

Το τριήμερο 6, 7 και 8 Αυγούστου όλοι οι Ντενισκιώτες αλλά και πλήθος επισκεπτών από την ευρύτερη περιοχή, με τους πρώτους να εργάζονται εθελον-

τικά και τους δεύτερους να απολαμβάνουν την γνωστή σε όλους Βλάχικη φιλοξενία.

Ψητές προβατίνες, αρνιά, κοτόπουλα, πίτες, τυριά, κρασιά όλα προσφορά των χωριανών, διατέθηκαν δωρεάν σε πλήρη αφθονία σε όλους.

Το όλο χαρούμενο και όμορφο σκηνικό συμπλήρωσε το κλαρίνο του Κώστα Σμόλικα που αντηχούσε στις καταπράσινες πλαγιές του Γράμμου με τον χορό

των παρευρισκομένων σε πλήρη έξαρση.

Η φετινή γιορτή ήταν αφιερωμένη στον μεγάλο απόντα και ευεργέτη της περιοχής Θόδωρο Νιτσιάκο και σε όλους τους χωριανούς που έφυγαν από κοντά μας Τουλίκας... των οποίων τα ονόματα αναφέρθηκαν πολλάκις στις εκδηλώσεις.

Σημαντική, σημειολογική και αισιόδοξη η συνέχεια της προσφοράς αλλά και η φυσική παρουσία των απογόνων τους... Ισχυρός ο μεταλαμπαδευμένος πατριωτισμός από τους γονείς τους...

Στις εκδηλώσεις παραβρέθηκαν ο Περιφερειάρχης κ. Καχριμάνης, η Βου-

λευτής κ. Κεφάλα, ο δήμαρχος Κόνιτσας κ. Εξάρχου, δημοτικοί σύμβουλοι, ο τυρέμπορος κ. Καράλης, ο πρόεδρος των μετακινούμενων κτηνοτρόφων κ. Δεκόλης, πρόεδροι συλλόγων, Κοινοτήτων κ.α.

Μπράβο σε όλους τους Ντενισκιώτες για την περιποίηση και κυρίως για τον εθελοντισμό.

Μεγάλη κοσμοσυρροή παρατηρήθηκε και τον 15Αύγουστο όπου γιορτάστηκε και τιμήθηκε η Παναγία η Σουμουλάια. Άλλο ένα τριήμερο γιορτής, χαράς και χορού με την ορχήστρα του Κοκκινόπουλου.

Καλή αντάμωση του χρόνου.

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Την Τρίτη 23 Αυγούστου και Τετάρτη 24 Αυγούστου 2022 πραγματοποιήθηκαν εορταστικές εκδηλώσεις από την Ιερά Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης και το Δήμο Κόνιτσας προς τιμήν του Εθναποστόλου Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στην Κόνιτσας.

Την Τρίτη 23 Αυγούστου τελέστηκε πολυαρχιερατικός πανηγυρικός εσπερινός και την Τετάρτη 24 Αυγούστου πανηγυρική Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού χοροστατούντων των Σεβασμιωτάτων Αρχιερέων Φθιώτιδος κ.κ. Συμεών,

Καστορίας κ.κ. Καλλινίκου και Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Δήμαρχος παρέθεσε δεξίωση στο Δημαρχείο Κόνιτσας για τους πολίτες και τις αρχές, όπου τέθηκαν πολλά θέματα που αφορούν στην περιοχή.

Στις θρησκευτικές εκδηλώσεις παρέστησαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας, οι Μητροπολίτες Φθιώτιδος, Καστορίας και Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, ο Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου Οδυσσέας Πότσης, ο Διοικητής της 8ης Μηχανοποιημένης (Μ/Π) Ταξιαρχίας Ταξιαρχος Παππάς Γεώργιος, ο Διοικητής του 583 ΤΠ Αντισυνταγματάρχης Πεζικού Χαλάστρας Περικλής, ο Διοικητής του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Παναγιώτης Νάκος, ο Υποδιοικητής ΤΕΘ Κόνιτσας Ταγματάρχης Πεζικού Ρούκος Ευάγγελος, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός και οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι Πρόδρομος Γαϊτανίδης και Γιούλα Μητροκώστα, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Ανδρέας Παπασύρου, Δημήτριος Νιτσιάκος, Κατερίνα Δημάρατου και Νικόλαος Καλτσούνης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηφραιμίδης, Πρόεδροι των λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πλήθος κόσμου.

Η βαλανιδιά

Η Βαλανιδιά είναι δασικό δέντρο, που αναπτύσσεται ή φυτρώνει μόνη της. Αρχαία δρυς, πηγαίνοντας προς την Κεντρική Εκκλησία του χωριού μου, πιο κάτω από τον Γερο Πλάτανο, είναι η βελανιδιά, στην άκρη του δρόμου, δυστυχώς ακόμη, όχι σε καλό δρόμο, παρά τις υποσχέσεις των εκάστοτε προέδρων. Λοιπόν βαλανιδιά ή το δέντρο = αρχαία δρυς, η αγριοβελανιδιά. Σημείο αναφοράς του χωριού μας (Γεροπλάτανος).

Τι δεν είδε αυτή και τι δεν ξέρει! Φόνους, κρεμάλες, χαρές, κρυφές αγάπες, ραντεβού κ.λπ.-κ.λπ.

Πολλές βαλανιδιές σχηματίζουν στα ισώματα και τις πλαγιές δρυμώνες όπως λέγονται. Τα βελανίδια είναι τροφή των ζώων. Η ρίζα της διακλαδίζεται βαθιά στο χώμα και ο κορμός της ορθώνεται ψηλός, σκεπασμένος με σκληρό φλοιό. Από τον κορμό της διακλαδίζονται ακανόνιστα τα μεγάλα κλαδιά της και με την πυκνή της φυλλωσιά της παρουσιάζει μεγαλοπρέπεια.

Γι' αυτό λέγεται και «βασιλισσα του δάσους». Είναι δέντρο φυλλοβόλο, κι ανήκει στην κατηγορία των «διακλίνων φυτών» όπως λένε οι δασολόγοι. Ζει πολλά χρόνια. Η ξυλεία της είναι σκληρή, βαριά, η καλύτερη ξυλεία για οικοδομές και πατώματα. Η δική μας η βελανιδιά καθώς έλεγαν οι παλιοί φύτρωσε από ένα βελανίδι μόνη της το 1750 και

σιγά-σιγά μεγάλωσε. Όλοι την πρόσεχαν και την προσέχουμε. Είναι από την αρχαία εποχή ιερό δέντρο. Στο μαντείο της Δωδώνης φανέρωνε τη θέληση, ο Δίας, στους ιερείς.

Από το ξύλο της βαλανιδιάς της Δωδώνης πήραν ένα κομμάτι οι Αργοναύτες και το έβαλαν στην πρώρα της Αργούς για φυλαχτό. Μύθοι πολλοί. Όλοι τους την ύμνησαν, ιδιαιτέρως όμως ο Α. Παπαδιαμάντης με τον υπέροχο λογοτέχνημά του « Υπό την Βασιλικήν Δρυν».

Σκεφτήκαμε να της κάνουμε ένα σοφά. Οι γεωπόνοι μας είπαν ΟΧΙ. Θέλει νάναι ελεύθερη να ρουφάει από παντού το νερό.

Όλοι μας την καμαρώνουμε. Και καθώς, είπαμε σχηματίζει τεράστιους κορμούς και πελώριες διακλαδώσεις. Σκέφτηκα, ως λαογράφος να γράψω μια μαρμάρινη πλάκα να την εντοιχίσω. ΟΧΙ μου είπαν οι δασολόγοι. Δίπλα να κάνεις ένα στύλο μικρό κι εκεί να τοποθετήσεις αυτή την μαρμάρινη πλάκα να θυμούνται οι παλιοί και να μαθαίνουν οι νέοι. Όλβιοι είναι εκείνοι που μαθαίνουν την ιστορία του τόπου τους.

«Ολβιος εστίν όστις γνωρίζει την Ιστορία».

Ελπίζω πολλά χρόνια θα zήσει ακόμη η γέρικη αυτή βελανιδιά μας.

Σωκράτης Μ. Οικονόμου

Τῇ Ἀγνώστῳ Γυναικί

του Νικολάου Ντάγκα
μαθητής της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλον (Γ' Γυμνασίου)

Κίτρινο το σούρουπο, η ματιά σου αδειανή
Τρεις ώρες δρόμο ως τη Φούρκα, λογαριάζεις σιωπηλή
Νοέμβρης μήνας, το ψύχος είν' δριμύ
Το φορτίο σου δυσβάσταχτο μα συ κάνεις υπομονή

Ο ήχος απ' τα φτυαρίσματα μέχρι εσένα αντηχεί
Η Ευθαλία ακούραστη μπροστά παλεύει μονοπάτι να φανεί
Η διαταγή του Δαβάκη ξεκάθαρη, λιτή
Τη Μεραρχία Τζούλια να προφθάσουμε, πριν το χάραμα να 'ρθει

Μισό μέτρο χιόνι, χάμω γλιστρά, στο πλάι ο γκρεμός καραδοκεί
Είκοσι γυναικες σύνολο, συ 'σαι η πιο μικρή
Αγκομαχώντας τη Λυκόρραχη ανεβαίνετε, το βήμα σας βαρύ
Τα κασόνια γιομάτα οβίδες, σχηματίζετε μιαν αλλόκοτη πομπή

Βρεγμένη ως το κόκαλο, η ζαλωμένη πλάτη σου κυρτή
Σφίγγεις τα δόντια, προχωράς κι η νύχτα αγροικεί
Στο νου σου ο Χαριλάκης σου, βυζανιάρικο παιδί
Με τη μπάμπω στη μπίμτσα τ' άφησες για να προστατευτεί

Σφαλίζεις τα βλέφαρα, τη φρίκη να ξορκίσεις μονάχα μια στιγμή
Ψες δα ένας φαντάρος ανάσκελα με τρεμάμενη φωνή
Κάτω απ' τα κέδρα βόγγηξε «Μάνα, φοβάμαι πολύ»
Σ'ένα κορίτσι μόλις εικοσιδυό χρονών, κι ήσουν... εσύ

Βαθιά ανάσα παίρνεις, κλειδώνεις την ψυχή
Την μπότα του Ιταλού συνθλίβεις, σπουδαία εσύ άγνωστη γυνή.

*Το ποίημα βραβεύθηκε στον 23ο Μαθητικό Διαγωνισμό
της Πανελλήνιας Ένωσης Λογοτεχνών

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΟΥ ΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ Α. ΜΗΛΙΩΝΗΣ

ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΟΥ
ΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑΙΔΡΥΜΑ ΑΚΤΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΙΣ
ΠΡΕΒΕΖΑ 2021

Από τον φίλο Μιχάλη Μηλιώνη λάβαμε πρόσφατα το βιβλίο του με τον πιο πάνω τίτλο.

Ο συγγραφέας είναι γνωστός στην Κόνιτσα όπου για αρκετά χρόνια υπέτησε ως δ/ντής στο υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης Ελλάδας. Κατάγεται από τον Τσαμαντά Θεσπρωτίας.

Συνταξιούχος τώρα θυμήθηκε μια παλιά ασχολία των κατοίκων του χωριού του και την παρουσιάζει περιγράφοντάς την

με γλαφυρό και κατατοπιστικό τρόπο.

Τα παλιότερα χρόνια, λόγω απόστασης από τα κέντρα, αλλά και ισχνών οικονομικών, επιννοούσαν διάφορους τρόπους για την κάλυψη των αναγκών τους. Στον Τσαμαντά, που υπήρχαν αρκετές εκτάσεις με σπάρτα¹, οι κάτοικοι μεταξύ των άλλων καταγίνονταν με την επεξεργασία του σπάρτου για να φτιάχνουν διάφορα υφαντά (μαξιλάρια, χαλάκια) σχοινιά, τριχές κ.ά. Ήταν μια πολύωρη και κοπιαστική εργασία και ο Μιχάλης, με την περιγραφή και τις έγχωμες φωτογραφίες και αναπαράσταση, ζωντανεύει «τα καμώματα του σπάρτου». Όπως είναι και ο τίτλος του βιβλίου.

Είναι επαινετή η προσπάθεια του συγγραφέα να θυμίσει κάτι στους παλιούς και να ενημερώσει τους νέους για τη ζωή των προγόνων. Το βιβλίο περιέχει και πλήθος λαογραφικών στοιχείων που είναι χρήσιμα για τους μελετητές, αλλά και τους φιλομαθείς αναγνώστες.

Σ.Τ.

1. σπάρτο=θάμνος με πολλούς πράσινους λεπτούς βλαστούς και κίτρινα άνθη.

ΠΑΔΕΣ Περασμένα αλλά αξέχαστα

Μαγδαληνή Τσουμάνη-Παππά

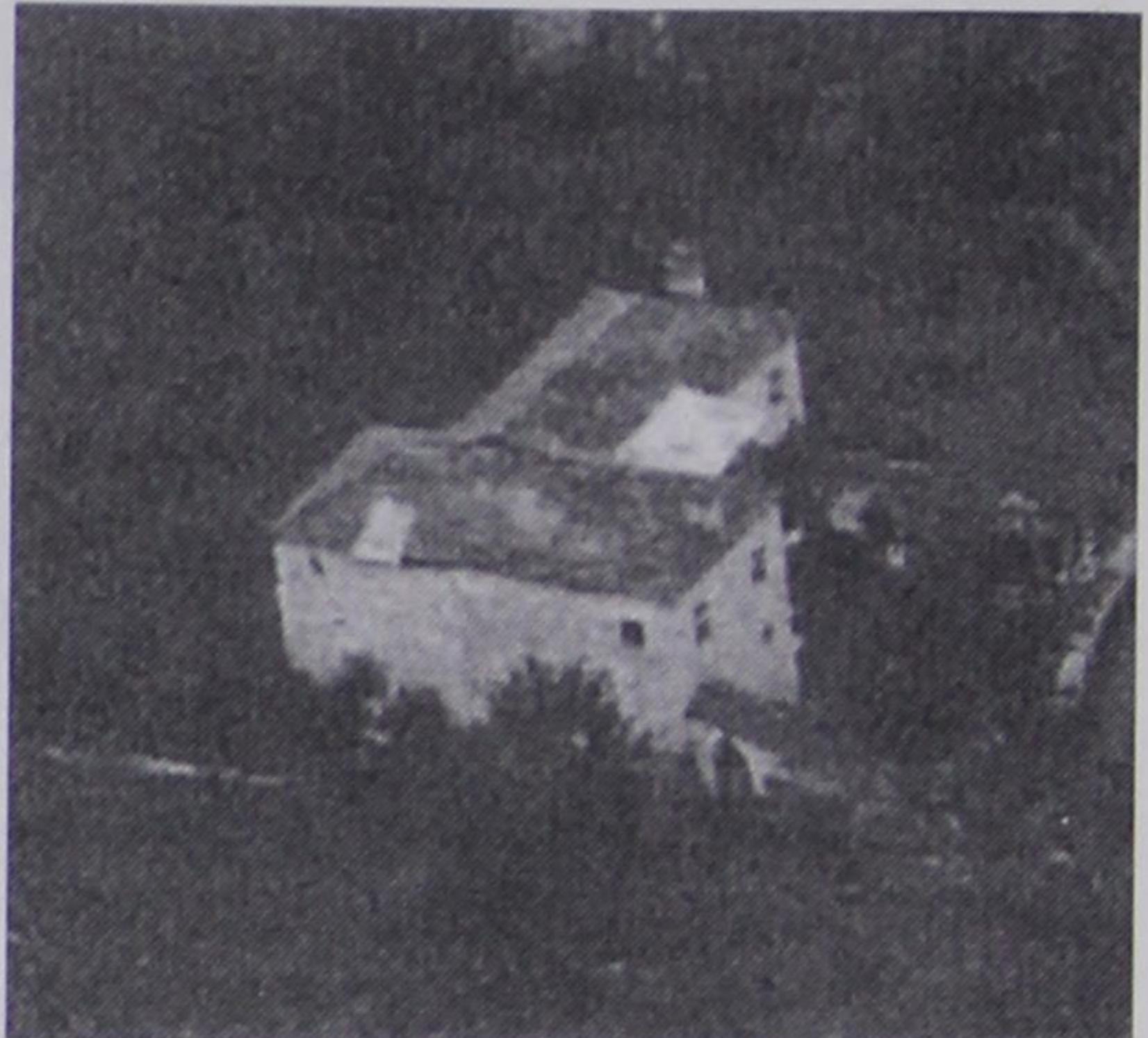
Στα ενενήντα και χρόνια μου νοστάλγησα να βρεθώ έστω και νοερά στην πατρίδα μου την Ήπειρο, στο χωριό Πάδες.

Ζήσαμε εκεί τα χρόνια της κατοχής μαζί με τους παππούδες μας. Ο παππούς Τάσος (Κόκκινος), παρατσούκλι λόγω του πυρόξανθου χρώματος των μαλλιών, ήταν γόνος της οικογένειας Ντουμπέσα που ήτανε ξενιτεμένοι στην Δράμα όπου και διέπρεψαν. Η γιαγιά απόγονος της οικογένειας Ροκά που ήταν και αυτοί ξενιτεμένοι στην Ρουμανία από πολλά χρόνια, ασχολήθηκαν με το εμπόριο και την ιατρική επιστήμη.

Ζήσαμε σε μια ωραία γειτονιά με πετρόχτιστα σπίτια, σκεπές γκρίζες από πέτρινες πλάκες. Μέσα σε καταπράσινη φύση. Δρόμοι ολοκάθαροι σκουπισμένοι από σπίτι σε σπίτι.

Η όμορφη βρύση «Μπάλα» άφηνε να τρέχει άφθονο νερό κελαρύζοντας προς το μεγάλο ρέμα. Κοντά μας το παλιό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής, άφηνε συχνά το θυμίαμα να φτάνει στις ψυχές μας και το καντηλάκι να αχνοφωτίζει. Παλιά το συντηρούσε ένας καλόγερος.

Σ' αυτή τη γειτονιά ήταν και τα σπίτια της οικογένειας Ντουμπέσα. Με τις αναμνήσεις μου θα τα περιγράφω όπως τα θυμάμαι και όπως άκουγα τις ιστορίες τους.

Εικόνα 1: Το σπίτι του αδερφού Ντουμπέσα.

Από τον δρόμο ξεκινούσε ένα μονόπατι στρωμένο με πέτρες. Μια μεγάλη πόρτα δίφυλλη από ξύλο ρόμπολο και τοιχοποιία από κτυπητές πέτρες και αγκωνάρια κάνανε εσώκλειστη την αυλή. Σκέπαστρο ξύλινο και πέτρινες γκρίζες πλάκες. Στην άκρη αυτής ήταν κτισμένο το σπίτι ενός εκ των αδερφών Ντουμπέσα, πετρόκτιστο σε νεότερο ρυθμό είχε ευρύχωρα δωμάτια για όλες τις ανάγκες της οικογενειακής ζωής (Εικόνα 2).

Προχωρώντας πιο πέρα κτισμένο σε ανατολίτικο κάπως ρυθμό ήταν το αρχοντικό της γενιάς Ντουμπέσα (Εικόνα 3), ενωμένο με το αρχοντικό των Μακρήδων. Όλοι εγκατεστημένοι στην Δράμα από πολύ παλιά. Ήταν οικογένειες με ισχύ και λόγο για τα πεπραγμέ-

να στην γενέτειρά των. Οι δυσκολίες της ζωής και ο φόβος από τους ληστές που έκαναν συχνά επιδρομές στα χωριά για την απαγωγή κατοίκων με σκοπό να ζητήσουν λίτρα τους έκανε να ξενιτευτούν οριστικά.

Στο σπίτι αυτό των Ντουμπεσέων γεννήθηκε ο παππούς μας, Τάσος. Αφού ξενιτεύτηκε για πολλά χρόνια στην Δράμα, επανήλθε στο χωριό για λόγους υγείας. Σ' αυτό το σπίτι έκανε οικογένεια και απέκτησε δύο παιδιά ένα αγόρι και ένα κορίτσι, την Μητέρα μας. Εκεί έζησε τις χαρές της ζωής του, αλλά και τον μεγάλο πόνο από τον χαμό του αγαπημένου του γιου, από ατύχημα. Φίλος του παλικαριού, μη γνωρίζοντας ότι το κυνηγετικό όπλο ήταν οπλισμένο πάτησε την σκανδάλη και χάθηκε άδικα ο γιος του. Δεν άντεχε άλλο το σπίτι αυτό. Αποφάσισε και έκτισε άλλο λίγο πιο μακριά, όπου zήσαμε και εμείς στα δύσκολα χρόνια της κατοχής.

Εγώ επισκεπτόμουν συχνά το παλιό σπίτι. Μου άρεζε να το περιεργάζομαι και να θαυμάζω την αρχοντιά του. Με τις αφηγήσεις της γιαγιάς μου, δημιουργούσα ένα σωρό εικόνες γύρω από τη ζωή των κατοίκων του σπιτιού αυτού. Τριώροφο το σπίτι. Ο πρώτος κάτω, σε χαμηλότερο επίπεδο είχε πρόσβαση προς την αυλή και ήταν για τα zώα και την τροφή τους. Είχε επικοινωνία με εσωτερική σκάλα με τον πιο επάνω όροφο. Το άνοιγμα της σκάλας έκλεινε με ξύλινο σκέπαστρο. Ο δεύτερος ήταν το μαγειρείο με μεγάλο tzáki για να χωρά την γάστρα. Στην άκρη υπήρχε φούρνος

και πολλά σεντούκια για διάφορες χρήσεις. Δίπλα ήταν το κελάρι με πολλά βαρέλια και ξύλινα δοχεία. Ο επάνω τελευταίος όροφος είχε μεγάλα δωμάτια με ξύλινες ντουλάπες σκαλισμένες με σχέδια και διάφορες εσοχές για μικρο-αντικείμενα.

Κοντά στο tzáki υψωμένο ξύλινο μεντέρι. Το πιο εντυπωσιακό ήταν ο εξώστης με τα καφασωτά παράθυρα που σου δημιουργούσαν πολλές φαντασίες. Όλα τα δωμάτια είχαν ξύλινα νταβάνια σε διάφορα σχέδια και μερικά χρωματισμένα. Έξω από το σπίτι υπήρχε λίγο πιο πέρα μια βρύση. Το νερό που αναπηδούσε από τη γη συγκεντρωνόταν σε μια γουρνίτσα πέτρινη. Ο διαμορφωμένος χώρος της βρύσης ήταν ένα πετρόχιστο τετράγωνο χαμηλότερο του αυλόγυρου και με δύο σκαλιά παίρνανε το νερό. Το τρεχούμενο νερό απομακρυνόταν με κτιστό αυλάκι προς το μεγάλο ρέμα (βάλυ). Σιγά - σιγά η περήφανη χρήση να υποδέχεται ανθρώπους υψηλής κοινωνικής τάξης μεταβλήθηκε σε αποθήκη. Τελευταία, σιωπόλα και μελαγχολικά απόκτησε κάποια ιδιόρρυθμη zωή. Πάνω σε απλωμένα κλαδιά μουριάς μικροσκοπικές ψυχές δημιουργούσαν έργο. Οι μεταξοσκώληκες. Ο παππούς ασχολήθηκε για λίγο με την σπροτροφία. Τα δωμάτια είχαν γεμίσει κλαδιά μουριάς και στα κηπάδια γύρω - γύρω στις άκρες είχαν φυτευτεί μουριές. Δεν μπορώ να περιγράφω τις κινήσεις αυτών των πλασμάτων και την μεγάλη λαιμαργία τους για τα φύλλα της μουριάς.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

• ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΜΝΗΜΗΣ ΓΙΑ ΤΑ 100 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Με μεγάλη επιτυχία και με πολύ μεγάλη προσέλευση κόσμου πραγματοποιήθηκε από τον Δήμο Κόνιτσας την Πέμπτη 17 Αυγούστου 2022 εκδήλωση μνήμης για τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας.

Οι κορυφαίοι καλλιτέχνες της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής Νίκος Φιλιππίδης και Γιώργος Κωτσίνης με τα μουσικά συγκροτήματά τους (Κώστας Φιλιππίδης στο λαούτο, Παναγιώτης Δημητρακόπουλος στο κανονάκι, Κώστας Καραπάνος στο βιολί, Πέτρος Παπαγεωργίου στα κρουστά, Κατερίνα Τσιβίλογλου και Λευκοθέα Φιλιππίδη στο τραγούδι) σε μια μοναδική σύμπραξη μας ταξίδεψαν με τραγούδια, σκοπούς και χορούς στο Μιστί και στα Φάρασα της Καππαδοκίας, από όπου κατά-

ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

γονται οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην Κόνιτσα το 1924 μετά την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών.

Το Τμήμα Λαογραφίας της Κοινωφελούς Επιχείρησης Πολλαπλής Ανάπτυξης Βέροιας και ο Χορευτικός Όμιλος Κόνιτσας, με χοροδιδασκάλους τον συντοπίτη μας Σάκη Σταυρίδη και Γιάννη Κατσίλη αντίστοιχα, εντυπωσίασαν το κοινό με χορούς της Καππαδοκίας, της ευρύτερης περιοχής της Μικράς Ασίας και της Κόνιτσας. Την εκδήλωση παρουσίασαν οι υπάλληλοι του Δήμου Ντίνα Πύρσου και Γιάννα Νίκου, η οποία ανέλαβε και τη φιλολογική επιμέλεια.

Στην εκδήλωση απούθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και τίμησε με αναμνηστική πλακέτα τους σπουδαίους μουσικούς Νίκο Φιλιππίδη, Γιώργο Κωτσίνη, Κώστα Φιλιππίδη, τον συντοπίτη μας μουσικό της Κονιτσιώτικης παραδοσιακής μουσικής Θανάσον Χριστό-

©raptis lampros

πουλο, τους χοροδιδασκάλους Σάκη Σταυρίδη και Γιάννη Κατσίλη, καθώς και τον βραβευμένο με Grammy Αμερικανό εθνομουσικολόγο και λάτρη της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής Κρίστοφερ

Κινγκ, που διαμένει στην Κόνιτσα τον τελευταίο χρόνο, ενώ στις κυρίες Κατερίνα Τσιβίλογλου και Λευκοθέα Φιλιππίδη που μας μάγεψαν με τις υπέροχες φωνές τους, πρόσφερε λουλούδια.

Με την παρουσία τους τίμησαν την εκδήλωση ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Ιωαννίνων του ΣΥΡΙΖΑ και τέως Υφυπουργός Παιδείας Μερόπη Τζούφη, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Γεώργιος Σπανός, οι Αντιδήμαρχοι Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, Δημήτριος Χήρας και Αριστείδης Λαζαγιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Κατερίνα Δημάρατου και Παναγιώτης Τσιγκούλης, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηεφραιμίδης και Πρόεδροι λοιπών Κοινοτήτων του Δήμου μας, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και πλήθος κόσμου.

Μετά το πέρας της εκδήλωσης ακολούθησε παραδοσιακό ηπειρώτικο γλέντι.

©raptis lampros

©raptis lampros

● Μάγεψε η Κατερίνα Ντίνου

Με μεγάλη επιτυχία και με μαζική συμμετοχή του κόσμου πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 10 Αυγούστου 2022 στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας η συναυλία της χαρισματικής ερμηνεύτριας Κατερίνας Ντίνου. Η τραγουδίστρια με την αυθεντική φωνή της και οι ταλαντούχοι μουσικοί που τη συνόδευαν - Ανδρέας Βουντούρης στο πιάνο, Νίκος Καινούργιος στην κιθάρα, Άρης Κούκος στο μπουζούκι, Νίκος Νταρίλας στα κρουστά - μάγεψαν το κοινό με ένα πρόγραμμα με γνωστά τραγούδια μεγάλων Ελλήνων συνθετών, λαϊκά, έντε-

χνα, αλλά και δικές της επιτυχίες.

Τη συναυλία διοργάνωσε ο Δήμος Κόνιτσας στο πλαίσιο των καλοκαιρινών πολιτιστικών εκδηλώσεων 2022.

Πριν από την έναρξη της συναυλίας, χαιρετισμό απούθυνε ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο οποίος πρόσφερε αναμνηστικά δώρα στην ερμηνεύτρια.

Στη συναυλία παρευρέθηκαν οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας, Νικόλαος Τσιαλιαμάνης και Αριστείδης Λαζογιάννης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Κατερίνα Δημάρατου, Ελένη Νίνου και Παναγιώτης Τσιγκούλης και πλήθος κόσμου.

©raptis lampros

©raptis lampros

• ΕΚΔΗΛΩΣΗ – ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΚΕΡΑΣΟΒΙΤΗ ΗΡΩΑ

Τη Δευτέρα 8 Αυγούστου 2022 πραγματοποιήθηκε στην Αγία Παρασκευή Δήμου Κόνιτσας εκδήλωση-αφιέρωμα στον Κερασοβίτη Ήρωα που αγωνίστηκε για την απελευθέρωση του χωριού από τους Οθωμανούς το 1913. Την εκδήλωση τιμήσ και μνήμης συνδιοργάνωσαν ο Δήμος Κόνιτσας και η Αδελφότητα Αγίας Παρασκευής «Το Κεράσοβο».

Μετά το πέρας της θείας Λειτουργίας και της επιμνημόσυνης δέησης, έγιναν τα αποκαλυπτήρια της πρωτομής του Κερασοβίτη Ήρωα, που φιλοτεχνήθηκε με τη συνδρομή των Κερασοβιτών Νικολάου και Ιωάννη Τσούτση, τους οποίους ο Δήμαρχος ευχαριστεί ιδιαίτερα για τη σημαντική δωρεά τους.

Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων και χαιρετισμοί από τον Δήμαρχο Κόνιτσας, τη Βουλευτή Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλα, την

Πρόεδρο της Αδελφότητας, τον Πρόεδρο της Κοινότητας, τον εκπρόσωπο της Αστυνομίας και τον δωρητή Νικόλαο Τσούτση. Η εκδήλωση έκλεισε με ανάγνωση του

ιστορικού της επετείου της απελευθέρωσης του χωριού από τον Γραμματέα της Αδελφότητας Γεώργιο Σιάφη και με ένα τραγούδι μνήμης για τους αγωνιστές από την χορωδία των γυναικών της Αγίας Παρασκευής. Ο Δήμαρχος πρόσφερε τιμποτική πλακέτα στον δωροτί Νικόλαο Τσούτση, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του εκ μέρους όλων. Μετά το πέρας της εκδήλωσης, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Λαογραφικό Μουσείο του χωριού και προσφέρθηκε γεύμα.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, η Βουλευτής Μαρία Κεφάλα, ο τέως Πρύτανης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών Κωνσταντίνος Γάτσιος, ο Διοικητής του Τάγματος Εθνοφυλακής Κόνιτσας Αντισυνταγματάρχης Τεθωρακισμένων Ζιώγας Ιωάννης, ως εκπρόσωπος του Αστυνομικού Τμήματος Κόνιτσας Τσάντας Ιωάννης, ο Αντιδήμαρχος Αριστείδης Λαζαρογιάννης, η Δημοτική Σύμβουλος Κατερίνα Δημάρατου, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Αγίας Παρασκευής Βασιλείος Σαμαράς, η Πρόεδρος της Αδελφότητας Αγίας Παρασκευής Ελένη Σιάφη και μέλη της, οι κάτοικοι της Κοινότητας και της ευρύτερης περιοχής.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους τους συντελεστές της εκδήλωσης τιμής και μνήμης.

• ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Χ. ΠΑΓΓΕΣ» - ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ

Με μεγάλη συμμετοχή κοινού πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 24 Ιουλίου 2022 στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας στο πλαίσιο των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου Κόνιτσας, η καλοκαιρινή συναυλία – αφιέρωμα στους Έλληνες συνθέτες της Φιλαρμονικής του Δήμου Κόνιτσας «Ελευθέριος Χ. Παγγές» υπό τη διεύθυνση του Αρχιμουσικού Χρήστου Γεωργάνου.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε κομμάτια του Σταύρου Ξαρχάκου, Μίκη Θεοδωράκη, Μάνου Χατζιδάκι, Γιώργου Ζαμπέτα, Διονύση Σαββόπουλου, Απόστολου Χατζηχρήστου, Κώστα Χατζή, Γιώργου Κατσαρού και άλλων σπουδαίων Ελλήνων συνθετών. Η Φιλαρμονική απέσπασε το θερμό χειροκρότημα του κοινού για το υπέροχο μουσικό αποτέλεσμα.

Στην εκδήλωση απούθυνε χαιρετισμό ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο οποίος συνεχάρη τον μαέστρο Χρήστο Γεωργάνο και τα μέλη της Φιλαρμονικής για την προσφορά τους στα πολιτιστικά δρώμενα του Δήμου Κόνιτσας και πρόσφερε τιμποτική πλακέτα τόσο στον μαέστρο, όσο και στην κυρία Τζένη Παγγέ, κόρη του Ελευθέριου Παγγέ, που υπήρξε ο πρώτος

μουσικός – δάσκαλος της Φιλαρμονικής του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Κόνιτσας κατά τη δεκαετία του '50.

Στη συναυλία παρευρέθηκαν ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου, ο τέως Δήμαρχος Κόνιτσας Ανδρέας Παπασπύρου, οι Αντιδήμαρχοι Δημήτριος Χήρας και Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι Βασιλείος Σπανός, Κατερίνα Δημάρατου και Μιχάλης Μιχαλόπουλος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Κόνιτσας Πρόδρομος Χατζηεφραϊμίδης, εκπρόσωποι των τοπικών φορέων, πλήθος επισκεπτών και δημοτών.

- **ΚΟΝΙΤΣΑ: ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ Η ΔΡΑΣΗ: ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ.**

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η καλοκαιρινή δράση του Δήμου Κόνιτσας «Παιχνίδια στην Πλατεία» την Παρασκευή 15 και το Σάββατο 16 Ιουλίου 2022 στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας.

Μικρά και μεγάλα παιδιά ενθουσιάστηκαν και διασκέδασαν με διάφορα ομαδικά παιχνίδια από το απόγευμα έως αργά το βράδυ. Ευχαριστούμε τους συντελεστές της διοργάνωσης, τους γονείς και τα παιδιά για τη μεγάλη ανταπόκριση.

- **ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ**

Σε μια προσπάθεια ενημέρωσης των συνδημοτών μας για τα έργα- υπηρεσίες - προμήθειες καθημερινότητας ετών 2020-2022, που έχουν υλοποιηθεί από την παρούσα διοίκηση του Δήμου, από την ανάληψη των καθηκόντων μας και αφορούν τους τομείς ύδρευσης - αποχέτευσης μέσω συγκεκριμένων χρηματοδοτικών εργαλείων (Πρόγραμμα ΣΑΤΑ - Λειψυδρία), παραθέτουμε ενδεικτικά τα ακόλουθα στοιχεία. Πρόκειται για έργα που διακρίνονται για το έντονο αποτύπωμα στην ποιότητα ζωής των δημοτών και καταδεικνύουν, σε πολλές περιπτώσεις, στοχευμένες κινήσεις, ώστε να κλείσουν πληγές ετών.

Ο Δήμαρχος και η παράταξη που ασκεί τη διοίκηση του Δήμου κατέβαλαν προσπάθειες για να ξεπεραστούν οι δυσκολίες και οι ελλείψεις που κληροδοτήθηκαν από την προηγούμενη δημοτική αρχή, και κάτω από πρωτόγυνωρες συνθήκες, που δημιούργησε η πανδημία, για πρώτη φορά εκτελούνται ή πρόκειται να εκτελεστούν έργα καθημερινότητας σε σύνολο 2.064.570,64 ευρώ, καταμερισμένα σε όλες τις Κοινότητες του Δήμου και στην πόλη της Κόνιτσας, με μελέτες που, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, εκπονήθηκαν επί της παρούσας δημαρχιακής περιόδου και δημοπρατήθηκαν άμεσα.

Επιπλέον, με νεότερη ανακοίνωση θα γίνει ενημέρωση για έργα και παρεμβάσεις που αφορούν άλλες πηγές χρη-

ματοδότησης (Φιλόδημος - Α. Τρίτσης - Πράσινο Ταμείο - Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων κλπ).

Σαφώς οι συνθήκες δεν είναι πάντοτε ευνοϊκές και κάποιες φορές υπάρχουν χρονικές υστερήσεις σε στόχους που έχουμε θέσει. Ωστόσο, θα δείξουμε την ίδια ευθύνη και στη συνέχεια για τη συνεχή ενεργοποίηση του Δήμου, ως προς την αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας, τον αναπυξιακό σχεδιασμό, τη στήριξη της κοινωνίας και της τοπικής οικονομίας και τη βελτίωση, γενικά, της ποιότητας ζωής των δημοτών.

• ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ -
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022
ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ]
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Τετάρτη 10/08/2022:

Συναυλία με την ερμηνεύτρια - στιχουργό Κατερίνα Ντίνου στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Σάββατο 13/08/2022:

Θεατρική παράσταση στο πλαίσιο του προγράμματος ΤΕΒΑ με το έργο: «2096: Μια ιστορία από το Μέλλον» στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 20:30

Τετάρτη 17/08/2022:

Συναυλία και πανηγυρική εκδήλωση με παραδοσιακά τραγούδια Ήπείρου,

Καππαδοκίας και Ανατολικής Ρωμυλίας με τα μουσικά συγκροτήματα του Νίκου Φιλιππίδη και του Γιώργου Κωτσίνη. Μια μοναδική σύμπραξη με τραγούδια, σκοπούς και χορούς στην Κεντρική Πλατεία της Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Πέμπτη 18/08/2022:

Προβολή κινηματογραφικής ταινίας «Xenia» από το ΚΕΘΕΑ στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

Τρίτη 23/08/2022:

Εορτασμός του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού - Πανηγυρικός εσπερινός και λιτανεία της εικόνας του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Τετάρτη 24/08/2022:

Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

Παρασκευή 26/08/2022:

Θεατρική παράσταση «Μάθημα Ιστορίας» από το ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων στην Κεντρική Πλατεία Κόνιτσας.

Ώρα Έναρξης: 21:00

• ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Νιώθουμε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τον Πρόεδρο της Βουλής Κωνσταντίνο Τασούλα για την άμεση ανταπόκρισή του στο αίτημα του Δημάρχου Κόνιτσας σχετικά με την χρηματοδότηση του Στρατιωτικού Μουσείου Κόνιτσας, σε συνέχεια της πρόσφατης επί-

σκεψής του στο γραφείο του στην Αθήνα, συνοδευόμενος από τον Υφυπουργό Προστασίας του Πολίτη Ελευθέριο Οικονόμου.

Με ενέργειες του Προέδρου κατατέθηκαν ήδη 65.000 ευρώ σε λογαριασμό του Δήμου για τον συγκεκριμένο σκοπό. Θερμές ευχαριστίες προς τον Πρόεδρο και τη Βουλή των Ελλήνων για την πολύτιμη αρωγή, προκειμένου να προχωρήσουμε σταδιακά στην υλοποίηση

αυτού του σημαντικού έργου για τον τόπο μας. Με τη συγκεκριμένη ενέργεια επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά το ενδιαφέρον και η αμέριστη συμπαράσταση του Προέδρου Κωνσταντίνου Τασούλα για την περιοχή μας.

Από τον Δήμο

- Ο Δήμαρχος Κόνιτσας Νικόλαος Εξάρχου και το Δημοτικό Συμβούλιο εκφράζουν τη βαθιά θλίψη για την απώλεια του Γεωργίου Μπασά σπουδαίου ανθρώπου, που διετέλεσε χρόνια εκπρόσωπος Ιδρύματος στην Κόνιτσα και συνεργάστηκε με τις διοικήσεις του Δήμου μας προς όφελος της περιοχής.

- Συγχαρητήρια απούθυνε ο Δήμαρχος στους επιτυχόντες του ΓΕΛ και ΕΠΑΛ Κόνιτσας για την εισαγωγή τους στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

ΝΕΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ

Σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς ένας χρυσός νέος όνομα και καρδιά ο Χρυσοβαλάντιος Ζηκάκης πήρε την απόφαση και έκανε την επιλογή να ασκήσει στο τόπο του το επάγγελμα του κουρέα. Είναι ευχάριστο γεγονός το ότι η Κόνιτσα κράτησε κοντά της έναν νέο ενώ τόσοι άλλοι επιλέγουν να δραστηριοποιηθούν μακριά από την γενέτειρά στην οποία μορφώθηκαν και ανδρώθηκαν. Και δικαίως τον λόγο. Η Κόνιτσα αδυνατεί να κρατήσει τους νέους και ειδικά εκείνους με πανεπιστημιακή παιδεία.

Όσοι διαχειρίζονται τις υποθέσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ας αναλογισθούνε το χρέος που τους βαρύνει απέναντι στους νέους οι οποίοι εναγωνίως αποζητούν εν πρώτοις την επαγγελματική αποκατάσταση και ακολούθως την δημιουργία οικογένειας. Αγαπητέ Χρυσοβαλάντιε οι ευχές όλων μας σε συνοδεύουν να είσαι πάντα γερός, καλοσυνάτος και καλές υπηρεσίες στους πελάτες σου.

H.A

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Αρκετός κόσμος κινήθηκε στην Κόνιτσα και σε όλη την περιοχή και τα πανηγύρια ξαναζωντάνεψαν μετά τον περιορισμό λόγω της πανδημίας. Ιούλιος και Αύγουστος «κοσμοπλημμύρα» ειδικά το Δεκαπενταύγουστο, της Παναγίας, το «δεύτερο Πάσχα» που λέει ο λαός. Την τιμητική της, όπως πάντα, έχει η Μολυβδοσκέπαστη. Στην Κόνιτσα αρκετός ήταν ο κόσμος που γιόρτασε στο εκκλησάκι στην Α. Κόνιτσα, χωρίς βέβαια τις «δόξες» των περασμένων χρόνων με κλαρίνα και βιολιά...
- Οι πανηγυρισμοί έκλεισαν με το γλέντι στην κεντρική πλατεία της Κόνιτσας 17/8 (βλ. άλλη σελ.)
- Το Κοινωνικό Παντοπωλείο Δήμου Κόνιτσας στις 11-12 Αυγούστου πραγματοποίησε την 54η διανομή διαφόρων προϊόντων στους ωφελουμενούς του. Τα προϊόντα που διανεμήθηκαν συγκεντρώθηκαν με τις ευγενικές χορηγίες των εταιρειών: «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ» - «ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ ΑΒΒΕΕ» «ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΗ ΕΠΑ. Σ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ».
- Με πλούσιο περιεχόμενο, όπως κάθε φορά, κυκλοφόρησε το 29ο τεύχος της Ενημερωτικής και Πολιτιστικής Έκδοσης «τα Καντσιώτικα» από την Αδελφότητα Δροσοπηγιωτών.
- 35άχρονος ορειβάτης που έκα-

νε αναρρίχησε στην «Αστράκα» Παπίγκου, έπειτα και τραυματίστηκε σοβαρά στις 18/8. Με τη βοήθεια ανδρών της ΕΜΑΚ και τη μεταφορά του με ελικόπτερο «ΠΟΥΜΑ» έφτασε έγκαιρα στο Νοσοκομείο «Χατζηκώστα».

- Μεγάλη κίνηση Ιούλιο και Αύγουστο στην Κόνιτσα και στα χωριά της επαρχίας από τους συμπατριώτες που επισκέφτηκαν τον γενέθλιο τόπο, αλλά και επισκέπτες (τουρίστες που ήρθαν να γνωρίσουν την περιοχή μας).
- Με κολύμπι στα δροσερά νερά του Αώου αντιμετώπισαν οι Κονιτσιώτες, αλλά και οι πολυάριθμοι επισκέπτες, την ανυπόφορη ζέστη του καλοκαιριού. Δεκάδες και εκατοντάδες κάθε μέρα στο πέτρινο γεφύρι, εύρισκαν δροσιά.
- Η μνήμη του Αγ. Κοσμά γιορτάστηκε φέτος με λειτουργία στο Ναό που είναι αφιερωμένος σ' αυτον χωρίς την καθιερωμένη λιτανεία που ματαιώθηκε λόγω της βροχής.
- Με άνοδο της θερμοκρασίας άνω των 35ο μας ήρθε ο φετινός Ιούλιος.
- Στις 12/7 άνοιξε η έκθεση αγιογραφίας με έργα καλλιτεχνών του τμήματος Αγιογραφίας του Δήμου με θέμα «Άγιος Παΐσιος» στο ισόγειο του παλιού Δημαρχείου. Στη διάρκεια της έκθεσης το κοινό είχε την ευκαιρία να θαυμάσει τα έργα των δημιουργών που δείχνουν το εξαιρετικό ταλέντο τους.
- Στις 10/7 πραγματοποιήθηκαν

εκδηλώσεις μνήμης στη Μολυβδοσκέπαστη τιμώντας τα θύματα από τη ναζιστική θηριωδία το καλοκαίρι του 1943.

- Την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκε στο Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου παρόμοια εκδήλωση μνήμης για τη φρική δολοφονία 22 κατοίκων του χωριού από τους Nazí που τους έκαψαν ζωντανούς στις 10/7/43.
- Στις 15-16/7 πραγματοποιήθηκε η καλοκαιρινή δράση του Δήμου Κόνιτσας «Παιχνίδια στην Πλατεία» στην κεντρική πλατεία.

Μικρά και μεγάλα παιδιά ενθουσιάστηκαν και διασκέδασαν με διάφορα ομαδικά παιχνίδια.

- Πυρκαγιά που προήλθε από κεραυνό εκδηλώθηκε στη Βάλια Κάλντα αλλά μετά από συντονισμένες προσάθειες σβήστηκε.
- Άλλη πυρκαγιά στην περιοχή Αμάραντου εκδηλώθηκε, αλλά επίγειες δυνάμεις πυρόσβεστς, ελικόπτερα και μια βροχή έφεραν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα.
- Μια έκθεση φωτογραφιών στον προθάλαμο του Δημαρχείου με θέμα τα ραδιόφωνα και άλλη μια στο Κούσειο εκθετήριο με φωτογραφίες κεντημάτων και υφαντών από την περιοχή μας και άλλες περιοχές, πραγματοποίησε ο ακούραστος συλλέκτης Τάκης Φασούλης. Παράλληλα στον άνω όροφο εκτέθηκαν αναπτήρες από τους πρωτόγονους μέχρι τους σημερινούς. Η υπομο-

νή και η εφευρετικότητα του Τάκη είναι αξιοθαύμαστη.

- **Δελτίο Τύπου ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ:** Σας γνωρίζουμε ότι στην περιοχή ευθύνης της Π.Υ. Κόνιτσας, για το χρονικό διάστημα από 01-06-2022 έως 23-08-2022, εκδηλώθηκαν δέκα τρεις (13) Δασικές-Αγροτικές πυρκαγιές με τις συμαντικότερες αυτών:

- Στις 6-8-22 στην Τ.Κ. Αμαράντου θέση “Λεύκα” έκτασης πεντακοσίων (500) στρεμμάτων.
- Στις 18-8-22 στην Τ.Κ. Αγίας Παρασκευής θέση “Πάδη”, έκτασης είκοσι πέντε (25) στρεμμάτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

- Ο π. Ηλίας Νάτσης και η Παναγιώτα Σκούρτη απόχτησαν στις 19/6/22 στην Ηλιόρραχη το τρίτο παιδί τους, κοριτσάκι.

Βαπτίσεις:

- Στις 20/8/22 βαπτίστηκε στην Κόνιτσα η Αριάδνη-Ασπασία Βλάχου του Χαρίση και της Σουλτάνας.

Ανάδοχοι: Νικόλαος Παπαθασιλείου και Λύτος Κων/νος.

Γάμοι:

- Στις 20/8/22 έγιναν στην Κόνι-

τσα οι γάμοι του Χαρίση Βλάχου και Σουλτάνας Παπαθεοδώρου.

- Στις 23/8/22 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Κων/νου Νικολάου και της Μαρίνας Γαργάλα.
- Στις 27/8/22 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Άγγελου Κατωπόδη και της Δήμητρας Γιαννούλη.

Απεβίωσαν:

- Στις 3/7/22 η Εριφύλλη Γαϊτανίδη, ετών 92, στην Κόνιτσα
- Στις 3/7/22 ο Κώστας Τέλλης, ετών 89, στην Κόνιτσα.
- Στις 4/7/22 η Περσεφόνη Αντωνίου, ετών 84, στην Κόνιτσα.
- Στις 12/7/22 ο Σπυρίδων Ζαχαράκης, ετών 84, στην Κόνιτσα.
- Στις 13/7/22 ο Σωτήριος Ντίνος, ετών 85, στην Καλλιθέα.
- Στις 16/7/22 ο Παναγιώτης Μπουζούλας, ετών 64, στην Εξοχή.
- Στις 16/7/22 η Δημοτρούλα Στράτου, ετών 98, στην Κόνιτσα.
- Στις 18/7/22 ο Ανδρέας Στράτος, ετών 63, στο Μάζι.
- Στις 23/7/22 η Ευανθία Μυλωνά, ετών 82, στην Κόνιτσα.
- Στις 27/7/22 η Ελένη Λάππα, ετών 100, στην Καλλιθέα.
- Στις 27/7/22 η Δημοτρούλα Διαμάντη, ετών 85, στο Μάζι.
- Στις 28/7/22 η Βασιλική Κουκέση, ετών 72, στην Κόνιτσα.
- Στις 5/8/22 η Σοφία Φατέ, ετών 78, στην Κόνιτσα.

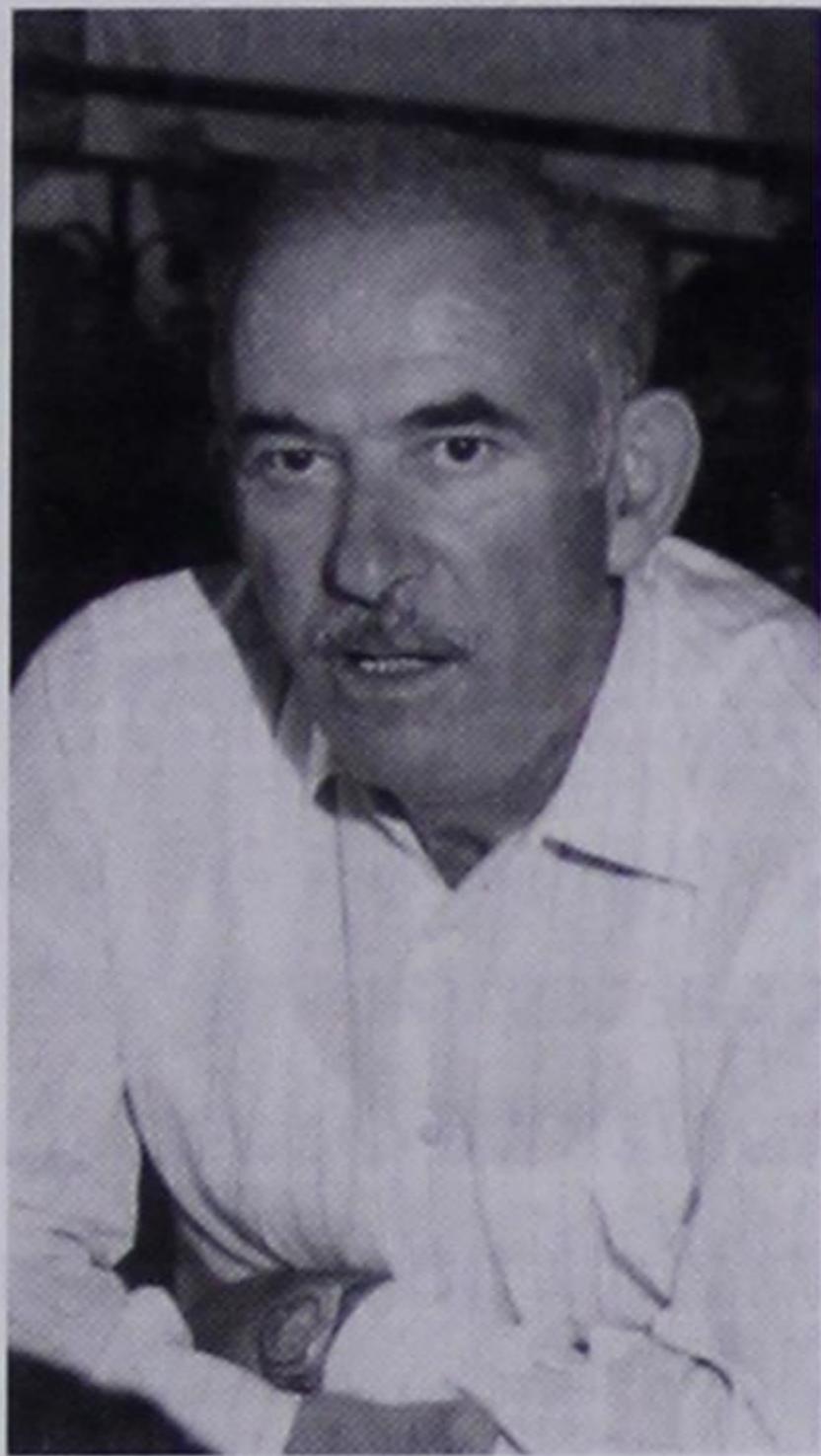
- Στις 11/8/22 η Γαρουφαλιά Πάντου, ετών 103 στην Κόνιτσα.
- Στις 10/8/22 η Δημοτρούλα Λάππα, ετών 78, στην Ηλιόρραχη.
- Στις 13/8/22 η Αισκέ Καζάζη, ετών 90, στην Κόνιτσα.
- Στις 18/8/22 η Χρυσαλλίς Τζέτη, ετών 90 στην Κόνιτσα.
- Στις 20/8/22 ο Βασίλειος Κολόκας, ετών 63, στην Αετόπετρα.
- Στις 23/8/22 η Βασιλική Χήρα, ετών 88, στο Γαναδιό.
- Στις 13/7/22 η Αικατερίνη Τράντα, ετών 91, στη Βούρμπιανη.
- Στην Δροσοπηγή, η Μαγδαληνή Σπέλλα, ετών 94.
- Στις 27/7/22, η Ειρήνη Ντίνη, ετών 93, στη Βούρμπιανη.
- Στις 4/8/22, η Έλλη Χασαπίδου, ετών 95, στο Αδημοχώρι.
- Στις 8/8/22, ο Ερωτόκριτος Κωλύνης, ετών 74, στην Πυρσόγιανη.
- Στις 14/8/22, ο Κων/νος Βασιλάκος, ετών 64, στην Καστάνιανη.

MΝΗΜΕΣ

- Η Αφροδίτη Πορφυριάδη από την Εξοχή, στη μνήμη του αδελφού της Τάκη Πορφυριάδη, στη μνήμη του προσφέρει 50 Ευρώ στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

• ΗΛΙΑΣ ΖΙΩΓΑΣ

Στις 21 Ιουλίου 22, την άλλη μέρα από την ονομαστική γιορτή του, έφυγε από τη ζωή ο αγαπητός φίλος και κουμπάρος μου Ηλίας στο Νεοχωρόπουλο Ιωαννίνων όπου κατοικούσε.

Ο εκλιπών γεννήθηκε στον Ελαφότοπο Ζαγορίου το 1935. Εργάστηκε ένα διάστημα στο ΚΤΕΛ Ιωαννίνων από το 1958-1963. Προσλήφθηκε στην Εθν. Τράπεζα Ιωαννίνων αρχικά και κατόπιν μετατέθηκε στο υποκατάστημα Κόνιτσας όπου αργότερα προήχθηκε δ/ντης και το 1979 μετατεθείς ανέλαβε το υποκατάστημα της Εθνικής στην Ιστιαία Εύβοιας μέχρι το 1982 που μετατέθηκε στο Διδυμότειχο.

Το 1984 στην Ηγουμενίτσα και το 1988 στην Εθν. Τράπεζα Ιωαννίνων μέχρι το 1992 που συνταξιοδοτήθηκε.

Ο Ηλίας στην Κόνιτσα γνώρισε και παντρεύτηκε την Αγγελική Τζέφου. Απόχτησαν δύο αγόρια, τον Δημοσθένη και

τον Βασίλη που τα σπούδασαν, ο Δημοσθένης ιατρική και σήμερα είναι χειρουργός στο Νοσοκομείο “Χατζηκώστα” και ο Βασίλης Πληροφορική. Ο Ηλίας είχε την ευτυχία να καμαρώσει τα εγγονάκια του που τον λάτρευαν και ήταν η μεγάλη του χαρά.

Ήταν λάτρης του βουνού και στην Κόνιτσα συμμετείχε σε όλες τις εξορμήσεις του Ορειβ. Συλλόγου.

Η εξόδιος ακολουθία έγινε στις 22 Ιουλίου στην Εκκλησία του Νεωχωρόπουλου όπου συγγενείς, φίλοι, πρώην συνάδελφοι του και γνωστοί του αποχαιρετήσαμε για το τελευταίο ταξίδι στην αιωνιότητα.

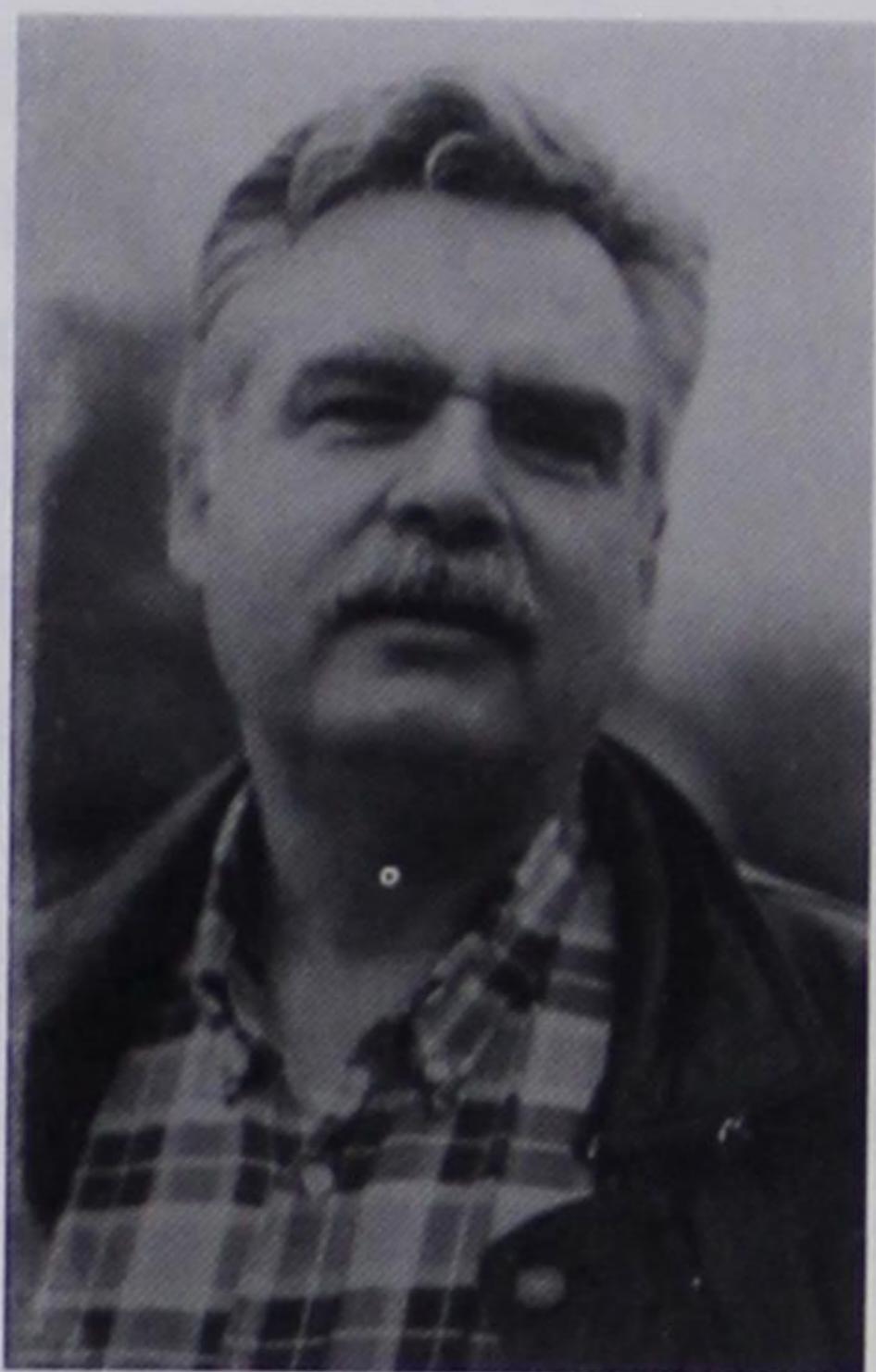
Η οικογένειά του ας νοιάθει παρηγοριά γιατί ο εκλιπών ήταν υπόδειγμα οικογενειάρχη και η αγαπημένη του γυναίκα να είναι περήφανη για τη στοργική φροντίδα και την υπομονή της όλο το διάστημα που αντιμετώπιζε προβλήματα υγείας.

Ας είναι ελαφρό το χώμα του Νεωχωρόπουλου που σε σκεπάζει αγαπητέ Ηλία.

Θα σε θυμούμαστε πάντα.

Σωτήρης

• ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ
ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΑΛΑΜΑΝΗ

Διερωτώμαι:
Όντως πέρα-
σαν πέντε χρό-
νια που ανάμε-
σα μας δεν ζει,
δεν μας συν-
τροφεύει ο αεί-
μνηστος Βασί-
λης Τσιαλαμά-
νης!

Και όμως
πέρασαν και
εδώ και κάποιους μήνες αναπαύεται στο
οστεοφυλάκιο της Ενορίας Αγίου Κων-
σταντίνου και Αγίας Ελένης της Κάτω
Κονίτσης. Θα ήταν αδιανότο να βρίσκε-
ται μακριά από την προσφιλέστατη γενέ-
θλια γη. Ο Βασίλης δεν ήταν απλώς
ένας εμβριθής νομικός αλλά και ένας

διανοτής. Την ιδιάζουσα αγάπη για την
Κόνιτσα την αποδίδω στον υπερβολικό
σεβασμό που έδειχνε ο Βασίλης στον
ενάρετο Λαό του μόχθου και της βιοπά-
λης όπως τον έζησε στα μαθητικά και
φοιτητικά του χρόνια εδώ στην Κόνιτσα.
Ζώντας την ερήμωση της υπαίθρου και
την εξαφάνιση του υπέροχου αυτού λαϊ-
κού κόσμου στο χωνευτήρι των αστικών
κέντρων προβληματιζόταν σε υπερθετι-
κό βαθμό. Δεν πρόλαβε να προσφέρει
σε αυτόν τον κόσμο αυτά που ποθούσε.

Στη Μνήμη του η καλή του σύζυγος
Κατερίνα και τα παιδιά του Πέτρος-Σω-
τήρης-Αφροδίτη προσφέρουν το χρημα-
τικό ποσό των εκατό ευρώ στο Περιοδι-
κό «Κόνιτσα» Η.Α.

Σ.Σ. Ο αείμνηστος Βασίλης ήταν πο-
λύτιμος βοηθός και συνεργάτης του πε-
ριοδικού μας!...

Ερείπια από το αρχοντικό Χάμκως στην Άνω Κόνιτσα. Φωτ.: Σ.Τ. 1976

Συνδρομές

Πρίτσης Χρήστος Η.Π.Α.	200 €
JHON DIMITRIOU Αυστραλία	129
Τρομπούκης Αντώνης Καναδάς	75
Τρομπούκης Δημ. Καναδάς	75
Πορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	50
Κοτσίνας Βασ. Γερμανία	30
Ντούτης Παναγ. U.S.A.	300
Ντούτης Γεωργ. DUBAI	300
Ντούτης Δημ. Θεσ/νίκη	30
Κελαιδή Αρετή Αθήνα	20
Τσιαλιαμάνη Χαρίκλεια Αθήνα	20
Ζιώγας Γιάννης Αθήνα	50
Φασούλης Δημ. Αθήνα	20
Παπανώτης Πέτρος Αθήνα	50
Σχοινάς Νίκος Αθήνα	50
Λασπονίκος Γεωργ. Αθήνα	15
Λασπονίκου Λουκία Αθήνα	15
Γκότζος Θωμάς Αθήνα	20
Σπανός Σπύρος Αθήνα	15
Γκούτσιος Αντώνης Αθήνα	20
Μούχος Νικ. Αθήνα	20
Μπλιθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20
Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα	50
Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20
Στεφάνου Αναστασία Αθήνα	20
Χαραλαμπίδου Σοφία Αθήνα	20
Τζάτζιου Ανθούλα Αθήνα	15
Γαϊτανίδου Ελπίδα Αθήνα	40
Στεργίου Γεώργ. Αθήνα	20
Παπασπύρου Ελένη Αθήνα	30
Σουφλέρης Ιωάν. Αθήνα	40
Χαβά Ελένη Αθήνα	20
Φασούλης Β. Νικ. Αθήνα	20
Σιώρου Ειρήνη Αθήνα	20
Αθανασόπουλος Απόστ. Αθήνα	15
Χατζή Σπυριδούλα Αθήνα	20
Γκούτος Χαρίλαος Αθήνα	50
Πρ. Β. Τασούλας Κώστας Αθήνα	100
Μπλιθικιώτης Σπύρος Αθήνα	20
Παπαλάμπρου Αλίκη Αθήνα	20
Λιάτσης Νικ. Αθήνα	20
Τσούκα Ουρανία Αθήνα	20
Σταυρίδου Σωτηρία Θεσ/νίκη	20
Βλάχου Βασιλική Θεσ/νίκη	30
Χαρίσης Νικ. Θεσ/νίκη	15
Ξεφτέρη Πηνελόπη Θεσ/νίκη	15
Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15
Χριστοδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	15
ΕΠΙΠΛΑ ΠΑΠΠΑΣ Γιάννινα	20
Βλάχος Χριστοφ. Γιάννινα	20
Κουκέσης Βασ. Γιάννινα	50
Γιαννούσης Χρήστος Γιάννινα	100
Τσιαλιαμάνης Πέτρος Γιάννινα	20
Τσιαλιαμάνη Αικ. Γιάννινα	20
Μηλιώνη Τάνια Αλεξανδρούπολη	20
Τσόγκας Σπύρος Λάρισα	25
Σουφλέρης Κων. Χαλκίδα	40
Καραγιώργος Κων. Βέροια	20
Μεσσής Ανδρέας Λάρισα	15
Γιάκκας Γεώργ. Λάρισα	20
Φασούλης Κων. Πάτρα	20
Παπακώστα Ρίτσα Κοζάνη	20
Πηγαδά Χαρίκλεια Λαμία	20
Πρίντζος Δημ. Σαλαμίνα	15
Καλογήρου Πηνελόπη Λάρισα	20
Λαμπρινού Άννα Μεσσηνία	15
Νάνου Άννα Ξυλόκαστρο	20
Γαλάτουλας Ιωαν. Πειραιάς	30
Κολοκυθά Αικ. Καλαμάτα	20
Καφετζή Ράνια Κόνιτσα	20
Ευαγγέλου Ουρανία Κόνιτσα	15
Κρυστάλλης Θεοδ. Κόνιτσα	20
Ντάφλης Δημ. Κόνιτσα	50
Πασχάλης Αθαν. Καλλιθέα	15
Χρηστίδου Ειρήνη Αηδονοχώρι	30
Στεργίου Κων. Καστάνιανη	70
Λαζαρίδης Δημ. Α. Ραβένια	15

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν πάντα
τις απόψεις αυτών που τα υπογράφουν.

Εναγγελίστρια στο Καστράκι (Άγιος Μνάς), 1576.

ΥΠΟΔ.1031	KAY.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR	
Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décedé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/νση δυσα- νάγνωστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

